

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

**THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC BOOKS ON DHAMMA LED
THE BUDDHISTS FOR THE 5TH PRIMARY SCHOOL STUDENTS,
WAT MONGKOL SCHOOL, CHAMLOEM PHRA KIAT DISTRICT,
SARABURI PROVINCE**

พระมหาพรเมธ จานวฑฒโก (นวลรักษา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

พระมหาวรเมธ จานวฑฒโก (นวลรักษา)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**The Development of Electronic Books on Dhamma Led
The Buddhists for the 5th Primary School Students,
Wat Mongkol School, Chamloem Phra Kiat District,
Saraburi Province**

Phramaha Woramet Ṭhānavaḍḍhako (Nualraksa)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Teaching Social Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
“การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนวัดมงคล อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสกลนคร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง)

กรรมการ

(ดร.ปิ่นทอง ใจสุทธิ)

กรรมการ

(ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ)

กรรมการ

(รศ. ดร.สมชัย ศรีนอก)

กรรมการ

(ผศ. ดร.บุญเลิศ จีร์ภัทร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ. ดร.สมชัย ศรีนอก

ประธานกรรมการ

ผศ. ดร.บุญเลิศ จีร์ภัทร์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี
- ผู้วิจัย** : พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก (นวลรักษา)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : รศ. ดร. สมชัย ศรีนอก
 - พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา),
 - พธ.ด. (พระพุทธศาสนา), Ph.D. (Social science)
 - : ผศ. ดร. บุญเลิศ จีรภัทร์ วท.บ. (สถิติ), พธ.ม. (พัฒนาทางเศรษฐกิจ),
 - Ph.D. (Economics)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้, ๑. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐, ๒. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, ๓. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า

๑. ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่สร้างขึ้นนั้น พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๑.๕๖ /(E2) ๘๖.๖๗ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ปกติ ๘๐/๘๐

๒. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพอใจมากที่สุด

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ก่อนการใช้ เท่ากับ ๔๙.๐๔ หลังการใช้ เท่ากับ ๗๑.๑๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าดีไว์ระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ เท่ากับ ๘๖.๖๗ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐

Thesis Title : The Development of Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists for the 5th Primary School Students, Wat Mongkol School, Chamloem Phra Kiat District, Saraburi Province

Researcher : Phramaha Woramet Thānavaḍḍhako (Nualraksa)

Degree : Master of Arts. (Teaching Social Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Assoc.Prof. Dr. Somchai Srinok
B.A. (English), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies) & (Social science)

: Asst.Prof. Dr. Boonlert Chirapatr B.Sc. (Statistics),
M.A. (Development Economics), Ph.D. (Economics)

Date of Graduation : January 21, 2019

Abstract

This research was an experimental work to develop Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists for the 5th Primary School Students, Wat Mongkol School, Chamloem Phra Kiat District, Saraburi Province. By the objectives were

1. To develop of Electronic Books, to have an efficiency as 80/80.
2. To compare the achievement before and after using the Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists for the 5th Primary School Students.
3. To study satisfaction of students' effect by using Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists for the 5th Primary School Students.

The research was found that:

1. The result development of Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists for the 5th Primary School Students was found that it was efficiency along by benchmark with (E1) 81.56/ (E2) 86.67. The scores were higher than the usual standard as 80/80.

2. Study students' satisfaction of Electronic Books on Dhamma Led the Buddhists was found the benchmark all highest level in overview.

3. The comparison learning achievement Dhamma Led the Buddhists before and after using the Electronic Books was found that higher. The significant statistics before as 49.04 and after as 71.13 by addition on the 0.05 and the percentage after using this Electronic Books was equal to 86.67. It was found that the expected standard was 80 percent.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้สำเร็จตามเป้าหมาย จากการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ และคำเสริมแรงกำลังใจของท่านรศ.ดร. สมชัย ศรีนอก และ ผศ.ดร. บุญเลิศ จีระภัทร์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตั้งแต่เริ่มทำโครงร่าง วัตถุประสงค์ เนื้อหา ตลอดถึง ๕ บท จนที่สุดของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์มาตลอดผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณและเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.โกนิฐ ศรีทอง ประธานสอบกรรมการในการสอบป้องกัน และดร.ปิ่นทอง ใจสุทธิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยตรวจสอบเนื้อหาวิชาการให้คำแนะนำ อีกทั้งยังให้ความอนุเคราะห์ในด้านวิชาการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณและเจริญพรขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือทั้ง ๕ ท่าน มีท่านพระมหาสมบูรณ์ สุรมโม รศ.ดร., นางชูจิตร์ สุตถนอม, นางอัจฉรา ใจเย็น, นางอัจฉรา ลุนญา, นางสาวสมร คำมูล ที่ได้ให้การอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน

ขอเจริญพรขอบคุณนายปรีชา กล่อมสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกสถานที่ในการทำทดสอบเครื่องมือวิจัยภายในโรงเรียน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง

ขอเจริญพรขอบคุณนางจิรพรรณ วงศ์เหลือง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกสถานที่ในการทำทดสอบเครื่องมือวิจัยภายในโรงเรียนประชาสงเคราะห์และกลุ่มตัวอย่าง

ขอเจริญพรขอบคุณนางสุพัตรา จันทร์นาค และนางสาวกัญชลิศา สิงห์ทื่อ ซึ่งเป็นครูที่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำปรึกษา และอนุเคราะห์ให้ใช้ห้องเรียนในการทำทดลองเครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนประชาสงเคราะห์และกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณความเมตตาของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของพุทธศาสนสถานมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ประกอบด้วย รศ.ดร. สมชัย ศรีนอก ผู้อำนวยการหลักสูตร, พระวิเทศพรหมคุณ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร, ผศ.ดร. ขวาล ศิริวัฒน์ อาจารย์ประจำหลักสูตร, ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ อาจารย์ประจำหลักสูตร, นายกิตติศักดิ์ ณ สงขลา อาจารย์พิเศษ, พระศักดิ์ดา อคฺคปญฺโญ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร, และนางสาวยุภาพร ศรีนอก เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร ที่ได้ให้การอนุเคราะห์ความสะดวกทั้งในเรียนการสอนและจัดทำหนังสือราชการต่าง ๆ มาด้วยดี

พระมหาพรเมธ ฐานวฑฺฒโก (นวลรักษา)

๒๑ มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑	๘
๒.๒ ประวัติโรงเรียนวัดมงคล	๑๔
๒.๓ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดมงคล	๑๔
๒.๔ หลักสูตรร่นำชาวพุทธ	๒๐
๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๓๒
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๑
๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ	๕๑
๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ	๕๖
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๘
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๙
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๐

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๔
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕

บทที่ ๔ ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพความเกณฑ์ ๘๐/๘๐	๖๙
๔.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๗๐
๔.๓ ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	๗๔
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๗๔

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๖
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๖
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๙

บรรณานุกรม	๘๑
------------	----

ภาคผนวก	๘๖
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	๘๗
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๘๙
ค ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)	๙๕
ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ	๑๒๙
จ ผลการวิเคราะห์ทดลองเครื่องมือ	๑๓๑
ฉ หนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์แจกเครื่องมือวิจัย	๑๓๕
ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจริง	๑๓๗
ซ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๔๓

ประวัติผู้วิจัย	๒๑๘
-----------------	-----

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล	๑๗
ตารางที่ ๒.๒ โครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดมงคล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๑๘
ตารางที่ ๓.๑ ระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินสื่อการสอนกรมวิชาการ	๖๓
ตารางที่ ๔.๑ ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๖๙
ตารางที่ ๔.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๗๐
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวัดผลความ พึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๗๐
ตารางที่ ๔.๔ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการนำเสนอเนื้อหา	๗๑
ตารางที่ ๔.๕ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการออกแบบหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์	๗๒
ตารางที่ ๔.๖ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านความพึงพอใจในการเรียน	๗๓
ตารางที่ ๔.๗ แสดงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนและคะแนนทดสอบหลัง การเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาว พุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๗๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

๕๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย การอ้างอิงพระไตรปิฎกจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๔๘ หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๔๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ดังนี้

คำอธิบายอักษรย่อ

คำย่อ	พระสุตตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง. จตุกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง. ฉกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ฉกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง. สตุต. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตนิบาต	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศไทย^๑

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก จากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ แรงกดดันจากภายใน จากสภาวะการณ์และการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ระบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สนอง และรองรับความท้าทายดังกล่าว นอกจากนี้ระบบการศึกษาเองก็มีปัญหาหลายประการที่เกิดจากระบบคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา กฎ ระเบียบ และการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการดำเนินการจัด

^๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙ , พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา), ๒๕๖๐, หน้า ๑.

การศึกษาที่ไม่สนองตอบเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ แม้ว่าตลอดระยะเวลาของการพัฒนาการศึกษา จะมีภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาปรากฏให้เห็น แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสำเร็จในเชิงปริมาณมากกว่า เชิงคุณภาพ อาทิการเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่ ไกล่เคียงหรือสูงกว่าระดับ สากล จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น การกระจาย โอกาสและ ความเสมอภาคทางการศึกษาผ่านนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีของรัฐ การผลิตและพัฒนากำลังคน ระดับกลางที่เชื่อมโยงกับตลาดงานผ่านระบบการศึกษาแบบทวิภาคีโดยภาพรวมระบบการศึกษายังมี ปัญหาด้านคุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ^๒

การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๖ ระบุว่า “หัวใจสำคัญ ของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน” ครู ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือวิชาการ สิ่งสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น” และ “ผู้เรียนมีสิทธิ ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้เพื่อให้ความรู้ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ”

การพัฒนาการเรียนรู้มิใช่การสอนที่จะถ่ายทอดความรู้จากครูเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการ เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ข่าวสารข้อมูลที่มีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่จะต้องแสวงหาความรู้และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาโดยใช้สื่อต่าง ๆ ให้เกิด ประโยชน์ ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถที่จะกระตุ้นความสนใจ และสนองความต้องการของผู้เรียนในการช่วยให้ เกิดการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องพัฒนาสื่อการสอนหรือสื่อการศึกษาต่าง ๆ ให้ทันความ ต้องการของผู้เรียน ครูสอนเองก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากเดิมที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลางแห่งการ เรียนรู้ เป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วย ตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนเป็นผู้บอกกล่าวแนะนำแนวทางซึ่งมีอยู่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำไป ประมวลพิจารณาเลือกปฏิบัติด้วยตนเอง ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจถึงจุดหมาย หาวิธีการ เทคนิคเข้ามาช่วยในการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอน จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

^๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙, (กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐), หน้า ๖๗.

^๓ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว), ๒๕๔๒, หน้า ๓๙

การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในอดีตสำหรับเยาวชนยังไม่เป็นสิ่งที่ไม่กระตุ้นการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนสนใจเท่าที่ควร เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเน้นการสอนที่ไม่กระตุ้นผู้เรียนให้น่าสนใจ เน้นวิชาความรู้ มากกว่าการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จากสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวได้ ขณะเดียวกันครูได้รับการพัฒนายังไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง^๔ โดยเฉพาะหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ หลักธรรมนำชาวพุทธ ที่เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มีเนื้อหาประกอบด้วย หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูกตเวทิต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้ จึงควรต้องสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธนี้ขึ้นมา เพราะถ้าผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักธรรมเรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ จะสามารถนำประโยชน์ของการเรียนรู้และเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพิ่มพูนคุณธรรม และค่านิยม ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนได้

สื่อการสอน นับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางที่จะช่วยในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในความหมายของบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ ไม่ว่าสื่อนั้นจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตามล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทั้งสิ้น จะเห็นได้จากการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ที่นำสื่อการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้คือ การรู้จักคิดสร้างสรรค์นำเอาเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เป็นสื่อเทคโนโลยีอีกประเภทหนึ่งที่จะช่วยสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจเนื้อหาข้อมูลที่ง่ายและสามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา โดยจะสร้างขึ้นด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถอ่านข้อมูลผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้ทั้งระบบออฟไลน์ และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือของหนังสือเว็บไซต์อื่น ๆ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถแทรกภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ และเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ได้ สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รวมไปถึงโปรแกรมสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก็มีการ

^๔ วิไล ตั้งจิตสมคิด, การศึกษาและความเป็นครูไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๓๔), หน้า ๕๒

พัฒนาขึ้นเพื่อที่จะตอบโจทย์ความต้องการของคนสมัยใหม่ให้มากขึ้นด้วย การวิจัยในครั้งนี้จึงมีประโยชน์ที่จะได้ศึกษารูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รวมไปถึงการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมา เพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ในเรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ ได้ตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถเพื่อนำไปพัฒนาออกแบบได้ในรายวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นำไปแก้ปัญหการเรียนการสอนที่กำลังเกิดขึ้น และให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้น “ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐ / ๘๐

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๑.๒.๓ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรีมีประสิทธิภาพอย่างไร

๑.๓.๒ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

๒) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑ สาระที่ ๑ มาตรฐานที่ ๑ ตัวชี้วัดที่ ๕ และ ๗ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ ไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ จัดเป็นแผนการเรียนรู้ ๘ แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาเรียนหน่วยละ ๑ คาบ รวม ๘ ชั่วโมง มีรายละเอียดดังนี้

๑. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑	เรื่อง โอวาท ๓	๑ ชั่วโมง
๒. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒	เรื่องบุญกิริยาวัตถุ ๓	๑ ชั่วโมง
๓. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓	เรื่องอปายมุข ๔	๑ ชั่วโมง
๔. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔	เรื่องอคติ ๔	๑ ชั่วโมง
๕. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕	เรื่องอิทธิบาท ๔	๑ ชั่วโมง
๖. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖	เรื่องเบญจศีล-เบญจธรรม	๑ ชั่วโมง
๗. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗	เรื่องความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนา	๑ ชั่วโมง
๘. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘	เรื่องมงคล ๓๘ ประการ	๑ ชั่วโมง
รวม		๘ ชั่วโมง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

(๑) ประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีประสิทธิภาพ ๘๐/๘๐

(๒) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ

(๓) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนวัดมงคล ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๘ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง รวมเป็น ๘ ชั่วโมง ในภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย

๑.๕.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐ / ๘๐

๑.๕.๒ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

๑.๕.๓ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย

๑.๖.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) หมายถึง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถออกแบบและสามารถใส่ข้อมูลได้หลายรูปแบบ ในลักษณะสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลตัวอักษร (Text) รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ และเสียงประกอบ มีการผสมผสานและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ที่สร้างด้วยโปรแกรม flip pdf professional เพื่อให้มีความน่าสนใจและมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อเรียนไม่เข้าใจสามารถกลับไปทบทวนเนื้อหาใหม่ตามต้องการ

๑.๖.๒ การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) หมายถึง กระบวนการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ ๑. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ๒. พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๓. ทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๔. ประเมินและปรับปรุงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๑.๖.๓ ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ผลเรียนรู้จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐ / ๘๐

๘๐ ตัวแรก คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๘๐ ตัวหลัง คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนได้จากการทำแบบทดสอบภายหลังการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๑.๖.๔ หลักสูตรนำชาวพุทธ หมายถึง เนื้อหาที่มีในหนังสือรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑ สารที่ ๑ มาตรฐานที่ ๑ ตัวชี้วัดที่ ๕ และ ๗ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ

๑.๖.๕ โรงเรียนวัดมงคล หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี เขต ๑ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๒ บ้านมงคล ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๑.๖.๖ นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

๑.๖.๗ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลด้านความรู้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน หลังจากที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๑.๖.๘ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ทั้งด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และความพึงพอใจในตัวสื่อ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักสูตรนำชาวพุทธ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

๑.๗.๒ ทราบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เรื่อง หลักสูตรนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๓ เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อประเภทสื่อนวัตกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในเรื่องอื่น ๆ และรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวิจัย โดยลำดับเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๒.๒ ประวัติโรงเรียนวัดมงคล

๒.๓ หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดมงคล

๒.๔ หลักธรรมนำชาวพุทธ

๒.๕ ประวัติโรงเรียนวัดมงคล

๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- ๒) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
- ๓) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- ๔) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
- ๕) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๖) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- ๑) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
- ๓) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
- ๔) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๕) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สาเหตุที่ต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจก

บุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

สิ่งที่เรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.๓.๒ เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด

การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่
อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนา ให้เป็นผู้มี
คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี
มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้
ฝึกหัดในการตัดสินใจ

ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณา-การ
ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-
รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง
เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทาง
กายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็น
ประเทศไทย

ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตาม
หลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น
จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของ
ท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น

ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อน
บ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง
เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาค
ซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม
ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่
ปัจจุบัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์

ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาดตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้

ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต^๑

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย), ๒๕๕๑, หน้า ๑๔๒ - ๑๔๕

๒.๒ ประวัติโรงเรียนวัดมงคล

โรงเรียนวัดมงคล ตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ นายแกล้ม มูลเสียม เป็นครูใหญ่คนแรก ใช้ศาลาการเปรียญตั้งใหม่วัดมงคล เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนแบบ ๐๑๗ ขนาด ๒ ชั้น ๘ ห้องเรียน เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ บนพื้นที่ ๒ ไร่ ได้รับเงินบริจาคจาก นายคำ แสนพันธ์ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และในปีพ.ศ. ๒๕๓๙ โรงเรียนวัดหนองม่วงยุบรวมกับโรงเรียนวัดมงคล ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ย้ายมาสร้างที่แห่งใหม่ ได้งบประมาณ ๕,๔๐๑,๐๐๐ บาท สร้างอาคารจากการรับบริจาคที่ดินจากนายพุม บุญนาค จำนวน ๓ ไร่ พระศรีญาณวงศ์ บริจาค ๒ ไร่ (ที่ดินกรรมสิทธิ์ วงษ์ไพร) เปิดทำการสอนตั้งแต่ ชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พ.ศ.๒๕๔๓ โรงเรียนเขาดินยุบมาเรียนรวมกับโรงเรียนวัดมงคล

ปีการศึกษา ๒๕๔๕ โรงเรียนวัดมงคลได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ นายถวิล สมชื่น ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน วัดมงคล จนถึง ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ นางจิรวรรณ วงศ์เหลือง ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดมงคลจนถึงปัจจุบัน

๒.๓ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล

๒.๓.๑ วิสัยทัศน์หลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๑ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีสมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้าน ร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิใจในท้องถิ่น มีสำนึกความเป็น พลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีความรู้และ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

๒.๓.๒ พันธกิจ

๑. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๒. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข
๓. ส่งเสริมสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะ กีฬา สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม ไทย

๔. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย

๕. จัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓.๓ เป้าหมาย

๑. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่น่าพอใจ เป็นผู้มีจริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตที่พอเพียง

๒. ด้านการเรียนการสอน ครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดผลต่อผู้เรียน

๓. ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ โดยเน้นการบริหารที่ใช้หลักธรรมาภิบาล และระบบคุณภาพ (PDCA) เป็นระบบมีขั้นตอนการปฏิบัติ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

๔. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ความร่วมมือบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๒.๓.๔ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมิ่งคล พุทธศักราช ๒๕๖๑ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับ ตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของ

เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

๕. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๖. ความสามารถในการอยู่ในสังคมข้ามวัฒนธรรม

เป็นความสามารถในการแสดงออกถึงการมีความภาคภูมิใจในเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมของตนเอง อีกทั้งยังยอมรับความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมของผู้อื่น สามารถสื่อสาร ความเป็นวัฒนธรรมของตนเองต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับเวลา สถานที่และบุคคล และมีความรู้และเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตน และผู้อื่น และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

๒.๓.๕ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล พุทธศักราช ๒๕๖๑ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

๒.๓.๖ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล สพป.สระบุรี เขต ๑

ตารางที่ ๒.๑ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดมงคล สพป.สระบุรี เขต ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖
*กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
*ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
*ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
*หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน สังคม						
*เศรษฐศาสตร์						
*ภูมิศาสตร์						
สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐
การทำงานอาชีพและ เทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐
*กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
*หน้าที่พลเมือง	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
*ภาษาอังกฤษสู่อาเซียน (สาระเพิ่มเติม)	-	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี					

๒.๓.๗ โครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดมงคล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
 ตารางที่ ๒.๒ โครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดมงคล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)	เวลาเรียน (ชั่วโมง/สัปดาห์)
รายวิชาพื้นฐาน	๘๔๐	๒๒
ท ๑๕๑๐๑ ภาษาไทย	๑๖๐	๔
ค ๑๕๑๐๑ คณิตศาสตร์	๑๖๐	๔
ว ๑๕๑๐๑ วิทยาศาสตร์	๘๐	๒
ส ๑๕๑๐๑ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐	๒
ส ๑๕๑๐๒ ประวัติศาสตร์	๔๐	๑
พ ๑๕๑๐๑ สุขศึกษา และพลศึกษา	๘๐	๒
ศ ๑๕๑๐๑ ศิลปะ	๘๐	๒
ง ๑๕๑๐๑ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๘๐	๒
อ ๑๕๑๐๑ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	๘๐	๒
รายวิชาเพิ่มเติม	๘๐	๒
อ ๑๕๒๐๑ Asean Together	๔๐	๑
ส ๑๕๒๐๑ หน้าที่พลเมือง	๔๐	๑
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๔
- กิจกรรมแนะแนว	๔๐	๑
- กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ – เนตรนารี)	๔๐	๑
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๐	๑
- ชุมนุม	๓๐	๑
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	๑,๐๐๐	๒๘

**๒.๓.๘ คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๘๐ ชั่วโมง**

ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ พุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ องค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของพิธีกรรมทางศาสนา

ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตาม มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี

เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติศาสดา ช่าง / เรืองเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง สวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนา

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ศึกษาวิเคราะห์ ยกตัวอย่างบทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี โครงสร้างอำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและระบอบบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น

ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

เศรษฐศาสตร์

ศึกษาปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ หลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ อธิบายบทบาท หน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม

ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ภูมิศาสตร์

สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย และลักษณะ ทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน

วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากร ในภูมิภาคของตน อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีการดำเนินชีวิตในภูมิภาค

ของตน เสนอ ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคของตน

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

รหัสตัวชีวิต

ส๑.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔, ป.๕/๕, ป.๕/๖, ป.๕/๗

ส๑.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

ส๒.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔

ส๒.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

ส๓.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

ส๓.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส๕.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส๕.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

รวมทั้งหมด ๒๗ ตัวชีวิต

๒.๔ หลักสูตรนำชาวพุทธ

เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑ สาระที่ ๑ มาตรฐานที่ ๑ ตัวชีวิตที่ ๕ และ ๗ เรื่อง หลักสูตรนำชาวพุทธ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อบายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูกตเวทิต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ จัดเป็นแผนการเรียนรู้ ๘ แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาเรียนหน่วยละ ๑ คาบ รวม ๘ ชั่วโมง

มนุษย์ทุกคนต้องการมีชีวิตที่ดี และมีความสุข แล้วทุกคนก็ดำเนินชีวิตด้วยความเพียรพยายามทำทุกอย่าง เพื่อหาสิ่งเหล่านี้ แต่แล้วมนุษย์ก็ประสบปัญหาที่เป็นอุปสรรค ขัดขวาง ความเจริญก้าวหน้าของชีวิต ทำให้พบกับความทุกข์ ทั้งนี้เพราะดำเนินชีวิตโดยไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าชีวิตที่ดี และมีความสุขที่แท้จริงคืออะไร หลักสูตรที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ เพื่อให้มีชีวิตที่ดีมีอะไรบ้าง แต่ละข้อ มีความหมายว่าอย่างไร มีประโยชน์อย่างไร จะนำไปสู่ผลอะไร มีวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างไร และโทษของการปฏิบัติผิดจะเป็นอย่างไร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักสูตรในการดำเนินชีวิต ในหน่วยนี้จึงนำเสนอความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรกับชีวิต ดังนี้

ความหมายของหลักธรรมนำชาวพุทธ

หลักธรรมนำชาวพุทธ ประกอบด้วยสองคำที่นำมารวมกัน เพื่อเป็นศาสตร์เชิงประยุกต์ โดยนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวพุทธ ดังนั้นเพื่อความชัดเจน ในการอธิบายความหมาย ของหลักธรรมกับชาวพุทธ จึงอธิบายความหมาย ของศัพท์ต่าง ๆ ดังนี้

หลักธรรมประกอบด้วยคำศัพท์ ๒ คำ คือ หลักและธรรม ซึ่งสามารถให้นิยาม ความหมายของแต่ละคำได้ดังนี้

หลัก หมายถึง เสาที่ปักไว้ ที่ผูก ที่มั่น เครื่องหมาย เครื่องยึดเหนี่ยว เครื่องจับยึด สารพัดที่มั่นคงอันเป็นที่ตั้ง^๒

ธรรม มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ธรรม หมายถึง คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประเพณีปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎ กฎเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ^๓

ธรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นทั้งเหตุ ทั่วยุทธปรากฏการณ์ต่าง ๆ และตัวคำสอน เพื่อเป็นการปฏิบัติให้บรรลุถึงผล^๔

ธรรมนั้นมีความหมาย ๔ ความหมาย คือ ที่เป็นตัวธรรมชาติ ก็เรียกว่าธรรมะ ที่เป็นตัวกฎของธรรมชาติ ก็เรียกว่าธรรมะ ที่เป็นตัวหน้าที่ตามกฎธรรมชาติ นั้น ก็เรียกว่าธรรมะ ที่เป็นตัวผลที่เกิดจากหน้าที่นั้น ก็เรียกว่าธรรมะด้วยเหมือนกันจำได้ง่ายๆ สั้นๆ ว่า ธรรม คือ (๑) ธรรมชาติ (๒) กฎของธรรมชาติ (๓) หน้าที่ตามกฎธรรมชาติ และ (๔) ผลจากหน้าที่^๕

ธรรม หมายถึง ความจริง ความดี ความถูกต้อง ความประพฤติชอบ หลักการ แบบแผน คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งแสดงให้เห็นเปิดเผยปรากฏขึ้น^๖

ธรรม คือ สภาวะที่รักษาคนให้เป็นปกติ อะไรที่คนทำขึ้นแล้วสามารถรักษาคนทำ และคนไม่ได้ทำให้อยู่ในความเป็นปกติได้ สิ่งนั้นเรียก ธรรม^๗

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพมหานคร : นามมีบุคส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๕๒, หน้า ๑๒๗๑.

^๓ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพมหานคร : นามมีบุคส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๕๒, หน้า ๕๕๓.

^๔ พุทธศาสนิกฯ, ไกวัลยธรรม ฉบับย่อ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๗), หน้า ๑๓๗.

^๕ มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, ธรรมคือหน้าที่, (กรุงเทพมหานคร : นามมีบุคส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๕๗), หน้า ๒.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม, (กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง, ๒๕๔๐), หน้า ๒๓.

^๗ อด. อดก. (ไทย) ๒๒/๑๗๙/๒๕๕.

จากความหมายของธรรมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ธรรม คือ ความจริง ความดี ความถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับชีวิตของทุกคน ชีวิตที่ขาดธรรมเสียแล้ว ย่อมเป็นชีวิตที่ขาดหลักในการดำเนินชีวิต

ชาวพุทธ หรือพุทธศาสนิกชน^๔ หมายถึง คนที่นับถือศาสนาพุทธเรียกอีกอย่างว่า พุทธมามกะ ซึ่งหมายถึง ผู้ประกาศตนว่าพระพุทธเจ้าเป็นพระบรมศาสดาของตน เป็นคนที่ยินดีที่จะปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เต็มใจที่จะปฏิบัติตามหลักธรรมคือ เว้นจากการทำความชั่ว ทำแต่ความดี และทำจิตใจให้หมั่นจดจ่อจากกิเลสด้วยการบำเพ็ญบุญในพระพุทธศาสนา เช่น ให้ทานรักษาศีลและเจริญภาวนาเพื่อขัดเกลา อบรม บ่มเพาะกาย วาจา ใจ ให้งดงามเรียบร้อย ให้สงบนิ่ง และให้พ้นจากความเศร้าหมองต่าง ๆ พุทธศาสนิกชนที่พึงประสงค์คือผู้ปฏิบัติตนให้เป็นผู้รู้ ผู้ฉลาด ตื่นตัวอยู่เสมอ ไม่มัวเมา ไม่ประมาท มัวเมา ไม่หลงไปตามกระแสกิเลส

ชาวพุทธ คือ ผู้ที่เลื่อมใสและศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยประกาศตนเป็นพุทธมามกะ ประกอบด้วย นักบวช คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา โดยเรียกรวมๆว่า พุทธบริษัท ๔

ดังนั้น ความหมายของ “หลักธรรมนำชาวพุทธ” ดังกล่าวแล้ว อาจสรุปได้ว่า หลักธรรมนำชาวพุทธ หมายถึง หลักคำสอนทางศาสนา ที่เป็นความจริง เป็นความดีงาม ความถูกต้อง เหมาะสม สำหรับชาวพุทธ หรือพุทธศาสนิกชนที่ได้นับถือและน้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้อง เมื่อนำไปปฏิบัติแล้ว ช่วยให้เกิดความดีงามในชีวิต และสังคมอยู่ร่วมกันอย่างปกติ

ความหมายและความสำคัญของไตรสิกขา

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา ๓ หมายถึงข้อสำหรับศึกษา การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ๓ ประการดังนี้

อธิศีลสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม ให้ถูกต้องตามหลักจลศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักมัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทริยสังวร สติสัมปชัญญะ และสันโดษ

อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ ได้แก่ การบำเพ็ญสมถกรรมฐานของผู้สมบุรณ์ด้วยอริยศีลชั้นจันได้บรรลุนาน ๔

อธิปัญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ได้แก่การบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานของผู้ได้มานแล้วจนได้บรรลุนิพพาน ๘ คือเป็นพระอรหันต์

^๔ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, กรุงเทพมหานคร : นามมีบุคส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๕๖, หน้า ๘๔๒.

ความหมายและความสำคัญของโอวาท ๓

โอวาท หมายถึง คำกล่าวสอน คำแนะนำ คำตักเตือน ในที่นี้หมายถึง คำสั่งสอนของ พระพุทธเจ้าที่เป็นหลักการใหญ่ เป็นประธาน มี ๓ ประการดังนี้

๑. เว้นจากทุจริต คือ ประพฤติชั่ว ด้วยกาย วาจา ใจ
๒. ประกอบสุจริต คือ ประพฤติชอบ ด้วยกาย วาจา ใจ
๓. ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น

โอวาท ๓ นี้ เรียกสั้นๆ ว่า ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส เป็นคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าทรง ประทานแก่พระอรหันตสาวก ๑,๒๕๐ องค์ ที่วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ ในวันมาฆบูชา เรียกว่า โอวาท ปาฏิโมกข์ แปลว่า คำสั่งสอนที่เป็นหลัก เป็นประธาน ถือเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา

ผู้ละชั่วทุกอย่าง ทำความดีทุกประการ ทำจิตใจให้ผ่องใส ได้ชื่อว่าปฏิบัติตามโอวาทของ พระพุทธเจ้าครบ ๓ อย่าง ย่อมได้รับความสุขความเจริญทั้งในชาตินี้และชาติหน้าตลอดจนได้รับ ประโยชน์สูงสุด คือพระนิพพาน^๙

ความหมายและความสำคัญของบุญกิริยาวัตถุ ๓

สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ เรียก บุญกิริยาวัตถุ โดยย่อมี ๓ ประการดังนี้

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

คำว่า บุญ คือ ความดีที่ชำระจิตใจให้บริสุทธิ์บุคคลจะสามารถเจริญบุญนี้ได้ ๓ ทางด้วยกัน คือ ด้วยการบริจาคทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา

การรักษาศีล คือ ระเบียบข้อฝึกหัดกายวาจาให้เรียบร้อยจำแนกออกเป็น ๓ อย่าง คือ ศีล ๕ สำหรับคฤหัสถ์ทั่วไปเรียกว่าจุลศีล ศีล ๘ สำหรับอุบาสกอุบาสิกา และศีล ๑๐ สำหรับสามเณรเรียกว่า มัชฌิมศีล ศีล ๒๒๗ สำหรับพระภิกษุ เรียกว่ามหาศีล

ภาวนา คือการทำใจยังกุศลให้เกิดขึ้น ที่มีอยู่แล้วก็เจริญให้มากขึ้น ภาวนามีอยู่ ๒ อย่าง คือ สมถภาวนา อูบายทำจิตให้สงบจากนิวรณ์ทั้ง ๕ เป็นต้น และวิปัสสนาภาวนา การเจริญปัญญาให้เห็นแจ้งซึ่งไตรลักษณ์คือ ความไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตา^{๑๐}

ความหมายและความสำคัญของอบายมุข ๔

อบาย แปลว่า ความเสื่อม มุข แปลว่า ปาก,ทาง ฉะนั้น อบายมุข แปลว่า ทางแห่งความ เสื่อม ซึ่งหมายถึงความเสื่อมจะเกิดขึ้นได้เพราะสาเหตุ ๔ ประการ ถ้าใครก็ตามประพฤติปฏิบัติตามเหตุ แห่งความเสื่อมนี้แล้ว ทางที่จะนำไปสู่ความย่อยยับของโรคทรัพย์ และชีวิตจะบังเกิดขึ้น อบายมุขที่มีโทษ ฉกรรจ์มาก มี ๔ ประการ ดังนี้

๑. ความเป็นนักเลงผู้หญิง หมายถึง ประพฤติตนเป็นคนเจ้าชู้ เสเพลมั่วอยู่กับรักๆ ใคร่ ๆ

^๙ ที.ม. (ไทย) ๒/๕๔/๔๘-๔๙.

^{๑๐} อ.ส.ต.ต. (ไทย) ๒๓/๓๖/๒๙๔.

๒. ความเป็นนักเลงสุรา หมายถึง มั่วสุมกับของมีเงินเมา และสิ่งเสพติดให้โทษ

๓. ความเป็นนักเลงเล่นการพนัน หมายถึง หมกมุ่นเล่นการพนันแบบผิดสิ่ง

๔. ความคบคนชั่วเป็นมิตร สนินทิตเชื้อ และถูกชักจูง ทำชั่วทุจริต ตามเพื่อนเลว ๆ

จะสังเกตลักษณะของคนชั่วอย่างคร่าว ๆ ได้ คือ ชอบแนะนำในทางที่ผิด ชอบทำสิ่งที่ไม่ใช้
ธุระ ทำผิดโดยเห็นสิ่งผิดเป็นชอบโกรธเคืองเมื่อถูกตักเตือน และไม่มีระเบียบวินัย เป็นต้น^{๑๑}

ความหมายและความสำคัญของเบญจศีล-เบญจธรรม

เบญจศีล-เบญจธรรม หมายถึง ข้อห้ามทำความชั่ว ๕ ประการ ดังนี้

๑) ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป สัตว์ในที่นี้ หมายถึง สัตว์ทุกชนิด
ทั้งมนุษย์และสัตว์เดรัจฉาน การงดเว้นจากการฆ่านี้ ยังรวมถึงการทำร้ายร่างกาย การทรมาน กักขัง ใช้
งานเกินกำลัง เช่น กัดปลา ชนไก่ เป็นต้น ถ้าทำโดยเจตนาแล้ว จะถือว่าเป็นการผิดศีลข้อที่ ๑ เพราะทำ
ให้ผู้อื่นเดือดร้อน จัดว่าเป็นบาป

๒) อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากถือเอาสิ่งที่ เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย หมายถึง
การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ด้วยการลักขโมย ฉ้อโกง เปียดบัง ยักยอก ตลอดจนการทำความ
เสียหายให้แก่ทรัพย์สินผู้อื่นโดยมิชอบ การลักขโมยเป็นการทำความชั่ว เพราะทำให้เจ้าของทรัพย์สินเสียใจ
และเสียหาย

๓) กาเมสุ มิจฉารจา เวรมณี เว้นจากประพฤติดูผิดในกาม หมายถึง การเกี่ยวข้องกับชั่วสาว
กับบุตร สามีภรรยา หรือคู่ครองของคนอื่น โดยผิดประเพณี เป็นการทำความผิดล่วงละเมิดบุคคลอันเป็นที่รัก
ของผู้อื่น การยุ่งเกี่ยวกับหญิงชายที่มีคู่ครองแล้วเป็นสิ่งที่ไม่ดี และเป็นสาเหตุทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท
หรือทำให้ครอบครัวแตกแยก

๔) มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากพูดเท็จ หมายถึง การพูดไม่จริง รวมทั้งพูดหยาบคาย พูด
นินทาว่าร้าย พูดส่อเสียดยุ้งให้แตกร้างกัน พูดปด พูดเพื่อเจ้อเหลวไหล หลอกลวง หรือด่าว่าผู้อื่นให้เจ็บ
ช้ำน้ำใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะส่งผลเสียแก่ผู้พูดและฟัง จึงควรเว้น และควรพูด
แต่ความจริง ไพเราะอ่อนหวาน

๕) สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี เว้นจากดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความประมาท หมายถึง การงดเว้นจากการเสพสิ่งที่ตั้งแห่งความประมาททุกชนิด ที่เรียกว่า สิ่งเสพติดให้
โทษร้ายแรง เช่น สุราเมรัย เฮโรอีน ยาบ้า เป็นต้น เพราะเมื่อเสพเข้าไปแล้วไม่สามารถควบคุมสติตนเอง
ได้ และทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ผู้ที่เสพสิ่งเสพติดจะขาดความรับผิดชอบกลายเป็นคนประพฤติชั่วต่าง ๆ
นานา ทำให้เป็นภัยต่อสังคม และบ้านเมืองอย่างยิ่ง^{๑๒}

^{๑๑} ที.ปา. (ไทย) ๓/๑๗๘-๑๘๔/๑๖๔-๑๖๖.

^{๑๒} อง. ฉก. (ไทย) ๒๒/๑๗๘/๒๙๙.

อานิสงส์ของผู้รักษาศีล^{๑๓}

- ๑) ไม่ต้องประสบความเดือดร้อนในภายหน้า
- ๒) ย่อมประสบความสำเร็จในการทำมาหากิน
- ๓) ชื่อเสียงเกียรติยศของผู้มีศีล ย่อมแพร่หลายไปในหมู่ชนคนดี
- ๔) เป็นผู้องอาจ ไม่เก้อเขิน เมื่อเข้าไปในหมู่ของมีศีล
- ๕) เป็นผู้ไม่หลงทำกาลกิริยา คือ ก่อนตายก็มีสติ ตายไปอย่างสงบ ไม่ทรมานทรมาย
- ๖) เมื่อตายไป แล้วเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ไม่ต้องตกนรก
- ๗) ผู้ที่บำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์ มีสติบริบูรณ์ ย่อมทำตนให้สิ้นอาสวะได้ คือ สิ้นกิเลสได้

ความมุ่งหมายของการรักษาศีล ๕ ข้อ^{๑๔}

- ๑) ศีลข้อที่ ๑ เพื่อป้องกันทางที่ตนจะเสียหาย เพราะโหดร้าย
- ๒) ศีลข้อที่ ๒ เพื่อป้องกันทางที่ตนจะเสียหาย เพราะความมัวเมา
- ๓) ศีลข้อที่ ๓ เพื่อป้องกันทางที่ตนจะเสียหาย เพราะความใจเร็ว
- ๔) ศีลข้อที่ ๔ เพื่อป้องกันทางที่ตนจะเสียหาย เพราะความขี้ปด
- ๕) ศีลข้อที่ ๕ เพื่อป้องกันทางที่ตนจะเสียหาย เพราะความขาดสติ

องค์แห่งศีล^{๑๕}

องค์แห่งศีลอย่างหนึ่ง ๆ เรียกว่า “สิกขาบท” ศีลมีองค์ ๕ จึงเป็นสิกขาบท ๕ ประการ รวมเรียกว่า เบญจศีล การรักษาศีล คือ การตั้งใจเจตนางดเว้น จากการทำความผิดดังท่านบัญญัติไว้เป็นเรื่องที่ตั้งใจด ตั้งใจเว้น ตั้งใจไม่ทำอีก ต้องมี “ความตั้งใจ” กำกับไว้เสมอ ไม่ใช่เพราะมีเหตุอื่นบังคับตน จึงไม่ทำความผิด แต่ไม่ทำเพราะตนเองได้ตั้งใจไว้ว่าจะงดเว้น ความตั้งใจดังว่ามานี้ ทางศาสนา เรียกว่า “วิริติ” คือ เจตนาที่งดเว้นจากความชั่ว

วิริติ ๓ ประการ

๑. สัมปัตติวิริติ เว้นจากวัตถุที่จะพึงล่วงได้อันมาถึงเฉพาะหน้า ได้แก่ วิริติของคนทั่วไป
๒. สมาทานวิริติ เว้นด้วยอำนาจการถือเป็นกิจวัตร ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
๓. สมุจเฉทวิริติ เว้นด้วยตัดขาด มีอันไม่ทำอย่างนั้นเป็นปกติ ได้แก่ พระอริยเจ้า (พระอรหันต์)

คำว่า “อาราธนาศีล” หมายความว่า การนิมนต์ หรือเชิญพระภิกษุ หรือ ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้ให้ศีล

^{๑๓} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา ชั้นตรี), พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๘๔.

^{๑๔} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา ชั้นตรี), พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๘๕.

^{๑๕} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕.

ความหมายและความสำคัญของเบญจธรรม

“เบญจธรรม” (เบญจกัลยาณธรรม) หมายถึง ธรรม ๕ ธรรมอันดีงามห้าอย่าง คุณธรรมห้าประการ คู่กับเบญจศีล เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีล ผู้รักษาเบญจศีลควรมีไว้ประจำใจ ได้แก่

๑) เมตตาและกรุณา คือ ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุขความเจริญ และความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๑

๒) สัมมาอาชีวะ คือ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต หรือ “ทาน” คือ การแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๒

๓) กามสังวร คือ ความสังวรในกาม ความสำรวมระวังรู้จักยับยั้งควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลงใหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส หรือ “สทาร์สันโดษ” คือ ความพอใจด้วยภรรยาของตน ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๓

๔) สัจจะ คือ ความสัตย์ ความซื่อตรง ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๔

๕) สติสัมปชัญญะ คือ ระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกตนให้เป็นคนรู้จักยั้งคิด รู้สึกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท หรือ “อัปมาทะ” คือ ความไม่ประมาท ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๕^{๑๖}

ข้อที่ ๑ เมตตา^{๑๗} ได้แก่ ความปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข ตนได้รับความสำราญแล้ว ก็อยากให้คนอื่นได้บ้าง คุณข้อนี้เป็นเหตุให้สัตว์คิดเกื้อกูลกันและกัน

คนไม่มีความเมตตา ท่านเรียกว่า คนใจจัด

การแสดงเมตตา^{๑๘} มีลักษณะ ๒ อย่าง คือ

๑) โอทิสสพณนา หมายถึง การแผ่เมตตาไปในผู้อื่นโดยเจาะจง เช่น ในสัตว์ตัวนั้นตัวนี้ ในบุคคล หรือในหมู่คณะนั้น เป็นต้น

๒) อโนทิสสพณนา หมายถึง การแผ่เมตตา มี สัตว์ บุคคล ไม่มีประมาณ โดยไม่เจาะจง (ทั่วไป) อโนทิสสพณนา^{๑๙} จึงมีอานิสงส์มากกว่า โอทิสสพณนา เพราะว่าเป็นการแสดงว่าเราแผ่เมตตาไปไม่เลือกว่าจะเป็นมิตรหรือศัตรู

อานิสงส์ของการแผ่เมตตา ๑๑ ประการ คือ

๑. นอนหลับก็เป็นสุข
๒. ตื่นก็เป็นสุข
๓. ไม่ฝันลามก ไม่ฝันร้าย
๔. เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย
๕. เป็นที่รักของอมมนุษย์ทั้งหลาย

^{๑๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘๗.

^{๑๗} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา ชั้นตรี), (พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๓.

๖. เทวดาย่อมรักษา
๗. ไฟ ยาพิษ ศาสดรา ย่อมไม่กล้ำกราย
๘. จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิเร็ว
๙. สี่หน้าย่อมเบิกบานแจ่มใส
๑๐. ย่อมไม่หลงตาย คือ ก่อนตายมีสติ
๑๑. เมื่อยังไม่ตรัสรู้ ย่อมเข้าถึงพรหมโลก

กรุณา ได้แก่ ความคิดปรารถนาจะให้เขาปราศจากทุกข์ เมื่อเห็นทุกข์เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น ก็พลอยห่วงใยไปด้วย คุณข้อนี้ เป็นเหตุให้สัตว์ทั้งหมายคิดช่วยเปลื้องทุกข์ภัย ของกันและกัน

คนที่ไม่มี ความกรุณา ท่านเรียกว่า คนใจดำ

การแสดง ความเมตตา กรุณา นี้ เมื่อใช้ถูกที่แล้ว ย่อมอำนวยผลอันดีให้แก่ผู้ประกอบ และผู้รับ ทำความปฏิบัติของผู้มีศีลให้งามขึ้น เหมือนหัวแหวนประดับเรือนแหวน ให้งามฉนั้น จึงชื่อว่า กัลยาณธรรม

ข้อที่ ๒ สัมมาอาชีวะ^{๑๘} คือ การประกอบ การเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ เว้นจากมิฉาชีพต่าง ๆ ทางที่ชอบ แม้เว้นจากมิฉาชีพแล้ว ก็ยังต้องประกอบด้วย กิริยาที่ประพฤติเป็นธรรม ในการหาเลี้ยงชีพอีก ซึ่งจัดไว้เป็น ๓ อย่าง คือ

๑. ประพฤติเป็นธรรมในกิจการ
๒. ประพฤติเป็นธรรมในบุคคล
๓. ประพฤติเป็นธรรมในวัตถุ

คุณธรรมข้อนี้ อุดหนุนผู้มีศีลให้สามารถรักษาศีลให้มั่นคงยั่งยืน.

ข้อที่ ๓ กามสังวร^{๑๙} คือ ความสำรวมในกามเป็นคู่กัน ได้แก่ กิริยาที่ระมัดระวังไม่ประพฤติ มักมากในกาม คุณธรรมข้อนี้ ส่งความบริสุทธิ์ผ่องใสของชายหญิงให้กระจ่างแจ่มใส ชายหญิงเว้นจาก กามเมสุมิฉาจารแล้วแต่ยังประพฤติมักมากอยู่ในกามคุณ ย่อมไม่มีสง่าราศี ตกอยู่ในมลทิน ไม่พ้นจากการ ตินินินทาไปได้

ธรรมข้อนี้ แจกตามเพศของบุคคล เป็น ๒ คือ

๑. สทาร์สันโดษ ความสันโดษด้วยภรรยาของตน เป็นคุณสำหรับระดับของชาย
๒. ปติวัตร ความประพฤติเป็นไปตามสามีของตน เป็นคุณสำหรับระดับของหญิง

ข้อที่ ๔ สัจจะ^{๒๐} คือ ความมีสัตย์เป็นอยู่กัน ได้แก่ กิริยาที่ประพฤติตนเป็นคนตรง มีอาการที่ พึงเห็นเป็น ๔ อย่าง คือ

^{๑๘} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา ขั้นตรี), (พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๔.

^{๑๙} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๔.

^{๒๐} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา ขั้นตรี), (พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๔.

๑. ความเที่ยงธรรม

๒. ความซื่อตรง

๓. ความสวามิภักดิ์

๔. ความกตัญญู

ความมีสัตย์ ทำให้คนมีศัลยกรรมยิ่งขึ้น จึงชื่อว่า กัลยาณธรรม ในสิกขาบทที่ ๔ ความมีสัตย์ ท่านจัดว่ามีความสำคัญที่สุดในเบญจศีล ๕ ข้อ เพราะถ้าขาดความมีสัตย์แล้วเบญจธรรมข้ออื่นก็จะสมบูรณ์ได้ยาก

ข้อที่ ๕ สติสัมปชัญญะ^{๒๑} คือ ระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ผูกตนให้เป็นคนรู้จักยังคิด รู้สึกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท หรือ “อับปรมาทะ” คือ ความไม่ประมาท

มีอาการที่ท่านแยกเป็น ๔ สถาน คือ

๑) ความรู้จักประมาณอาหารที่จะพึงบริโภค

๒) ความไม่เลินเล่อในการทำงาน

๓) ความมีสติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว

๔) ความไม่ประมาทในธรรมชน คือ คนที่ประพฤติดีงาม เป็นที่นิยมนับถือของคนทั่วไป ฯ

ความหมายและความสำคัญของอคติ ๔

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่า คนที่ให้ความยุติธรรมแก่คนอื่นไม่ได้ ก็เพราะลำเอียงใน ๔ อย่าง ซึ่งทรงเรียกว่าอคติ ซึ่งหมายถึง ความลำเอียง ความไม่ยุติธรรม มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ลำเอียงเพราะชอบ (ฉันทาคติ) หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายที่ตนรักและชอบพอ

๒) ลำเอียงเพราะเกลียดชัง (โทสาคติ) หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งเพราะความเกลียดชังอีกฝ่ายหนึ่ง

๓) ลำเอียงเพราะหลง (โมหาคติ) หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความโง่เขลา หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของตน นับเป็นความลำเอียงที่มีโทษมากที่สุด เพราะความลำเอียงเพราะโง่เขลานั้นนำมาซึ่ง ความลำเอียงทั้งหลายทั้งปวง และคนที่กำลังหลง เพราะโง่เขลามักจะไม่รู้ตัวเอง

๔) ลำเอียงเพราะกลัว (ภยาคติ) หมายถึง ความลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความเกรงกลัวอำนาจอิทธิพลของเขา

ความลำเอียง (อคติ) สามารถเกิดขึ้นได้ในใจทุกดวงที่ยังไม่บรรลุนิพพาน หรือความลำเอียง เกิดได้ง่ายในคนที่มีกิเลสหนา ตัณหาเยอะ ซึ่งมีไม่น้อยในสังคมปัจจุบัน^{๒๒}

^{๒๑} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๔.

^{๒๒} อ. จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๗-๑๘/๒๕.

ผลกระทบที่เกิดจากอคติ

๑) ทำให้บุคคลไม่เป็นตัวของตัวเอง และขาดคุณธรรมในการดำเนินชีวิตซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อการอยู่ร่วมกัน

๒) ทำให้สังคมขาดความเป็นธรรม ส่งผลให้สังคมนั้นมีแต่ความเดือดร้อน สภาพครอบครัวแตกแยก ลูกๆ ได้รับความรักไม่เท่ากัน หรือครูรักศิษย์ไม่เสมอกันก็เพราะขาดความยุติธรรม ผู้บังคับบัญชาไม่ได้รับความเคารพนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชาเพราะขาดความยุติธรรม

๓) ทำให้ประเทศชาติเกิดปัญหาการประท้วงต่อต้านผู้ปกครองบ้านเมือง ซึ่งอาจรุนแรงถึงขั้นปฏิวัติรัฐประหาร หรือเกิดสงครามระหว่างประเทศขึ้นได้ เพราะผู้ปกครองบ้านเมืองขาดความยุติธรรมในการบริหารบ้านเมืองนั่นเอง

แนวทางการแก้ไขอคติ

๑) การแก้ไข ฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะรักกัน) ต้องทำใจให้เป็นกลาง โดยการปฏิบัติต่อทุกคนให้เหมาะสมเหมือนกัน หรือการปฏิบัติเรื่องใด ๆ ก็จะต้องระวังอย่าให้มี ๒ มาตรฐาน

๒) การแก้ไข โทษาคติ (ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน) ทำได้ด้วยการทำใจให้หนักแน่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และพยายามแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานออกจากกันให้มากที่สุด

๓) การแก้ไข โมหาคติ (ลำเอียงเพราะหลงมกมาย) ทำด้วยการเปิดใจให้กว้าง ทำจิตใจให้สงบ พยายามมองโลกในแง่ดี และต้องไม่ตัดสินสิ่งต่าง ๆ ด้วยข้อมูลที่ฟังความเพียงข้างเดียว

๔) การแก้ไข ภยากติ (ลำเอียงเพราะกลัวหรือเกรงใจกัน) ทำได้ด้วยการพยายามฝึกให้เกิดความกล้าหาญทางจริยธรรม คือกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความจริงใจไม่เสแสร้ง

ความหมายและความสำคัญของอิทธิบาท ๔

คำว่า อิทธิบาท แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้บรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็น ๔ ประการดังนี้

๑) ฉันทะ คือ ความพอใจ ในฐานะเป็นสิ่งที่ ตนถือว่าดีที่สุด ที่มนุษย์เราควรจะได้ ข้อนี้เป็นกำลังใจ อันแรก ที่ทำให้เกิดคุณธรรม ข้อต่อไปทุกข้อ

๒) วิริยะ คือ ความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อกัน ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว จนประสบความสำเร็จ คำนี้มีความหมายของความกล้าหาญเจออยู่ด้วยส่วนหนึ่ง

๓) จิตตะ หมายถึง ความไม่ทอดทิ้งสิ่งนั้น ไปจากความรู้สึกของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็นวัตถุประสงค์นั้นให้เด่นชัดอยู่ในใจเสมอ คำนี้รวมความหมายของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่

๔) วิมังสา หมายถึง ความสอดส่องใน เหตุและผลแห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที่^{๒๓}

^{๒๓} สัมมา. (ไทย) ๑๙/๘๓๗/๔๑๖.

ความหมายและความสำคัญของกัตถุญกตเวทีต่อพระพุทธศาสนา

หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดั่งามสอนให้เรากระทำความดี ให้อุปการะแก่เรา เราจึงควรตอบแทนพระพุทธศาสนาด้วยแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑) ศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

๒) ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่

๓) ช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นยึดถือปฏิบัติตาม นอกจากนี้ อาจจะกระทำด้วยการพูด และการเขียน ตลอดจนให้หลักการประชาสัมพันธ์

๔) ช่วยกันปกป้อง รักษา สถาบันพระพุทธศาสนาไม่ให้หมวมอง เช่น ไม่สนับสนุนที่ประพฤติดตนไม่เหมาะสม

๕) ช่วยกันปกป้องดูแลศาสนสถาน ศาสนวัตถุ อันเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติ สิ่งเหล่านี้ มักถูกทำลายโดยเจตนา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การลักขโมยเศียรพระพุทธรูปไปขาย การขีดเขียนกำแพงวัด เป็นต้น จึงเป็นหน้าที่ของชาวพุทธที่ต้องช่วยกันป้องกันและบำรุงรักษาสสิ่งเหล่านี้ รวมทั้งช่วยกันบูรณะซ่อมแซมศาสนสถานและศาสนสมบัติให้มีสภาพดีเสมอ^{๒๔}

ความหมายและความสำคัญของมงคล ๓๘

มงคล แปลว่า เจริญ ความดีงาม เหตุแห่งความเจริญ เหตุแห่งความสุข เป็นข้อควรปฏิบัติ ซึ่งมีอยู่ ๓๘ ประการ สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กำหนดให้เรียนในเรื่องต่อไปนี้

๑. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เราเรียกว่า พหูสูต คนที่จะเป็นพหูสูต ได้นั้นต้องอาศัยหลัก ๔ ประการ เรียกว่า “ สุ จิ ปุ ลิ ”

๑) สุตะ คือ ความรู้ที่ได้จากการฟัง การศึกษาเล่าเรียนมา

๒) จินตะ คือ การพิจารณาสิ่งที่เรียนรู้แล้วด้วยปัญญา

๓) ปุจฉา คือ การถาม เมื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาแล้ว เราต้องหมั่นตั้งคำถามเพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบที่ชัดเจน คลายข้อสงสัยให้หมดไป

๔) ลิขิต คือ การเขียน เมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดอาจลืมได้ เราจึงต้องเขียนบันทึกไว้เพื่อทบทวนความจำ และถ้าไม่เข้าใจอาจกลับมาพิจารณาสิ่งที่บันทึกได้อีก

^{๒๔}

จงจรัส แจ่มจันทร์, หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. ๒๕๕๔), หน้า ๕๔.

๒. การงานไม่อากุล

อากุล แปลว่า คั่งค้าง หมักหมม ไม่เรียบร้อย ฉะนั้น การงานไม่อากุล จึงหมายความว่า การงานไม่คั่งค้าง

การงานนั้นเป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพ แม้การศึกษาเล่าเรียนก็เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพในภายหน้า ดังนั้นเราจึงควรศึกษาเล่าเรียน ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ไม่ให้คั่งค้าง

การทำงานคั่งค้าง เปรียบเสมือนสำนวนที่ว่า “ดินพอกหางหมู” เมื่อดินที่สะสมนั้นเพิ่มทวีขึ้น ก็เริ่มแข็งตามกาลเวลา เป็นผลให้ทำความสะอาดได้ยาก การเรียนและการงานก็เช่นเดียวกันหากไม่ตั้งใจ ทำจริง ๆ ปล่อยให้เวลาผ่านไป การงานและการเรียนนั้นย่อมไม่สำเร็จตามจุดประสงค์ เกิดโทษต่อตนเอง และส่วนรวม

๓. ความอดทน

ความอดทน มาจากคำว่า “ขันติ” หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ดี มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหว ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันพึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม

การทำงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ นอกจากจะต้องอาศัยสติปัญญาแล้ว ต้องมีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญมากคือ “ขันติ” หรือความอดทนนั่นเอง

ลักษณะของความอดทน

๑) ทนต่อความลำบาก ได้แก่ ทนต่อความลำบากที่ต้องประสบตามธรรมชาติ ซึ่งอาจเกิดจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น

๒) ทนต่อทุกขเวทนา ได้แก่ ทนต่อสังขารของเรา เช่น ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

๓) ทนต่อความเจ็บใจ ได้แก่ ทนต่อการว่าร้าย ไม่เอามาเป็นอารมณ์ เพราะจะทำให้ทะเลาะเบาะแว้ง

๔) ทนต่อความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ต่อสิ่งยั่วยวนทั้งหลาย เช่น ความโลภอยากได้ของผู้อื่น การพ่ายแพ้ต่ออำนาจของเงิน เป็นต้น

ความอดทนเป็นธรรมะอันทำให้งาม ได้แก่ ความงามกิริยา งามวาจา และงามใจ สร้างความสามัคคีในสังคม และทำให้ไม่มีศัตรู^{๒๕}

^{๒๕} จงจรัส แจ่มจันทร์, หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. ๒๕๕๔), หน้า ๕๖.

๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย มีลักษณะการนำเสนอเป็นรูปแบบคล้ายหนังสือ ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นตัวหนังสือสำหรับอ่าน โดยอาจมีเสียงอธิบาย หรือเสียงอ่านข้อความ นอกจากนี้ยังมีภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบของวิดีโอประกอบในหนังสือได้อีกด้วย

๒.๕.๑ ความเป็นมาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ในยุคสารสนเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ที่มีวิวัฒนาการแบบก้าวกระโดดจนเกิดยุคแห่งข้อมูล (Data) ข่าวสาร (Information) หรือ ความรู้ (Knowledge) เรียกว่า “ไร้พรมแดน” ซึ่งบุคคลสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ ทุกเวลา การนำเสนอข้อมูล ต่าง ๆ มาจัดหมวดหมู่เพื่อจะนำเสนอองค์ความรู้เพิ่มเติมเสริมแต่งสิ่งที่ดึงดูดใจทั้งภาพเคลื่อนไหว แสงเสียง จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทในฐานะเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการสื่อสารความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันได้ง่ายและส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปได้ไกลทั้งในรูปแบบ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว โดยที่ระยะทางไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเห็นได้จากระบบเครือข่ายเวิลด์ไวด์เว็บ (World wide web) สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงส่งเสริม พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น หรืออีกชื่อหนึ่งที่ได้ยินมากขึ้นว่า E-Learning ดังนั้นหนังสือพิมพ์ ตำราวิชาการ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการเรียนรู้จึงมีแนวโน้มที่จะถูกพัฒนาให้ถูกจัดทำในรูปแบบนี้เช่นกัน

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในยุคทศวรรษที่ ๔๐ เมื่อครั้งเป็นยุคทองของนิยายวิทยาศาสตร์ และในช่วงสิบปีที่ผ่านมาเริ่มมีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ เอกสาร PDF (FDF file) สามารถดาวน์โหลดผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ต่อมาบริษัทต่าง ๆ ได้พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปขึ้นมาจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยตรง ซึ่งสามารถเพิ่ม ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอต่าง ๆ ได้และสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ และที่สำคัญสามารถเผยแพร่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายได้อย่างสมบูรณ์ ตัวอย่างโปรแกรมสำเร็จรูปเหล่านี้ ได้แก่ Desktop Author, Flip Album, Flash เป็นต้น จึงทำให้หนังสือเคยเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ กลับมามีคุณค่า มีชีวิตชีวา เป็นที่ดึงดูดใจของผู้อ่านส่งผลให้มีการส่งเสริมให้อ่านหนังสือมากขึ้น^{๒๖}

^{๒๖} สมปอง ตรูวรรณ, การใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Online http://www.trueplookpanya.com/true/blog_diary_detail.php?diary_id=3998&friend_blog_id=24780, ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗.

๒.๕.๒ ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

มีผู้ให้ความหมายของ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้หลายความหมาย ได้แก่

บุปผาชาติ ทัททิกรณ์ ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทั้งในระบบออฟไลน์ และออนไลน์^{๒๗}

จิระพันธ์ เดมะ ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมใหม่ทางด้านวงการหนังสือ ห้องสมุด และเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับทางวิชาชีพห้องสมุดแล้ว (E-books) จะเป็นพัสดุห้องสมุดยุคใหม่ที่เปลี่ยนจากรูปแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นหนังสือที่ผลิตจากการเขียนหรือพิมพ์ด้วยตัวอักษรหรือภาพกราฟิกลงในแผ่นกระดาษ หรือวัสดุชนิดอื่น ๆ เพื่อบันทึกเนื้อหาสาระในรูปตัวหนังสือ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ นที่ใช้กันทั่วไปจากอดีตถึงปัจจุบันเลี่ยนมาบันทึกและนำเสนอเนื้อหาสาระทั้งหมดเป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบดิจิทัลลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม ปาล์มบุ๊ก หนังสือในระบบเครือข่าย หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบอื่น ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ (E-books)^{๒๘}

ครรชิต มาลย์วงศ์ ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง รูปแบบของการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อความ ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยวิธีการเก็บในลักษณะพิเศษนั้น คือ ในแฟ้มข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทันที โดยข้อมูลนั้นอาจอยู่ในแฟ้มเดียวกันหรือแฟ้มอื่น ๆ^{๒๙}

อัครเดช ศรีณิพันธ์ ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน การติดต่อสื่อสารระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต หรือข้อมูลในลักษณะ E-Content เป็นสื่อการถ่ายทอดที่เปิดโลกการเรียนรู้แบบใหม่ที่สามารถเสนอข้อมูลตัวอักษรจากการคลิกเปิดเอกสารในรูปแบบไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) และข้อมูลภาพนิ่ง เสียง และรวมถึงภาพเคลื่อนไหว เรียกว่า ไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia) การประสานและการเชื่อมโยงสัมพันธ์เนื้อหาอย่างไร้รอยต่อของข้อมูลที่อยู่ในแฟ้มเดียวกันหรืออยู่คนละแฟ้มเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะเลือกเรียนได้ตามความต้องการไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ทำให้ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ^{๓๐}

^{๒๗} บุปผาชาติ ทัททิกรณ์, “เครือข่ายใยแมงมุมโลกในโลกของการศึกษา ครุวิทยาาสตร์”, วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๔๐), หน้า ๑๘.

^{๒๘} จิระพันธ์ เดมะ, “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์”, วารสารวิทยบริการ, (มกราคม-เมษายน ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^{๒๙} ครรชิต มาลย์วงศ์, “เทคโนโลยีใหม่ในงานการศึกษา”, วารสารสุขุขัยธรรมราช, (๒๕๓๔), หน้า ๑๓ - ๑๖.

^{๓๐} อัครเดช ศรีณิพันธ์, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบสื่อประสม เรื่องการใช้สื่อการสอน สำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๗๒.

นwor แจ่มขา ได้ให้ความหมายว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง สื่ออยู่ในรูปแบบดิจิทัล โดยแสดงให้เห็นบนจอคอมพิวเตอร์ เป็นหนังสือถูกนำมาจัดพิมพ์ในรูปแบบดิจิทัลไม่บังคับการพิมพ์ และการเข้าเล่มแผ่นซีดีรอมสามารถจัดเก็บข้อมูลได้จำนวนมากในรูปแบบของตัวอักษร ทั้งลักษณะภาพ ดิจิตอล ภาพ อนิเมชั่น วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหวต่อเนื่อง คำพูด เสียงดนตรี และเสียงอื่น ๆ ที่ประกอบ ตัวอักษรเหล่านั้น^{๓๑}

ดังนั้นจากความหมายที่กล่าวมา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) หมายถึง การนำหนังสือ หนึ่งเล่มหรือหลายๆ เล่มมาออกแบบใหม่ ให้อยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำเสนอข้อมูลได้ทั้ง ตัวอักษรหรือตัวเลข รวมถึงภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียง โดยการประสานเชื่อมโยงสัมพันธ์ของ เนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกันหรืออยู่คนละแฟ้มเข้าด้วยกันทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่าง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถที่จะเลือกเรียนได้ตามความต้องการไม่จำกัดเวลาและ สถานที่

๒.๕.๓ ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

Baker and Giller Suasn ได้แบ่งประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ตามประเภทของสื่อที่ใช้ในการนำเสนอ และองค์ประกอบของเครื่องอำนวยความสะดวกภายในเล่มไว้ ดังนี้^{๓๒}

๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระเป็นหมวดวิชาหรือวิชาโดยเฉพาะเป็นหลัก

๒) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุ ข้อมูลเนื้อหาสาระเป็นหัวเรื่องหรือเรื่องเฉพาะ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้จะมีเนื้อหาใกล้เคียงกับประเภทแรก แต่ขอบข่ายแคบกว่าหรือจำเพาะเจาะจงมากกว่า

๓) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระ และเทคนิคการนำเสนอ ขั้นสูงที่มุ่งเน้นเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนที่การสอนหรือฝึกอบรม

๔) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระ เพื่อการทดสอบหรือสอบวัดผล เพื่อให้ผู้อ่านศึกษาและการตรวจสอบวัดระดับความรู้ หรือความสามารถของตน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทนี้แบ่งตามชนิดของข้อมูล ออกเป็น ๑๐ ประเภท

(๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือหรือแบบตำรา (Textbooks) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้เน้นการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือ และภาพประกอบในรูปแบบ หนังสือปกตที่พบเห็นทั่วไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้ สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการแปลงหนังสือจาก สภาพสิ่งพิมพ์ปกตเป็นสัญญาณดิจิทัล เพิ่มศักยภาพเดิมการนำเสนอ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านการ สืบค้น การคัดลอก เป็นต้น

^{๓๑} นwor แจ่มขา, **มือใหม่หัดใช้ Dreamweaver 8**, (กรุงเทพมหานคร : โปรวิชั่น ๒๕๔๗) หน้า ๑๑.

^{๓๒} จิรพันธ์ เดมะ, “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์”, **วารสารวิทยบริการ**, (มกราคม-เมษายน ๒๕๔๕), หน้า ๕.

(๒) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือเสียงอ่าน เป็นหนังสือมีเสียงคำอ่านเมื่อเปิดหนังสือจะมีเสียงอ่าน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้เหมาะสำหรับเด็กเริ่มเรียนหรือสำหรับฝึกออกเสียงหรือฝึกพูดเป็นต้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้ เป็นการเน้นคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นตัวอักษรและเสียง เป็นลักษณะหลักนิยมใช้กับกลุ่มผู้อ่านที่มีระดับภาษา ด้านการฟังหรือการอ่านค่อนข้างต่ำเหมาะสำหรับการเริ่มต้นเรียนภาษาของเด็ก ๆ หรือที่กำลังฝึกภาษาที่สองหรือฝึกภาษาใหม่ เป็นต้น

(๓) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือภาพนิ่ง หรือ อัลบั้มภาพ เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณลักษณะหลักเน้นจัดเก็บข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล และการนำเสนอในรูปภาพนิ่งหรืออัลบั้ม ภาพเป็นหลัก เสริมด้วยการนำศักยภาพของคอมพิวเตอร์มาใช้ในการนำเสนอ เช่น การเลือกภาพที่ต้องการ การขยายหรือย่อขนาดของภาพตัวอักษร

(๔) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือภาพเคลื่อนไหว เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นการนำเสนอข้อมูลในรูปภาพวิดิทัศน์ หรือภาพยนตร์สั้น ๆ ผนวกกับข้อมูลสนเทศที่ในรูปตัวหนังสือ ผู้อ่านสามารถเลือกชมศึกษาข้อมูลได้ ส่วนใหญ่นิยมนำเสนอข้อมูลเหตุการณ์ประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ เช่น ภาพเหตุการณ์สงครามโลก เป็นต้น

(๕) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อประสม เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นเสนอข้อมูลเนื้อหาสาระในลักษณะแบบสื่อผสมระหว่างสื่อจอภาพ ที่เป็นทั้งภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวกับสื่อประเภทเสียง ในลักษณะต่าง ๆ ผนวกกับศักยภาพของคอมพิวเตอร์อื่นเช่นเดียวกันกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่กล่าวมา

(๖) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อประสมหลากหลาย เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม แต่มีความหลากหลายในคุณลักษณะความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลภายในเล่มที่ บันทึกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงดนตรี เป็นต้น

(๗) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสือเชื่อมโยง เป็นหนังสือที่มีลักษณะสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระภายในเล่ม ซึ่งอ่านสามารถคลิกเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาสาระที่ออกแบบแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเอกสารภายนอกเมื่อเชื่อมต่อเชื่อมระบบอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต

(๘) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสืออิสระ เป็นหนังสือสื่อประสม แต่มีการใช้โปรแกรมขั้นสูงที่สามารถมีปฏิกริยา หรือปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านเสมือนกับหนังสือมีสติปัญญา ในการโต้ตอบหรือคาดคะเน ในการโต้ตอบ หรือมีปฏิกริยากับผู้อ่าน

(๙) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือทางไกล เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคุณลักษณะหลัก ๆ คล้ายกับ Hypermedia Electronic Book แต่เน้นการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลภายนอกผ่านระบบเครือข่าย ทั้งที่เป็นเครือข่ายเปิด และเครือข่ายเฉพาะสมาชิกของเครือข่าย

(๑๐) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือไฮเบอร์สเปซ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีลักษณะเหมือนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลาย ๆ แบบที่กล่าวมาแล้วมาผสมกันสามารถเชื่อมโยงข้อมูลทั้ง

จากแหล่งภายในและก็แหล่งภายนอก สามารถนำเสนอข้อมูลในระบบสื่อที่หลากหลายสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านได้หลากหลายมิติ

๒.๕.๔ ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ ได้รวบรวมคุณประโยชน์ที่หลากหลายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ ดังนี้^{๓๓}

- ๑) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถย้อนกลับเพื่อทบทวนบทเรียนหากไม่เข้าใจและสามารถเลือกเรียนได้ตามเวลาสถานที่ที่ตนเองสะดวก
- ๒) การตอบสนองที่รวดเร็วของคอมพิวเตอร์ที่ให้ทั้งสี สัน ภาพ และเสียงทำให้เกิดความตื่นเต้นและไม่เบื่อหน่าย
- ๓) ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีประสิทธิภาพในแง่ที่ลดเวลาลดค่าใช้จ่ายสนองความต้องการและความสามารถของบุคคล มีประสิทธิผลในแง่ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย
- ๔) ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อที่สนใจข้อใดก่อนก็ได้ และสามารถย้อนกลับไปได้กลับมาในเอกสารหรือกลับมาเริ่มต้นที่จุดเริ่มต้นใหม่ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
- ๕) สามารถแสดงทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงได้พร้อมกัน หรือจะเลือกให้แสดงเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
- ๖) การจัดเก็บข้อมูลสามารถจัดเก็บเป็นไฟล์แยกระหว่างตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง โดยใช้เท็กซ์ไฟล์เป็นศูนย์กลางแล้วเรียกมาใช้ร่วมกันได้โดยการเชื่อมโยงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่คนละที่เข้าด้วยกัน
- ๗) สามารถปรับเปลี่ยน แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ทำให้สามารถปรับปรุงบทเรียนให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ได้เป็นอย่างดี
- ๘) ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันกับเรื่องที่กำลังศึกษา จากแฟ้มเอกสารอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงอยู่ได้อย่างไม่จำกัดจากทั่วโลก
- ๙) เสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดและมีทักษะที่เป็น logical เพราะการโต้ตอบกับเครื่องคอมพิวเตอร์ผู้เรียนจะต้องทำอย่างมีขั้นตอน มีระเบียบ และมีเหตุผลพอสมควรเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีให้กับผู้เรียน
- ๑๐) ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้ การสอนในวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างเกี่ยวเนื่องและมีความหมาย
- ๑๑) ครูมีเวลาติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนได้มากขึ้น

^{๓๓} เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕) หน้า ๓๓ – ๓๕.

๑๒) ครุมีเวลาศึกษาดำรงและพัฒนาความสามารถของตนเองได้มากขึ้น

๑๓) ช่วยพัฒนาทางวิชาการ

นอกจากนี้แล้วประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หากกล่าวตามเป้าประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนในเขตพื้นที่เสี่ยงภัยในสามจังหวัดชายแดนใต้ สามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนเสริมหรือทบทวนบทเรียน ในกรณีที่โรงเรียนต้องปิดการเรียนการสอนอันเกิดจากเหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้อีกด้วย

๒.๕.๕ โครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

ลักษณะโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะมีความคล้ายคลึงกับหนังสือทั่วไปที่เป็นรูปเล่มหากจะมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนนี้อาจจะพิจารณาการผลิต รูปแบบ และวิธีการอ่านหนังสือ โดยโครงสร้างทั่วไปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย หน้าปก คำนำ สารบัญ สารของหนังสือแต่ละหน้า อ้างอิง ดัชนี ปกหลัง

๑) หน้าปก หมายถึง ปกด้านหน้าของหนังสือซึ่งจะอยู่ส่วนแรก เป็นตัวบ่งบอกว่า หนังสือเล่มนี้ ชื่ออะไร ใครเป็นคนแต่ง

๒) คำนำ หมายถึง คำบอกกล่าวของผู้เขียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลและเรื่องราวต่าง ๆ ของหนังสือเล่มนั้น

๓) สารบัญ หมายถึง ตัวบ่งบอกหัวเรื่องสำคัญที่อยู่ภายในเล่มว่าประกอบด้วยอะไรบ้างอยู่ที่หน้าใดของหนังสือ สามารถเชื่อมโยงไปหาหน้า ต่าง ๆ ภายในเล่มได้

๔) สารของหนังสือแต่ละหน้า หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญในแต่ละหน้าที่ปรากฏภายในเล่ม ประกอบด้วย

(๑) หน้าหนังสือ (Page Number)

(๒) ข้อความ (Texts)

(๓) ภาพประกอบ (Graphics) .jpg, .gif, .bmp, .png, .tiff

(๔) เสียง (Sounds) .mp3, .wav, .midi

(๕) ภาพเคลื่อนไหว (Video Clips, flash) .mpeg, .wav, .avi

(๖) จุดเชื่อมโยง (Links)

๕) อ้างอิง หมายถึง แหล่งข้อมูลที่ใช้เข้ามาอ้างอิง อาจเป็นเอกสาร ตำรา หรือ เว็บไซต์ก็ได้

๖) ดัชนี หมายถึง การระบุค่าสำคัญหรือคำหลักต่าง ๆ ที่อยู่ภายในเล่ม โดยเรียงลำดับตัวอักษร ให้สะดวกต่อการค้นหา พร้อมระบุเลขหน้าและจุดเชื่อมโยง ปกหลัง หมายถึง ปกด้านหลังของหนังสือซึ่งจะอยู่ส่วนท้ายเล่ม^{๓๔}

^{๓๔} ไพฑูรย์ ศรีฟ้า, E-Book หนังสือพูดได้, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานบุ๊คส์, ๒๕๕๐), หน้า ๓๔-๓๗.

๒.๕.๖ โปรแกรมจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ในการศึกษาพัฒนาการเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทั่ว ๆ ไปนั้น เริ่มมีการพัฒนาการมาพร้อม ๆ กับวิวัฒนาการของเครื่องคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่ต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ ในสหรัฐอเมริกาเป็นต้นมา การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์สมัยนั้น จัดทำด้วยภาษาคอมพิวเตอร์ชั้นสูง ซึ่งผู้พัฒนาจะต้องมีความรู้อย่างดีในภาษาโปรแกรมนั้น เช่น ภาษาเบสิก ซึ่งยุ่งยากซับซ้อน จึงได้มีการพัฒนาภาษาหรือโปรแกรมให้ใช้ง่ายขึ้น เพื่อให้ครูหรือนักวิชาการ สามารถพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งพอจะสรุปให้เห็นถึงการพัฒนาโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ตามลำดับ ดังนี้

๑) ภาษาคอมพิวเตอร์ชั้นสูง (High-level language) เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ระดับสูงผู้ใช้จะต้องมีความรู้อย่างดีในภาษานั้น เหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนาบทเรียนที่มีความซับซ้อนรูปแบบของบทเรียนมีการออกแบบโดยเฉพาะ ข้อเสียของการใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ระดับสูงในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ ก็คือหากครูหรือนักวิชาการผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษาคอมพิวเตอร์ไม่ดีนัก ก็ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพน้อย หรือค่อนข้างจำกัดในความสามารถของบทเรียนตัวอย่างของภาษาคอมพิวเตอร์ระดับสูง เช่น ภาษา Basic, ภาษา Pascal, ภาษา Logo และภาษา C

๒) ภาษาช่วยสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ (authoring language) ภาษาช่วยสร้างบทเรียนนี้พัฒนาจากภาษาคอมพิวเตอร์ การทำงานใช้คำสั่งเฉพาะเพื่อให้ทำงานตามลักษณะที่ต้องการ การใช้ภาษาที่ช่วยสร้างบทเรียนทางคอมพิวเตอร์นี้สามารถใช้ได้ง่ายและสะดวกกว่าภาษาระดับสูง ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรู้ภาษาคอมพิวเตอร์ก็สามารถพัฒนาบทเรียนทางคอมพิวเตอร์ได้ เพียงแต่ใช้คำสั่งในโปรแกรมเท่านั้น แต่มีข้อจำกัดและรูปแบบของโปรแกรมช่วยสอนไม่ดีเท่าการใช้ภาษาระดับสูง ตัวอย่างของภาษาได้แก่ ภาษา Course write , ภาษา Pilot และภาษา Tutor

๓) โปรแกรมช่วยสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ (Authoring system) โปรแกรมประเภทนี้ ส่วนใหญ่ใช้ชุดคำสั่ง ซึ่งอาจจะเป็นเมนูคำสั่งสัญลักษณ์ (Icon) เพื่อใช้สำหรับเขียนโปรแกรมโดยไม่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถทางภาษาคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันโปรแกรมช่วยสร้างบทเรียน มีการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น โปรแกรมสามารถเชื่อมโยงกับภาษาคอมพิวเตอร์หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อให้การทำงานมีรูปแบบมากขึ้น เช่น วิดีโอ หรือเครื่องเล่นแผ่นเลเซอร์ หรือการบันทึกเสียงเข้ามาในบทเรียนได้ ซึ่งในส่วนนี้ช่วยให้ผู้พัฒนาได้เพิ่มสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น มีการใช้จอภาพแบบสัมผัสในการป้อนข้อมูลหรือปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้ เป็นต้น ตัวอย่างของโปรแกรมช่วยสร้างบทเรียน ได้แก่ Phoenix, Info Window, LS1, Decal, Author Professional, Icon Author, CAICMU, ไทยทัศน์ ฯลฯ

๔) โปรแกรมโครงสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ (Authoring shell) เป็นภาษาที่ใช้ง่ายที่สุดในบรรดาโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนทางคอมพิวเตอร์ และมีข้อจำกัดมากที่สุดได้ออกแบบเพื่อให้ผู้ใช้ใช้เป็นรูปแบบ (Template) ในการสร้างบทเรียนทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้คำสั่งขบวนการและการปฏิสัมพันธ์ที่ได้ออกแบบไว้แล้ว ผู้ใช้เพียงออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับรูปแบบของโปรแกรมเท่านั้นในบรรดาการเขียนโปรแกรมเพื่อการพัฒนาบทเรียนทางคอมพิวเตอร์นั้น อาจกล่าวได้ว่าโปรแกรมประเภทโปรแกรมช่วยสร้างบทเรียน (Authoring system) จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะปัจจุบันได้มีการ

พัฒนาความสามารถของคอมพิวเตอร์ในลักษณะมัลติมีเดียได้ด้วยโดยเฉพาะโปรแกรม Author ware ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษในการทำงานระบบมัลติมีเดียได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) คุณสมบัติสำคัญ ๓ ประการของโปรแกรม Author ware

(๑.๑) ใช้เทคนิค Object authoring ในการออกแบบโปรแกรม กล่าวคือเป็นการเขียนโปรแกรมโดยใช้สัญลักษณ์ (Icon) แทนคำสั่งทำให้ผู้พัฒนาสร้างโปรแกรมได้ง่าย

(๑.๒) มี Multimedia tools ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการสร้างงานระบบมัลติมีเดียได้แก่

(๑.๒.๑) ข้อความ (Text)

(๑.๒.๒) ภาพเคลื่อนไหว (Animation)

(๑.๒.๓) ภาพ (Graphic)

(๑.๒.๔) วิดีโอ (Video)

(๑.๒.๕) เสียง (Sound)

(๑.๒.๖) Effects

(๑.๓) สามารถใช้งานได้หลายระบบไม่ว่าจะเป็นบนเครื่อง Macintosh หรือระบบ Microsoft Windows ที่อยู่บนเครื่องพีซี^{๓๕}

เมื่ออินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น บริษัทไมโครซอฟต์ ได้ผลิตเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาเพื่อคอยแนะนำ ในรูปแบบ HTML Help ขึ้นมา มีรูปแบบของไฟล์เป็น .CHM โดยมีตัวอ่าน คือ Microsoft Reader (.LIT) หลังจากนั้นต่อมาบริษัทผู้ผลิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์จำนวนมากได้พัฒนาโปรแกรมจนกระทั่งสามารถผลิตเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ออกมาเป็นลักษณะเหมือนกับหนังสือทั่วไปได้ เช่น สามารถแทรกข้อความ แทรกภาพ จัดหน้าหนังสือได้ตามความต้องการของผู้ผลิต และที่พิเศษกว่านั้นคือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้สามารถสร้างจุดเชื่อมโยงเอกสาร (hypertext) ไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกได้ อีกทั้งยังสามารถแทรกเสียง ภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ลงไปในหนังสือได้ โดยคุณสมบัติเหล่านี้ไม่สามารถทำได้ในหนังสือทั่วไป ซึ่งคุณสมบัติอีกประการหนึ่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่เหมือนหนังสือธรรมดาทั่วไป

๒.๕.๗ โปรแกรมที่นิยมใช้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

โปรแกรมที่นิยมใช้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีอยู่หลายโปรแกรม แต่ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันได้แก่

๑) โปรแกรมชุด Flip Album

๒) โปรแกรม Desktop Author

๓) โปรแกรม Flash Album Deluxe

^{๓๕} สมศักดิ์ ลิ้มเกิด, เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนา CAI มัลติมีเดีย, (๒๕๓๖),

โดยชุดโปรแกรมทั้ง ๓ จะต้องติดตั้งโปรแกรมสำหรับอ่าน E-book ด้วย เพราะฉะนั้นแล้ว จะไม่สามารถเปิดเอกสารได้โดยโปรแกรมสำหรับอ่าน E-book จะต้องประกอบด้วย โปรแกรมชุด Flip Album ตัวอ่านคือ Flip Viewer, โปรแกรม Desktop Author ตัวอ่านคือ DNL Reader และโปรแกรม Flash Album Deluxe ตัวอ่านคือ Flash Player

๒.๕.๘ ข้อดีและข้อจำกัดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีข้อดี ดังนี้

- ๑) เป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อต่าง ๆ มารวมอยู่ในสื่อตัวเดียว คือ สามารถแสดงภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช
- ๒) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้เร็วขึ้น
- ๓) ครูสามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในการชักจูงผู้เรียนในการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดได้
- ๔) มีความสามารถในการเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายและเชื่อมโยงไปสู่โฮมเพจและเว็บไซต์ต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถอ้างอิงเชิงวิชาการได้
- ๕) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ถ้าได้ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต จะทำให้กระจายสื่อได้รวดเร็ว และกว้างขวางกว่าสื่อที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์
- ๖) สนับสนุนการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ห้องสมุดเสมือน และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
- ๗) มีลักษณะไม่ตายตัว สามารถแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ โดยใช้ความสามารถของไฮเปอร์เท็ก
- ๘) การสอนหรืออบรมนอกสถานที่ การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยให้เกิดความสะดวกด้วยยิ่งขึ้น สามารถสร้างเว็บไบนารีได้โดยไม่ต้องหอบหิ้วสื่อซึ่งมีจำนวนมาก
- ๙) การพิมพ์ทำได้รวดเร็วกว่าใช้กระดาษ สามารถทำสำเนาได้เท่าที่ต้องการประหยัดวัสดุในการสร้างสื่อ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย
- ๑๐) มีความทนทานและสะดวกต่อการเก็บบำรุงรักษา ลดปัญหาการจัดเก็บเอกสารย้อนหลัง ซึ่งต้องใช้เนื้อที่หรือบริเวณกว้างกว่าในการจัดเก็บ สามารถรักษาหนังสือหายากและต้นฉบับเขียนไม่ให้เสื่อมคุณภาพ
- ๑๑) ช่วยให้นักวิชาการและนักเขียน สามารถเผยแพร่ผลงานเขียนได้อย่างรวดเร็ว

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีข้อจำกัด ดังนี้

- ๑) คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นชินกับสื่อที่อยู่ในรูปแบบกระดาศามากกว่า อีกทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังไม่สามารถใช้งานเมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์
- ๒) หากโปรแกรมสื่อขนาดใหญ่มาก ๆ จะทำให้การเปลี่ยนหน้าจอลมีความล่าช้า

๓) การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพที่ดี ผู้สร้างต้องมีความรู้ และความชำนาญในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และการสร้างสื่อดีพอสมควร

๔) ผู้ใช้สื่ออาจไม่ใช่ผู้สร้างสื่อ ฉะนั้นการปรับปรุงสื่อจึงทำได้ยาก หากผู้สอนไม่มีความรู้ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๕) ใช้เวลาในการออกแบบมาก เพราะต้องใช้ทักษะในการออกแบบเป็นอย่างดี เพื่อให้สื่อมีคุณภาพ^{๓๖}

๒.๕.๙ การออกแบบบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้กล่าวการออกแบบบทเรียน ไว้ดังนี้

๑) ส่วนนำของบทเรียน ได้รับความสนใจ มีข้อมูลพื้นฐานบทเรียนที่จำเป็น มีเส้นทางการเดินของบทเรียนที่เหมาะสม

๒) ส่วนเนื้อหาสาระของบทเรียน พิจารณาด้านความถูกต้อง ความสอดคล้องกับหลักสูตร ความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ความยาวและความยากง่ายเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษา การสื่อความหมายชัดเจน ไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ

๓) ส่วนการออกแบบการเรียนการสอน มีความเหมาะสม ออกแบบด้วยการคิดเชิงตรรกะที่ดี พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีกลยุทธ์การถ่ายทอดเนื้อหาที่น่าสนใจ

๔) ส่วนประกอบด้านมัลติมีเดีย การออกแบบหน้าจอมีความเหมาะสม ง่ายต่อการใช้ ภาพประกอบ ขนาดตัวอักษร สร เสียงดนตรี และเหมาะสม บทเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถควบคุมเส้นทางการเดินของบทเรียน และการให้ผลป้อนกลับแก่ผู้เรียนมีความเหมาะสม

๕) ส่วนประเมินการเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ความยากง่ายเหมาะสม ส่งเสริมทักษะการคิด การประยุกต์ใช้ มีรูปแบบหลากหลาย และมีปริมาณเพียงพอที่จะให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเอง และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้^{๓๗}

๒.๕.๑๐ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับ E-Learning

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้กล่าวถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับ E-Learning ไว้ว่า

E-Learning ถือเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นการเรียนรู้แบบ E-Learning ซึ่งการเรียนรู้แบบ E-Learning หมายถึง การเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี (Technology-based Learning) ซึ่งครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ อาทิ การเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์ (Computer-based Learning) การเรียนรู้บน

^{๓๖} ระเบียบ บังคมเนตร, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา, (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔), หน้า ๒๖.

^{๓๗} ไชยยศ เรืองสุวรรณ, การจัดการงานสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาและห้องสมุดสื่อโรงเรียน, (ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘) หน้า ๑๗๕ - ๑๗๖

เว็บ (Web-based Learning) ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) เป็นต้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท การเรียนการสอนแบบ E-Learning โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีประโยชน์ต่อการสอน ดังต่อไปนี้

๑) การขยายโอกาสทางการศึกษา

การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีต้นทุนในการจัดการศึกษาต่ำกว่าการจัดการศึกษาในชั้นเรียนถึงแม้ว่าเงินทุนในช่วงแรกหรือต้นทุนที่คงที่ (Fixed Cost) ของการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะค่อนข้างสูง แต่ E-Learning จะสามารถตอบสนองต่อผู้เรียนได้มากกว่าการจัดการศึกษาในห้องเรียนโดยที่ผู้จัดการศึกษามีต้นทุนที่เพิ่มขึ้นหน่วยสุดท้าย (Marginal Cost) เกือบเป็นศูนย์ แม้ว่าจะมีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนจำนวนมากขึ้นก็ตาม ทั้งนี้หากเปรียบเทียบต้นทุนทั้งหมด (Total Cost) การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีต้นทุนที่ต่ำกว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนถึงร้อยละ ๔๐ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกคน (Anywhere Anytime Anyone) และไม่ว่าจะทำการศึกษา ณ สถานที่ใด การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะยังคงมีเนื้อหาเหมือนกัน และคุณภาพที่เท่าเทียมกัน และยังสามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้ดีว่า การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้โอกาสในการศึกษาของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลทำให้ประชาชนมีความรู้ และทักษะที่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติไปสู่เศรษฐกิจที่ต้องใช้ความรู้และเทคโนโลยีเข้มข้นมากขึ้น

๒) การพัฒนาตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน

การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกเนื้อหาของการเรียนรู้โดยไม่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตร ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self-paced Learning) ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับการเรียนรู้ของตนเองได้ตามใจปรารถนา การเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน ทำให้ประชาชนในประเทศเกิดการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นในการแข่งขันในเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ในอนาคตการที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งที่รวมความรู้จำนวนมหาศาลผู้เรียนจึงมีช่องทางและวิธีการเรียนรู้ให้เลือกหลายอย่าง ผู้เรียนสามารถเลือกสื่อการเรียนการสอนได้ตามความถนัดและความสนใจ ทั้งในรูปแบบของตัวอักษร รูปภาพ การสร้างสรรค์จำลอง สถานการณ์จำลอง เสียงและภาพเคลื่อนไหว กลุ่มอภิปรายและการปรึกษาออนไลน์ ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๐ มากกว่าการเรียนรู้โดยการฟังคำบรรยายในห้องเรียน หรือจากการอ่านหนังสือและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วถึงร้อยละ ๖๐ ของการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ทั้งประสิทธิภาพและความรวดเร็วของการเรียนรู้ มีความสำคัญมากสำหรับการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลกในอนาคต เพราะจะทำให้คน องค์กร และประเทศสามารถปรับตัวและตอบสนองเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และทำให้เกิดความรวดเร็วในการช่วงชิงได้เปรียบทางเศรษฐกิจรวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาทักษะของแรงงานได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๓) การสร้างความสามารถในการหาความรู้ตนเอง

E-Learning ไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้โดยการรับความรู้หรือเรียนรู้อะไรเท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้ “วิธีการเรียนรู้” หรือเรียนอย่างไร ผู้เรียนในระบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นคนที่มีความสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจาก E-learning ไม่มีผู้สอนที่คอยป้อนความรู้ให้เหมือนการศึกษาในห้องเรียน ดังนั้นผู้เรียนจึงได้รับการฝึกฝนทักษะในการค้นหาข้อมูล การเรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งความรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้จะทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ซึ่งหากประเทศชาติมีประชาชนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ จะทำให้เกิดผลดีต่อประเทศในแง่ของการสร้างองค์ความรู้ของคนไทยและการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

๔) การพัฒนาความสามารถในการคิด

การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทางความคิดมากกว่าการฟังการบรรยายในห้องเรียน เนื่องจากเป็นสื่อสารแบบสองทางและมีรูปแบบของการเรียนรู้ที่หลากหลาย การศึกษาทางไกล (Distance Learning) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะกระตุ้นและก่อให้เกิดการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล มากกว่าการศึกษาในห้องเรียนแบบเดิมเพราะมีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง นอกจากนี้การศึกษาขึ้นหนึ่งพบว่า นักศึกษาทางไกลระบบออนไลน์ (Online Students) ได้มีการติดต่อกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนมากกว่าเรียนรู้ด้วยความสนุกมากกว่าให้เวลาในการทำงานในชั้นเรียนมากกว่า มีความเข้าใจสื่อการสอนและการปฏิบัติมากกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมโดยเฉลี่ยละ ๒๐

E-Learning ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลและความรู้จำนวนมาก ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการต่อยอดในการเรียนรู้หรือทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และการสร้างนวัตกรรมอันเป็นปัจจัยในการแข่งขันที่สำคัญมากที่สุดในการแข่งขันในเศรษฐกิจยุคใหม่ การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่รัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ ไม่ควรมองข้ามเนื่องจากประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ และความเหมาะสมกับโลกยุคใหม่^{๓๘}

สรุป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จัดเป็นสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ที่อำนวยความสะดวกต่อผู้เรียนและครูผู้สอน โดยผู้ที่สามารถออกแบบบทเรียนให้เหมาะสมกับการใช้งานได้ดีที่สุดก็คือครูผู้สอน เพื่อจะได้จัดแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนและจัดเนื้อหาของบทเรียนออกเป็นส่วน ๆ ตามขั้นตอนเพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ อีกทั้งผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างอิสระมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ตเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน รู้จักแก้ปัญหา มีความกระตือรือร้น โดยครูผู้สอนคอยสนับสนุนผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ ค้นหาคำตอบด้วยตนเองให้มากที่สุด ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

^{๓๘} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, “e-Learning : ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในอนาคต”, จดหมายข่าว : มองไกล IFD, (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๔), หน้า ๔-๘

๒.๕.๑๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น โดยทั่ว ๆ ไป แล้วได้นำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้เป็นหลักในการสร้าง ดังนี้

๑) การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom

Bloom แบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ออกเป็น ๖ ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ความรู้ (Knowledge) หรือ ความจำ ในขั้นนี้ เป็นการให้เนื้อหาตามจุดประสงค์การเรียนรู้(ว่าจะให้เรียนเรื่องอะไร)แก่ผู้เรียน และพยายามทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาเหล่านั้นได้ โดยอาจทำได้โดยการให้นิยามหรือความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่เราต้องการสอนให้ผู้เรียนรับทราบ

ขั้นที่ ๒ ความเข้าใจ (Comprehension) ในขั้นนี้เป็นการอธิบายเนื้อหาของบทเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจ อาจเป็นหลักการ ขั้นตอนการทำงาน หรือตัวอย่างต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบทเรียน และอาจทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนโดยการถามคำถามที่ทำให้ผู้เรียนต้องอธิบายเหตุผลหรือวิธีคิดในการตอบคำถาม หรือให้ผู้เรียนอธิบาย ขั้นตอน หรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบทเรียน

ขั้นที่ ๓ การประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการนำความรู้ที่ได้หรือเข้าใจ มาให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือทดลอง (ในกรณีที่สามารถทำได้) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการนำความรู้ นั้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังทำให้มองความเข้าใจของผู้เรียนได้ชัดเจนขึ้น(ว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่)

ขั้นที่ ๔ การวิเคราะห์ (Analysis) หลังจากได้ทดลองหรือลงมือปฏิบัติจริงแล้ว อาจเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในการทดลองหรือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนลองวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร และให้ผู้เรียนหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้เรียน

ขั้นที่ ๕ การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากขั้นตอนที่ผ่านมา มาจัดเรียงหรือประกอบรูปแบบใหม่ให้ต่างจากรูปแบบเดิม โดยเน้นโครงสร้างใหม่

ขั้นที่ ๖ การประเมินค่า (Evaluation) เป็นขั้นตอนในการวัดหรือตัดสินใจว่าสิ่งใดถูกหรือผิด โดยวัดหรือตัดสินใจบนพื้นฐานของกฎเกณฑ์และเหตุผลที่ชัดเจน

๒) หลักการเรียนรู้แบบรอบรู้ (Mastery learning)

การเรียนรู้แบบรอบรู้ เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่มีความเชื่อมั่นว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนได้ ถ้าเขาเหล่านั้นได้รับการสอนด้วยวิธีการสอน ที่เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนแบบรอบรู้จะต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เฉพาะตัวโดยอาศัยการวิเคราะห์ผลการแสดงออกของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ โดยสิ่งที่จะช่วยให้การให้ข้อมูลย้อนกลับมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การใช้แบบทดสอบแบบวิเคราะห์การเรียนรู้ระหว่างทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (Formative tests) และการประเมินผลการเรียนของครูจะต้องเป็นการประเมินด้วยหลักการแบบยึดเกณฑ์ที่กำหนดเป็นหลัก (Criterion-referenced tests) มากกว่าที่จะใช้การประเมินโดยยึดมาตรฐานกลาง (Norm-referenced tests) เป็นหลักการจัดการเรียนรู้แบบรอบรู้ ไม่เกี่ยวข้องกับสาระ เพียงแต่จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบความรอบรู้โดยสมบูรณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเท่านั้น ซึ่งจะตั้งอยู่บนฐานคิดของรูปแบบการสอนเพื่อการเรียนรู้แบบรอบรู้ของเบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom's Learning

for Mastery model) การเรียนแบบรอบรู้จะถูกใช้ในลักษณะของการสอนตามความสามารถของกลุ่มในการเรียนรู้ หรือ การสอนแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือการเรียนตามอัตราด้วยโปรแกรมสื่อ (Programmed materials) การเรียนการสอนอาจจะเป็นการสอนด้วยครูโดยตรงร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมห้อง หรือเป็นการเรียนโดยอิสระก็ได้ เพียงแต่มีเงื่อนไขสำคัญว่า จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เป็นประเด็นที่เล็กและมีความเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนมีการจัดลำดับหัวข้อหรือประเด็นที่ดีและเหมาะสมเพียงพอ^{๓๙}

๓) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

Skinner ได้ให้ข้อคิดว่า พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนมากประกอบด้วยการตอบสนองที่แสดงออกการตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงออกมาเรื่อย ๆ ดีใจที่ตนเองทำได้ ถูกต้อง หรือความสามารถที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง เมื่อและพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นตามอัตราส่วนการตอบสนองในการเรียนรู้ เราจำเป็นต้องทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงซึ่งจะเป็นไปโดยการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่ต้องการนั้น จุดเด่นทฤษฎีของ Skinner ที่นำมาใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

(๑) เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant conditioning) ได้แก่ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกจะเกิดขึ้นบ่อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับการตอบสนองอัตราแสดงออกของพฤติกรรม

(๒) การเสริมแรง (Reinforcement) ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้อัตราการแสดงออกของพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการ และตัดหรือการจัดพฤติกรรมบางอย่างออกไปได้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ

(๓) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็ว สามารถนำเวลาที่เหลือไปทำกิจกรรมอื่นโดยไม่ต้องรอผู้เรียนรู้ได้ช้า ในขณะที่เดียวกันผู้ที่เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถจะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากบทเรียนสำเร็จรูปได้ตามศักยภาพของตนเองโดยไม่ถูกบีบคั้นว่าจะต้องเรียนจบเนื้อหาสาระที่ผู้สอนกำหนดพร้อมกับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วโดยที่ตนเอง “ไม่เกิดการเรียนรู้” อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ Skinner ได้สร้างเครื่องมือช่วยสอนที่เรียกว่า บทเรียนสำเร็จรูปหรือโปรแกรมการเรียนขึ้นเพื่อช่วยปรับปรุงแบบการเรียนการสอนในอเมริกา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทั้งด้านตัวครูผู้สอนและระบบการเรียนการสอนได้เป็นผลสำเร็จดียิ่ง หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner เน้นการกระทำของผู้ที่เรียนมากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้สอนกำหนด กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เราจะให้ผู้เรียนรู้เลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้ว จึงเสริมแรงพฤติกรรมนั้น ๆ ทันที เพื่อให้ผู้เรียนว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบอาการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะขึ้นอยู่กับการเสริมแรง ส่วนบทเรียน

^{๓๙} มนตรี แยมกลีกร, “เกณฑ์ประสิทธิภาพในการวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน”, วารสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑, (ตุลาคม ๒๕๕๐ - มกราคม ๒๕๕๑), หน้า ๕

โปรแกรม (Program learning) ใช้หลักของ Skinner ที่ว่าจะให้รางวัลทุกครั้งเมื่อสัตว์ที่นำมาทดลองตอบสนองตามที่เรากำลังต้องการจากสิ่งนี้ได้มีผลทำให้เกิดบทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรมและเครื่องช่วยสอน (Teaching machine) ขึ้น ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ให้ บทเรียนโปรแกรมและเครื่องช่วยสอนต่างก็ยึดหลักดังกล่าวและพยายามจัดแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น ส่วนย่อย ๆ จัดลำดับให้เป็นเหตุเป็นผล เริ่มจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนจะเรียนได้ด้วยตนเองและเมื่อเรียน สำเร็จแต่ละขั้นผู้เรียนก็จะได้รับการเสริมแรงทันที ตัวเสริมแรงในบทเรียนโปรแกรมนั้น ได้แก่ ความรู้ใน เนื้อหาวิชานั้นเอง การที่ผู้เรียนตอบคำถามในแต่ละชุดได้ถูกต้องก็แสดงว่าผู้เรียนได้รับการเสริมแรง ซึ่งจะ มีผลให้ผู้เรียนพยายามที่จะเรียนให้มีความรู้มาก ๆ ยิ่งขึ้นต่อไป

Skinner ได้ให้ข้อคิดว่า พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนมากประกอบด้วย การตอบสนองที่แสดงออก การตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงออกมาเรื่อย ๆ ดีใจที่ตนเองทำได้ถูกต้อง หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง เมื่อและพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นตามอัตราส่วนการตอบสนองในการ เรียนรู้ เราจำเป็นต้องทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นไปโดยการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่ ต้องการนั้น

๔) ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Connectionism theory) ของ Thorndike ซึ่งได้เสนอ กฎการเรียนรู้ (Law of learning) ไว้ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิ ภาวะของผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์ เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาท สมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่เชื่อมโยงกับความรู้หรือสิ่ง ใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียน ถ้าผู้เรียนเกิดมีความพร้อมตามองค์ประกอบดังกล่าว ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

(๒) กฎของการฝึกหัด (Law of exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ ก็ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้และการ ตอบสนองที่ถูกต้อง ยื่อนำมาซึ่งความสมบูรณ์แห่งการเรียนรู้

(๓) กฎแห่งการใช้ (Law of use) หมายถึง การฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ เสมื่อย่อมทำให้เกิดพันธะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วได้ นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้อยู่เสมอ ก็ทำให้การเรียนรู้เกิดความมั่นคงถาวรไม่ลืม

(๔) กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of disuse) หมายถึง การไม่ได้ฝึกฝน หรือไม่ได้ใช้ไม่ได้กระทำ บ่อย ๆ ย่อมทำให้ความมั่นคงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลง หรือลดความเข้มลงหรือเมื่อ บุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วไม่ได้นำความรู้ไปใช้ หรือไม่เคยใช้ ย่อมทำให้การทำการกิจกรรมนั้นไม่ดีเท่าที่ควร หรืออาจจะทำให้ความรู้นั้นเสื่อมเลือนไปได้

(๕) กฎแห่งความเป็นผล (Law of effect) กฎนี้เป็นผลที่ทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือเมื่อ อินทรีย์ได้รับความพอใจจะทำให้พันธะหรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมีความเข้มแข็ง

มันคง หรือเกิดความอยากรู้เพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าอินทรีย์ได้รับผลที่ไม่พอใจก็จะทำให้ไม่อยากจะเรียน หรือเกิดความเบื่อหน่ายเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้^{๔๐}

๕) หลักการและทฤษฎีกระบวนการหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์^{๔๑}

การตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาบทเรียนจะแบ่งเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ต้องมีการตรวจสอบลำดับเนื้อหานั้น จะมีการตรวจสอบ ๔ ขั้นตอน คือ

(๑.๑) การตรวจสอบความต่อเนื่องของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้เดียวกัน เพื่อดูว่ามีความเหมาะสมต่อเนื่องกันหรือไม่ และตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมครบถ้วนหรือไม่

(๑.๒) การตรวจสอบความเชื่อมโยงของเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อดูว่าการเชื่อมโยงของเนื้อหาแต่ละหน่วยเป็นไปตามที่ได้วิเคราะห์ไว้หรือไม่

(๑.๓) การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ประเมินให้คะแนนโดยใช้แบบฟอร์มที่เป็นปลายเปิด

(๑.๔) นำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนเนื้อหานั้น ๆ ภายหลังจากประเมินความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และปรับแก้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนเนื้อหานั้น ๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจในการเรียนเนื้อหา และการสื่อความหมายของสำนวนที่ใช้ ตลอดจนรูปแบบสื่อความหมายต่อผู้เรียน ในขั้นนี้จะต้องใช้กลุ่มเป้าหมายจริง โดยคัดเลือกประมาณ ๙ – ๑๒ คน ให้ทดลองเรียนเนื้อหา และหากสงสัยหรือไม่เข้าใจตรงไหนให้ผู้เรียนเขียนไว้จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลที่ได้มาปรับแก้ให้สมบูรณ์ และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง หลังจากปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วถือว่าจบขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

(๒) การตรวจสอบคุณภาพของการนำเสนอบทเรียน เป็นการตรวจสอบคุณภาพในการออกแบบการสอน (Instructional Design) และการวางแผนการวาง ซึ่งจะต้องมีการออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหา และกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกวิธีการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสมใช้

(๓) การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ การเขียนข้อสอบได้ตามจำนวนที่ต้องการ ต้องนำข้อสอบที่เขียนเสร็จแล้วมาตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

(๓.๑) นำข้อสอบที่เขียนเสร็จแล้วมาตรวจสอบ โดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อพิจารณาการใช้ภาษาสำนวนในการสื่อความหมายต่าง ๆ และตรวจสอบความถูกต้องตาม

^{๔๐} แสงเดือน ทวีสิน, จิตวิทยาการสอน, (กรุงเทพฯ: ไทยเส็ง, ๒๕๔๕) หน้า ๑๓๖ – ๑๓๘.

^{๔๑} ไพโรจน์ ตีรณกุล, ไพบูรณ์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แยมพินิจ, การออกแบบและผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน สำหรับ e-Learning. (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗๕ – ๑๘๒.

หลักการออกแบบข้อสอบ หากมีข้อสอบข้อนั้นต้องปรับปรุงแก้ไขต้องเขียนข้อปรับปรุงลงไปในด้านหลังของบัตรออกข้อสอบข้อนั้น

(๓.๒) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Consistency : IOC) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่จะวัด ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากของแบบทดสอบ ในขั้นตอนนี้จะให้คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาพิจารณาว่า ข้อทดสอบแต่ละข้อนั้นสามารถวัดได้ตรงตามตารางวิเคราะห์รายละเอียดหรือไม่ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ดัชนีความเที่ยงตรง (Index of Consistency) เริ่มต้นจากการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

(๓.๓) การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ หาระดับความยากง่ายของข้อสอบ โดยข้อสอบที่ดีจะต้องไม่ยากมากเกินไป และไม่ง่ายจนเกินไป โดยทั่วไปแล้วจะนำแบบทดสอบแต่ละข้อมาคำนวณหาความง่ายซึ่งแสดงคุณสมบัติของข้อสอบชุดนั้นว่า นักเรียนทำถูกกี่คน ในจำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นทั้งหมด

(๓.๔) การวิเคราะห์ข้อสอบ หาอำนาจจำแนกของข้อสอบ เป็นค่าดัชนีที่บ่งบอกถึงว่า ข้อสอบข้อนั้นสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มที่มีคะแนนสูงหรือกลุ่มเก่งกับกลุ่มคะแนนต่ำหรือกลุ่มอ่อนค่าอำนาจจำแนกนี้มีค่าอยู่ระหว่าง -๑ ถึง + ๑ โดยทั่วไปแล้วข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๒๐ และถ้าข้อสอบนั้นมีค่าอำนาจจำแนกใกล้ +๑ ก็แสดงว่าข้อสอบนั้นสามารถจำแนกคนเก่ง และคนอ่อนได้ถูกต้องสูงมาก แต่ถ้าข้อใดมีค่าอำนาจจำแนกเป็นลบหรือค่าใกล้ ๐ แสดงว่าข้อสอบนั้นจำแนกคนเก่งคนอ่อนได้ไม่ดี

(๓.๕) การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของข้อสอบ คือค่าคงที่ของคะแนนที่ได้จากการสอบนักเรียนคนเดียวกันหลายครั้งในแบบทดสอบชุดเดิม ควรพิจารณาเฉพาะค่าที่เป็นบวกเท่านั้น ควรจะมีค่ามากกว่า ๐.๗๐ จึงจะเป็นแบบทดสอบที่มีค่าความเชื่อมั่นได้

(๔) การตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียเป็นการตรวจสอบคุณภาพด้านมัลติมีเดียของบทเรียนที่สร้างขึ้นเสร็จแล้ว โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านมัลติมีเดียเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งอาจจะตรวจสอบสื่อต่างๆ เช่น สีตัวอักษร และสีพื้นหลังว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ คุณภาพของเสียงดีหรือไม่ ภาพที่นำมาใช้มีความสวยงามคมชัด และมีความเหมาะสมหรือไม่ การออกแบบหน้าจอ รวมทั้งการเชื่อมโยงของกรอบการสอนในแต่ละกรอบ

๖) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(๑) ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช^{๒๒} ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือการสอน

นิภา เมธาวิชัย^{๒๓} กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความรู้สึกละทักษะที่ได้รับและพัฒนาจากการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ครูอาศัยเครื่องมือวัดผลช่วยในการศึกษาว่านักเรียนมีความรู้และทักษะมากน้อยเพียงใด

ไพศาล ช่วยชูหนู^{๒๔} กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า คือคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษา ฝึกฝน อบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้เท่าใด

จากที่มีผู้กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์ ที่เกิดจากการฝึกฝน และการศึกษาของบุคคล โดยผู้สอนอาศัยเครื่องมือช่วยในการวัดผลการศึกษา ว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะมากน้อยเพียงใด

(๒) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นครูควรจะทราบมาก่อนเรียนนักเรียนความสามารถอย่างไร เมื่อเรียนเสร็จแล้วมีความสามารถแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่ วิธีที่อาจช่วยได้คือ การทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน

การจำแนกประเภทของแบบทดสอบแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ การวัดผลแบบอิงกลุ่มกับการวัดผลแบบอิงเกณฑ์

(๒.๑) การวัดผลแบบอิงกลุ่ม เกิดจากความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยถือว่าบุคคลมีความสามารถเด่น หรือมีความสามารถด้อยอยู่บางส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลางดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดเอาคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาผลของการสอบของ

^{๒๒} ไพศาล หวังพานิช, **วิธีการวิจัย**, (พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๑), หน้า ๓๕.

^{๒๓} นิภา เมธาวิชัย, **การประเมินผลการเรียนรู้**, (พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : พิศิษฐ์การพิมพ์, ๒๕๓๖), หน้า ๗๓.

^{๒๔} ไพศาล ช่วยชูหนู, “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการทดลองกับนักเรียนที่เรียนด้วยการทดลองจริง”, **รายงานการวิจัย**, (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๗), หน้า ๓๒.

บุคคลเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน การแปลความหมายของคะแนนแบบนี้จะทำให้ครูทราบ ว่านักเรียนคนไหนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม

(๒.๒) การวัดผลแบบอิงเกณฑ์^{๔๕} การวัดผลแบบนี้ยึดถือความเชื่อเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ โดยพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียนแม้ว่าผู้เรียนจะมี ลักษณะแตกต่างกันตาม ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ถึงขีดความสามารถสูงสุดของแต่ละคน ซึ่งอาจใช้เวลาต่างกัน การวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงเป็นการวัดโดยเปรียบเทียบคะแนนของแต่ละบุคคลกับ เกณฑ์หรือมาตรฐานที่วางไว้การวัดผลแบบนี้จะช่วยให้ทราบว่านักเรียนรู้อะไรบ้างและรู้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น การวัดผลแบบอิงเกณฑ์จึงขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ การวัดแบบนี้ยังจะ ช่วยให้ครูทราบว่าต้องปรับปรุงการสอนในเนื้อหาตอนใดเพื่อที่จะได้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ครูจะ ทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน สามารถวิเคราะห์ถึงส่วนที่เก่งหรือไม่เก่งของนักเรียน

๗) ความพึงพอใจ^{๔๖}

ความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายความหมาย ดังนี้

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการ องค์ประกอบ ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ หากเป็นไปในทางบวกจะมีผล ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน จะมีการเสียสละ อุทิศ แรงกายแรงใจ แรงทรัพย์ และสติปัญญา ให้แก่งานมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน เป็นไปในทางลบ จะมีผลต่อการปฏิบัติงานความพึงพอใจ หมายถึง สภาพอารมณ์ของบุคคล ที่ได้รับการตอบสนองจากการเรียนหรือการทำงานของบุคคลนั้น ๆ

Elia^{๔๗} ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลในด้านความพอใจ หรือสภาพจิตใจของบุคคลว่าชอบมากหรือน้อยเพียงใด

Wolman^{๔๘} ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จ ตามความหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ในด้านความพอใจ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

^{๔๕} วิทยุ วิชาลาภรณ์, การสร้างแบบทดสอบเพื่อการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๓๓), หน้า ๑๒ – ๑๗.

^{๔๖} ไกรพ เจริญโสภ, หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วิชา การพิมพ์ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗.

^{๔๗} Elia, D. G. M, Partrick. 1972 (July 3) **The Determinants of Job Satisfaction Among Beginning Library Quarterly**, 173.

^{๔๘} Wolman, Thomas E. 1973. **Education and Organizational Leadership in Elementary School** Engle Wood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, 384.

ถ้าเป็นทางบวกก็จะทำให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานที่ทำ แต่ถ้าเป็นในทางลบ ก็จะทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงานนั้นได้

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม และศุภนิดา สุดสวาท ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ การวิจัยนี้ ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก^{๔๙}

พจนา ศรีกระจ่าง ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ ๘๓.๕๔/๘๖.๘๓ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก^{๕๐}

ธณกร นนตะแสน ประยูร บุญใช้ และณรงค์ศักดิ์ พรหมวัง ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีค่าเท่ากับ ๘๓.๐๙/๘๔.๙๐ สูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ที่ ๘๐/๘๐ ๒. ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเท่ากับ ๐.๗๔๔๖ ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี

^{๔๙} เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม และศุภนิดา สุดสวาท, “การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓”, *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต* (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๖), หน้า ๒๘๒-๒๙๐.

^{๕๐} พจนา ศรีกระจ่าง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”, *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, (๙ พฤษภาคม-ตุลาคม ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๔-๑๖๕.

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๔. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($X = ๔.๔๕$)^{๕๑}

ทัศนกร สมใจหวังและน้ามนต์ เรืองฤทธิ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ โดยได้คะแนนประสิทธิภาพ ๘๐.๕๔ / ๘๐.๖๐ ๒) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๓) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อยู่ในระดับมาก^{๕๒}

สุภาวดี พุทธร ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง ผล สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบ สมมติฐาน คือ การทดสอบค่าที (Dependent t-test) ผลการวิจัยพบว่า ๑) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีประสิทธิภาพ ๘๐.๖๙/๘๔.๐๐. ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ๘๐/๘๐ ๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การอ่านจับใจความ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = ๔.๕๓$, $S.D.=๐.๖๐$)^{๕๓}

^{๕๑} ธนภรณ์ นนตะแสน ประยูร บุญใช้ และณรงค์ศักดิ์ พรหมวัง, “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”, วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๕๘) หน้า ๑๒๕.

^{๕๒} ทัศนกร สมใจหวังและน้ามนต์ เรืองฤทธิ์, “เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘) หน้า ๑๗๗.

^{๕๓} สุภาวดี พุทธร, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง”, วารสาร การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, (มิถุนายน ๒๕๕๙), หน้า ๘๑๖.

วันฤดี สุขสงวน ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ วิชา บัญชีขั้นต้น ด้วยนิทานชาดก ผลการวิจัยพบว่า หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ และคุณธรรม จริยธรรมที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง รายการปรับปรุง และการบันทึกบัญชีและตีราคาสินค้า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ และ ๔.๔๕^{๕๔}

ชุดิภาญจน์ ใจบางยาง ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า (๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยรูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีประสิทธิภาพเท่ากับ ๙๖.๓๓/๙๓.๑๔ (๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยรูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๓) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ อยู่ในระดับมากที่สุด^{๕๕}

ดวงพร บุรณะพงศ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการอ่านแบบ Ss ร่วมกับ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรีศรีมหาสมุทร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนหลังได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ3Rs ร่วมกับ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรี ศรี มหาสมุทร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการอ่าน แบบ SQ3Rs ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรีศรีมหาสมุทร กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๒. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีการอ่านแบบ SQ3Rs ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรีศรีมหาสมุทรกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด^{๕๖}

^{๕๔} วันฤดี สุขสงวน, “การพัฒนาสื่อการเรียนรู้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ วิชา บัญชีขั้นต้น ด้วยนิทาน ชาดก”, **วารสารวิทยบริการ**, (คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘), หน้า ๘๑.

^{๕๕} ชุดิภาญจน์ ใจบางยาง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะ ศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๐) หน้า ๑.

^{๕๖} ดวงพร บุรณะพงศ์, “ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔”, **รายงานการวิจัย**, (โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘, ๒๕๖๐).

อติยา พิมพาเพียร และ ขาม จาตุรงค์กุล ได้ทำการวิจัย เรื่อง การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : ความคิดสร้างสรรค์จากไม้ไผ่ ผลการวิจัยพบว่า ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้คัดเลือกมาจากการต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยสรุปได้ ดังต่อไปนี้หัวข้อเนื้อหา ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความคิดสร้างสรรค์จากไม้ไผ่ แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ๑๑ หัวข้อ ได้แก่ หมวดที่ ๑ ธรรมชาติของไม้ แบ่งออกเป็น ๖ หัวข้อย่อย ได้แก่ ๑. ชนิดของไม้ที่เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท ๒. การเลือกใช้ไม้ ๓. ประโยชน์ของไม้ ๔. การจำแนกไม้ ๕. ส่วนต่าง ๆ ของไม้ ๖. ถิ่นกำเนิดของไม้ ในหมวดนี้นำเสนอให้รู้จักข้อมูลของไม้ในเบื้องต้นที่ควรรู้ เพื่อนำไม้ไปใช้ในการออกแบบให้ถูกต้อง หมวดที่ ๒ เทคนิคการใช้ไม้ไผ่ แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อย่อย ได้แก่ ๑. เทคนิคการตัดโค้งไม้ไผ่ ๒. เทคนิคการตัดไม้ไผ่ ๓. วิธีการป้องกันมอด แมลง ๔. เทคนิคการเชื่อมต่อไม้ไผ่ (Joints) ในหมวดนี้นำเสนอเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการใช้ไม้ไผ่ เพื่อให้ดูและเข้าใจง่าย สามารถทำตามได้ และหมวดที่ ๓ นักออกแบบ มี ๑ หัวข้อย่อย คือ นำเสนอมุมมองแนวคิด และตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ไม้ไผ่ ของนักออกแบบ ไทยที่มีชื่อเสียงด้าน ๑.การออกแบบผลิตภัณฑ์ ๒.งานประดับตกแต่ง ๓. โครงสร้างที่อยู่อาศัย ทั้งหมด ๕ คน ในหมวดนี้นำเสนอ นักออกแบบ และตัวอย่างงานออกแบบ รวมไปถึงแนวคิดการนำไม้ไผ่มาใช้ในการออกแบบ เพื่อเป็นตัวอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ จากเนื้อหาทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นเนื้อหาข้อมูลที่ครอบคลุมตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

สรุปการประเมินคุณภาพ ใช้สัดส่วนในการวัดด้านต่าง ๆ ทั้งหมด ๕ ระดับด้วยกันคือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ การวิเคราะห์ ข้อมูล ความหมายค่าเฉลี่ย (Mean) ดังนี้ ๑. ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง ดีมาก ๒.ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง ดี ๓.ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ปานกลาง ๔.ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง พอใช้ ๕.ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง ปรับปรุงและปรับปรุง ซึ่งได้ข้อสรุปด้านรูปแบบข้อมูลเนื้อหา และรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมอยู่ในระดับ “ดี” โดยมีด้านที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คือ ด้านข้อมูล เนื้อหา มีประโยชน์เหมาะสำหรับการนำไปใช้ คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ และในข้อที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดี มีดังนี้ ๑.รูปแบบการจัดวางหน้าหนังสือ คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๙ ๒.ความสะดวกในการใช้ ปุ่มคำสั่งโดยการคลิก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๔ ๓.ความง่ายในการเปิดอ่านโดยการคลิก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๔ ๔.ความเหมาะสมของรูปแบบและการจัดวางเนื้อหา คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๓ ๕.ความสอดคล้องของรูปภาพกับเนื้อหา คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๒ ๖.การใช้โทนสี คะแนนเฉลี่ย ๔.๔ ๗.ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๙ ๘.ความเหมาะสมของเนื้อหาต่อกับกลุ่มเป้าหมาย คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๙ ๙. การนำเสนอเนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจง่าย คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๓ ๑๐.ความชัดเจนและการสื่อความหมายของภาพประกอบ คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔ ๑๑.เนื้อหาครอบคลุมตามความต้องการ คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๙ ๑๒.ความเหมาะสมของขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ คะแนนเฉลี่ย ๓.๓๒ และ ๑๓.รูปแบบตัวหนังสือที่อ่านง่าย คะแนนเฉลี่ย ๓.๘^{๕๗}

^{๕๗} อติยา พิมพาเพียร และ ขาม จาตุรงค์กุล, “การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : ความคิดสร้างสรรค์จากไม้ไผ่”, บทความการประชุมวิชาการระดับชาติ “โสมภูมิ ครั้งที่ ๓ : Wisdom to the Future : ภูมิปัญญาสู่อนาคต”, (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๑๕ - ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐), หน้า ๔๐๕.

ชโรธรณ์ ทิพย์อุปถัมภ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ภาพเคลื่อนไหวเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เชนิเวศเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า วิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ ๑) เพื่อออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหวเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ ๒) เพื่อประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหว เรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ ขั้นแรกมีการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหว เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๖ ท่าน โดยด้านเนื้อหาสามารถสรุปผลได้ดังนี้ส่วนของภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และภาพประกอบมีความน่าสนใจชวนติดตาม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๕.๐๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๐๐ ความถูกต้องของเนื้อหา ความถูกต้องของคำศัพท์ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ การเรียงลำดับของเนื้อหา มีความต่อเนื่องทั้งส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ภาพประกอบแสดงรายละเอียดได้อย่างชัดเจนและกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และปฏิบัติงานจริงได้ รองลงมา มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๘ และความเหมาะสมของเนื้อหากับกลุ่มเป้าหมาย

เนื้อหามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ความสมบูรณ์ของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๘ ตามลำดับ การประเมินคุณภาพด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหว เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ พบว่า ภาพประกอบและภาพเคลื่อนไหวมีความสวยงามและเหมาะสมกับเนื้อหาและภาพประกอบ และภาพเคลื่อนไหวมีความถูกต้องในการให้ข้อมูลโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๕.๐๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๐๐ ขนาดภาพประกอบและภาพเคลื่อนไหว

มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย สีของกราฟิกมีความเหมาะสมกับเนื้อหา การจัดวางองค์ประกอบและเลย์เอาต์มีความเหมาะสมและเข้าใจง่าย มีความสะดวกในการเข้าถึง หรือดาวน์โหลดเพื่อการใช้งาน มีรูปแบบการใช้งานที่สะดวกเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสื่อได้อย่างสะดวก รองลงมา มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๘ และขนาดตัวอักษรชัดเจนและอ่านง่ายและการสืบค้นข้อมูลมีความสะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๕๘ ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหว เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ คือ นิสิตสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ชั้นปี ๑ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน ๓๗ คน ได้ประเมินคุณภาพจากการใช้งานของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ภาพเคลื่อนไหวเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์เชิงนิเวศเศรษฐกิจ

สรุปผลได้ดังนี้ ด้านความถูกต้องของคำศัพท์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ ๕.๐๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๐๐ รองมาด้านความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์และการยกตัวอย่าง ประกอบ มีความสอดคล้องกับเนื้อหามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๒ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๒๘ และความถูกต้องของ

เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๘๙ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๓๑ ตามลำดับ^{๕๘}

เร็กซ์ดี เต็มขุนทด^{๕๙} ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๑.๐๔/(E2) ๘๒.๕๒ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ๒. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ พบว่า อยู่ในเกณฑ์โดยรวมแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้มีอัตราสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ เท่ากับ ๑๑.๗๓ หลังการใช้ เท่ากับ ๑๒.๓๘ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าัดไ้ระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ เท่ากับ ๘๒.๕๒ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดไว้คือ ร้อยละ ๕๐

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น ทำให้พบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ที่มีประสิทธิภาพนั้นสามารถส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนผ่านสื่อสูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือการกำหนดค่าประสิทธิภาพของสื่อนวัตกรรม ซึ่งเป็นค่าที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จะขึ้นอยู่กับระดับความยากง่ายของรายวิชา ที่ใช้ทำสื่อ ซึ่งบางรายวิชาจะเน้นในส่วน ความรู้ความจำ ความเข้าใจ ก็จะตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อที่ ๘๐/๘๐ แต่บางรายวิชาที่เป็นลักษณะ การคิดวิเคราะห์ การคำนวณ ขั้นสูงที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และจากการงานวิจัยข้างต้น ยังไม่มีผู้วิจัยท่านใด ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เกี่ยวกับ รายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ที่เกี่ยวข้อง กับรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สืบต่อไป

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Malathi Letchumanan, Rohani Ahmad Tarmizi การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้ประโยชน์จากรูปแบบ E-books ในหมู่นักเรียนคณิตศาสตร์ของ University Putra Malaysia (UPM) การวิจัยครั้งนี้ Adopts ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเก็บรวบรวมโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ๓๕ คน ผลศึกษาครั้งนี้พบว่า มีนักศึกษาเพียง ๓๗.๑% ของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น ที่ได้ใช้ E-books โดยเหตุผลของการใช้ E-books คือประหยัดเวลาในการใช้และช่วยให้ง่ายนำทางบรรดา

^{๕๘} ขโรธรรณ ทิพย์อุปลัมภ์, “การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหวเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เจริญนิเวศเศรษฐกิจ”, วารสารศิลปสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑, (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐), หน้า ๑๖๙.

^{๕๙} เร็กซ์ดี เต็มขุนทด, “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๗๙.

ผู้ที่ไม่เคยใช้ E-books ระบุว่าพวกเขาไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามต้องการใช้ E-book สำหรับการหาข้อมูลสำหรับการทำงานที่ได้รับมอบหมายของพวกเขา^{๖๐}

Sládek, Pawera and Válek ได้พัฒนาห้องปฏิบัติการระยะไกลเพื่อแก้ปัญหาจำนวนนักเรียนและเทคนิคทางวิทยาศาสตร์-ธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งห้องปฏิบัติการระยะไกลจะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงห้องปฏิบัติการที่นำเสนอการทดลองทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมตลอด ๒๔ ชั่วโมงผ่านเว็บอินเทอร์เน็ตเฟสกับคอมพิวเตอร์^{๖๑}

Nasser Saleh Al-Mansour ได้ศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยคิงซูด พบว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลการเรียนดีกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติ^{๖๒}

Nico Rutten, et al การวิจัยเชิงทดลองของทศวรรษที่ผ่านมาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ในการศึกษาวิทยาศาสตร์ จากผลการศึกษาพบว่าคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดความกังวลของกิจกรรมในห้องปฏิบัติการที่มีความเสี่ยงได้อีกด้วย^{๖๓}

Fathi M. Ihmeideh วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อศึกษาผลของ E-books กับการพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยเปรียบเทียบระหว่างเด็ก (กลุ่มทดลอง) ที่ใช้ E-books กับเด็ก (กลุ่มควบคุม) ที่ใช้หนังสือที่ตีพิมพ์ปกติ โดยมีประชากรทั้งสิ้นทั้งสิ้น ๙๒ คนได้รับมอบหมายให้ทั้งกลุ่มทดลอง (n = ๔๘) และกลุ่มควบคุม (n = ๔๔) ผลการศึกษาพบว่าเด็กในกลุ่มทดลองดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญได้ดีกว่าเด็กในกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามเพศเป็นเด็กผู้หญิงแสดงทักษะความรู้ดีกว่าเด็กผู้ชาย เกี่ยวกับทักษะความรู้ที่แตกต่างกันไหลออกมาเด็กในกลุ่มทดลองประสบความสำเร็จในการปรับปรุงที่ดีขึ้นในพื้นที่ของการรับรู้การพิมพ์และคำศัพท์^{๖๔}

จากการศึกษาวิจัยต่างประเทศก็จะเห็นว่า การพัฒนาสื่อหรือการนำสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหรือมีระดับผลการเรียนที่ดีกว่าการเรียนแบบปกติ นั้นแสดงให้เห็นว่าสื่อนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น

^{๖๐} Malathi Letchumanan, Rohani Ahmad Tarmizi. (2010), อ้างใน วรราชนันท์ เอียดตัน, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕”, วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๗), หน้า ๖๖.

^{๖๑} Sládek, P., Pawera, L. and Válek, J. (2011) อ้างใน วรราชนันท์ เอียดตัน, เรื่องเดียวกันหน้า ๖๖.

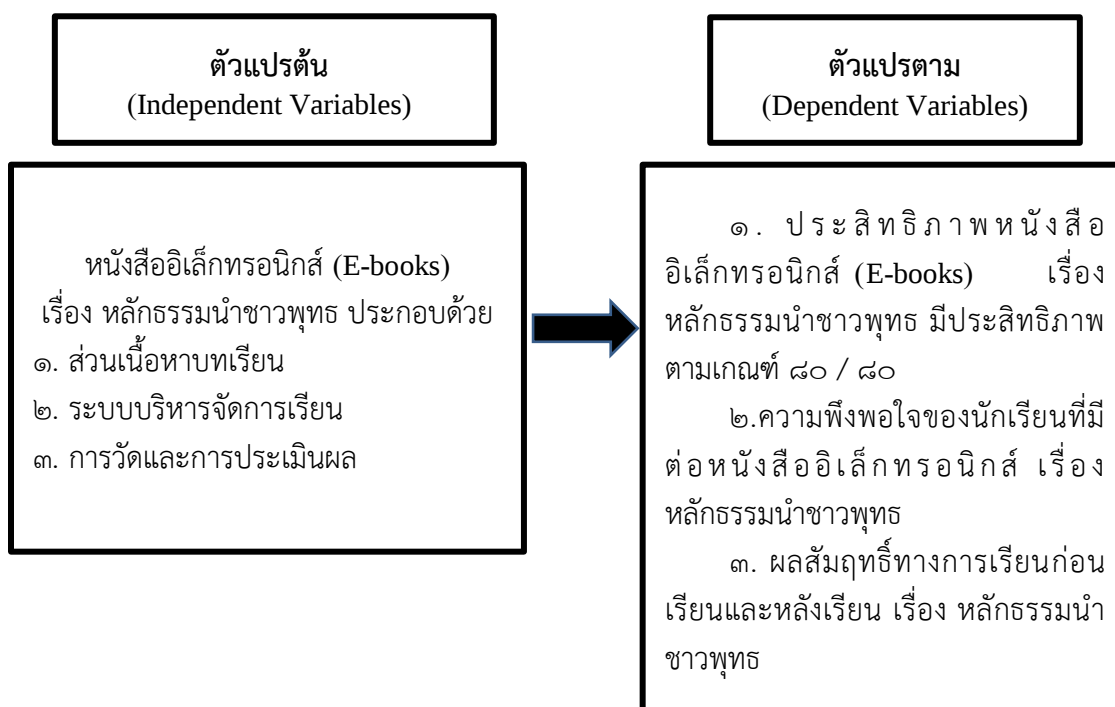
^{๖๒} Nasser Saleh Al-Mansour. (2012). อ้างใน วรราชนันท์ เอียดตัน, เรื่องเดียวกันหน้า ๖๖.

^{๖๓} Nico Rutten, et al. (2012). อ้างใน วรราชนันท์ เอียดตัน, เรื่องเดียวกันหน้า ๖๖.

^{๖๔} Fathi M. Ihmeideh. (2014) อ้างใน วรราชนันท์ เอียดตัน, เรื่องเดียวกันหน้า ๖๖.

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการศึกษาจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยลำดับดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และลักษณะของเครื่องมือ

๓.๔ การรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หลังใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ โดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่สร้างด้วยโปรแกรม flip pdf professional โดยจะประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อบายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ โดยใช้เวลาเรียนหน่วยละ ๑ คาบ รวม ๘ ชั่วโมง มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

(๑) ขั้นตอนเตรียมสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

(๑.๑) ศึกษาวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

(๑.๒) ศึกษาวิเคราะห์สื่อการสอน เพื่อนำมาพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ให้สอดคล้องกับผู้เรียนและเหมาะสมกับผู้เรียน

(๑.๓) ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา จัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

(๑.๔) กำหนดวัตถุประสงค์

(๑.๕) ศึกษารายละเอียดของสื่อที่จะนำมาสร้างเป็นเครื่องมือ

(๑.๖) จัดทำแนวคิดหลัก ดำเนินการวางแผนโครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ร่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ทั้งหมดในรูปแบบของเนื้อหาย่อ โดยแสดงขั้นตอนการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(๒) ขั้นตอนการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

(๒.๑) ลงมือสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ดังนี้

(๒.๑.๑) สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ตามสคริปต์ด้วยโปรแกรม flip pdf professional

(๒.๑.๒) นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ขึ้นไปให้ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน ๓ คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เพื่อทำการตรวจสอบ

(๒.๑.๓) ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตามคำแนะนำของที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

(๒.๒) ตรวจสอบคุณภาพการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๒) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(๑) ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

(๒) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามเนื้อหาที่กำหนดมาให้

(๓) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนตามโครงสร้างและความหมายที่ได้กำหนดไว้

(๔) ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ

(๔.๑) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้อง

(๔.๒) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ และนำคะแนนที่ได้หาค่า IOC

(๕) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักเรียนที่ได้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น

๓) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(๑) ศึกษาหลักสูตร เนื้อหาและวิธีการสร้างแบบทดสอบ การเขียนข้อสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

(๒) วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้

(๓) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(๔) ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

(๔.๑) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้อง

(๔.๒) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ และนำคะแนนที่ได้มาหาค่า IOC ความถูกต้องในด้านเนื้อหา

(๕) วิเคราะห์คุณภาพและประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปรับปรุงและแก้ไข

(๖) นำไปใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ที่สร้างขึ้น

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีลักษณะเป็นบทเรียนที่สร้างด้วยโปรแกรม flip pdf professional โดยจะประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิ

บาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูทเวที่ต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ โดยใช้เวลาเรียนหน่วยละ ๑ คาบ รวม ๘ ชั่วโมง

๒) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เช่น เพศ อายุ เป็นต้น

ตอนที่ ๒ คำถามแบบสอบถามความพึงพอใจการประเมินคุณภาพ โดยแบ่งเกณฑ์เป็น ๔ ระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินสื่อการสอนกรมวิชาการ

ตอนที่ ๓ คำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นอื่น ๆ

๓) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีลักษณะปรนัยก่อนและหลังเรียน จำนวน ๘๐ ข้อ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

๓.๓.๓ การตรวจสอบเครื่องมือ

๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

(๑) การทดลองที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยการนำบทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์ ตำบลพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ จังหวัดสระบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยคัดนักเรียนที่มีผลการเรียน ระดับเก่ง ปานกลางและอ่อน โดยพิจารณาผลการเรียนจากภาคเรียนที่แล้วเป็นเกณฑ์ จำนวน ๒๗ คน จำนวน ๓ กลุ่ม โดยพิจารณาผลการเรียนจากภาคเรียนที่แล้วเป็นเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำ แก้ไขปรับปรุง

(๒) การทดลองภาคสนาม โดยการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ (E-books) ที่ผ่านการทดลองในการทดลอง ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง และทำการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ จังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๕ คน โดยให้นักเรียนศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ที่เตรียมไว้ ๘ หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาการเรียนรู้ ๑ คาบ (๑ ชั่วโมง) ต่อสัปดาห์ เป็นเวลา ๘ คาบ รวม ๘ สัปดาห์ หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์เทียบค่า E1/E2 ที่หาได้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ กับคุณภาพ E1/E2 ตามค่ามาตรฐานที่ตั้งไว้

๒) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

(๑) ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

(๒) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามเนื้อหาที่กำหนดมาให้แล้วสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจตามแบบวิธีของกรมของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนตามโครงสร้างและประเด็นที่กำหนด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อคำถามแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เช่น เพศ อายุ เป็นต้น

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามแบบสอบถามความพึงพอใจการประเมินคุณภาพ โดยแบ่งเกณฑ์เป็น ๔ ระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินสื่อการสอนกรมวิชาการ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินสื่อการสอนกรมวิชาการ ดังนี้

ตอนที่ ๓	๔	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยในระดับ	มากที่สุด
	๓	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยในระดับ	มาก
	๒	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยในระดับ	ปานกลาง
	๑	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยในระดับ	น้อย

คำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นอื่น ๆ

(๔) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไข

(๕) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่านตรวจสอบคุณภาพ พิจารณาการใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือและจำนวนข้อของแบบสอบถาม เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .๕๐ ขึ้นไป

(๖) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธที่สร้างขึ้น

๓) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

(๑) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องทางภาษาและความเหมาะสมของแบบทดสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

(๒) นำแบบทดสอบฉบับปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนเรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ เพื่อหาความยากง่ายและความเชื่อมั่น

(๓) คัดเลือกข้อสอบตามความยากง่าย จากนั้นดำเนินการหาคุณภาพของแบบทดสอบ ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(๔) ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอน ดังนี้

๑) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทำการทดสอบใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ในโรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๒) ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อการทดสอบใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ และแบบสอบถามความพึงพอใจโดยนัดหมายวันและเวลาที่จะใช้ในการใช้ทดสอบและเก็บข้อมูล จากโรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

๓) ดำเนินทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธตามแผนการเรียนรู้และบันทึกผลการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามแผนที่วางไว้

๔) ทดสอบใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ ตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้

๕) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ จำนวน ๘๐ ข้อ ซึ่งจะใช้เป็นข้อสอบเดียวกับแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๖) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ ไปสอบถามนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๗) นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ โรงเรียนวัดมงคล อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี ด้วยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่

๓.๕.๑ สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๑) การคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องแปลงเป็นให้ร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด^{๑)}

๒) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม^{๒)}

๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X แทน คะแนนแต่ละคน
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม^{๓)}

^{๑)} บุญชุม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕)
หน้า ๑๐๔.

^{๒)} บุญชุม ศรีสะอาด, เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐๕.

^{๓)} บุญชุม ศรีสะอาด, เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐๕.

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

๑) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด^๔

๒) การคำนวณหาค่าระดับความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าดัชนีความยากง่าย
 R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบข้อนั้น^๕

๓) การคำนวณหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
 U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์หรือตอบถูก
 L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 N₁ แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
 N₂ แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

^๔ สมนึก ภัททิยธานี, การวัดผลการศึกษา, มหาสารคาม, ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔, หน้า ๑๓๖.

^๕ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕) หน้า ๘๔.

๔) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r_{KR20} = \left\{ \frac{K}{K-1} \right\} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ r_{kr20} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

S^2 แทน ค่าความแปรปรวนทั้งหมด

K แทน จำนวนข้อคำถาม

P แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

Q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ^๖

๕) ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 (๘๐/๘๐) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X_1}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X_1$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรม
ในระหว่างเรียนของผู้เรียนทุกคน

N แทน จำนวนผู้เรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

$$E_2 = \frac{\sum X_2}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum X_2$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน^๗

^๖ บุญชม ศรีสะอาด, , การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕) หน้า ๘๕-๘๖.

^๗ รัตนา มั่นคง และคณะ, การสร้างชุดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๔๖), หน้า ๕๙.

๓.๕.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

๑) การหาค่าดัชนีประสิทธิผลจากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)
(Effectiveness index: E.I) มีสูตรดังนี้

ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน - ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

ดัชนีประสิทธิภาพ = $\frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}}$

(จำนวนนักเรียน x คะแนนเต็ม) - ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

$$E.I. = \frac{p_2 - p_1}{Total - p_1}$$

เมื่อ	$E.I.$	แทน	ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกเสริมทักษะ
	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	$Total$	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม ^๘

๒) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน
โดยใช้สูตรคำนวณหาค่า T-test แบบ Dependent

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง ^๙

^๘ เฉลิมชัย กิจระการ, ดัชนีประสิทธิผล, (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๓๐-๓๖.

^๙ บุญชุม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๙.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐

๔.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๔.๓ ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

๔.๑ ผลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ มีการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ๔.๑ ดังนี้

ตาราง ๔.๑ แสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คะแนน	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่าประสิทธิภาพ ร้อยละ (P)
คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนที่ได้ระหว่างเรียนจากการทำแบบฝึกหัด (E1)	๒๔	๘๐	๖๕.๒๕	๕.๕๑	๘๑.๕๖
คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังใช้ (E2)	๒๔	๘๐	๗๑.๑๓	๔.๕๕	๘๖.๖๗

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนที่ได้ระหว่างเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ทั้ง ๘ แผนการเรียนรู้ (E1) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๖๕.๒๕ จากคะแนนเต็ม ๘๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ (P) ๘๑.๕๖ คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังใช้ (E2) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๗๑.๑๓ จากคะแนนเต็ม ๘๐ คะแนน

คิดเป็นร้อยละ (P) ๘๖.๖๗ จากผลข้างต้นแสดงว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1) ๘๑.๕๖/ (E2) ๘๖.๖๗ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ๘๐/๘๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑

๔.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ดังปรากฏข้อมูลในตาราง ๔.๒ ดังนี้
 ตารางที่ ๔.๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมทุกด้าน

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
๑. การนำเสนอเนื้อหา	๓.๕๒	๐.๖๘	มากที่สุด	๒
๒. การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๓.๖๒	๐.๖๔	มากที่สุด	๑
๓. ความพึงพอใจในการเรียน	๓.๕๐	๐.๖๘	มากที่สุด	๓
รวมทุกด้าน	๓.๕๔	๐.๖๗	มากที่สุด	

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงผลรวมความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยรวมทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๕๔, S.D. = ๐.๖๗) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๖๒, S.D. = ๐.๖๔) ลำดับที่ ๒ คือ การนำเสนอเนื้อหา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๕๒, S.D. = ๐.๖๘) ลำดับที่ ๓ คือ ความพึงพอใจในการเรียน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๕๐, S.D. = ๐.๖๘)

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวัดผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ข้อมูลทั่วไป	ตัวเลือกข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ (P)
๑. อายุ	๑๐ ปี	๒	๘.๓
	๑๑ ปี	๒๑	๘๗.๕
	๑๒ ปี	๑	๔.๑
รวม		๒๔	๑๐๐
๒. เพศ	เพศชาย	๑๓	๕๔.๑
	เพศหญิง	๑๑	๔๕.๘
รวม		๒๔	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ คน มีอายุ ๑๐ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓ มีอายุ ๑๑ ปี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕ มีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๔ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการนำเสนอเนื้อหา

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
๑. การนำเสนอ				
๑.๑ การนำเสนอเนื้อหาต่อการทำความเข้าใจ	๓.๖๓	๐.๔๙	มากที่สุด	๑
๑.๒ การนำเสนอมีภาษาที่เข้าใจง่าย	๓.๔๖	๐.๗๒	มาก	๔
๑.๓ การจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม	๓.๕๘	๐.๖๕	มากที่สุด	๒
๑.๔ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม	๓.๕๔	๐.๗๒	มากที่สุด	๓
๑.๕ แบบฝึกหัดมีจำนวนเหมาะสม	๓.๓๘	๐.๘๒	มาก	๕
รวมด้านการนำเสนอเนื้อหา	๓.๕๒	๐.๖๘	มากที่สุด	

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการนำเสนอเนื้อหา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ การนำเสนอเนื้อหาต่อการทำความเข้าใจ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.63$, S.D.= 0.49) ลำดับที่ ๒ การจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.58$, S.D.= 0.65) ลำดับที่ ๓ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.54$, S.D.= 0.72) ลำดับที่ ๔ การนำเสนอมีภาษาที่เข้าใจง่าย ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46$, S.D.= 0.72) ลำดับที่ ๕ แบบฝึกหัดมีจำนวนเหมาะสม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.38$, S.D.= 0.82)

ตารางที่ ๔.๕ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
๒ การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ				
๒.๑ การใช้งานต่าง ๆ มีความสะดวกเข้าใจ ง่าย	๓.๗๕	๐.๕๓	มากที่สุด	๑
๒.๒ มีการจัดวางองค์ประกอบของหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ได้เหมาะสมและน่าสนใจ	๓.๖๗	๐.๖๔	มากที่สุด	๓
๒.๓ ตัวอักษรมีความชัดเจนเหมาะสม มีสีสัน สบายตา	๓.๕๐	๐.๗๒	มากที่สุด	๔
๒.๔ เสียงประกอบมีความสอดคล้อง เหมาะสมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และ บทเรียนนั้น ๆ	๓.๔๖	๐.๗๘	มาก	๕
๒.๕ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการตอบสนอง โต้ตอบกับนักเรียนอย่างน่าสนใจ	๓.๗๑	๐.๕๕	มากที่สุด	๒
รวมด้านการออกแบบ	๓.๖๒	๐.๖๔	มากที่สุด	

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ การใช้งานต่าง ๆ มีความสะดวกเข้าใจง่าย ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.53) ลำดับที่ ๒ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการตอบสนองโต้ตอบกับนักเรียนอย่างน่าสนใจ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.55) ลำดับที่ ๓ มีการจัดวางองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้เหมาะสมและน่าสนใจ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.67$, S.D.=0.64) ลำดับที่ ๔ ตัวอักษรมีความชัดเจนเหมาะสม มีสีสันสบายตา ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.72) ลำดับที่ ๕ เสียงประกอบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และบทเรียนนั้น ๆ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.78)

ตารางที่ ๔.๖ ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ด้านความพึงพอใจในการเรียน

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
๓. ความพึงพอใจในการเรียน				
๓.๑ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน	๓.๔๒	๐.๗๒	มาก	๕
๓.๒ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๓.๔๖	๐.๗๒	มาก	๔
๓.๓ นักเรียนได้เรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อย่างครบถ้วน ทั้งรูปภาพ เสียง และสื่อวิดีโอ	๓.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด	๑
๓.๔ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง	๓.๕๔	๐.๗๒	มากที่สุด	๒
๓.๕ นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้	๓.๕๐	๐.๗๒	มากที่สุด	๓
รวมด้านการออกแบบ	๓.๕๐	๐.๖๘	มากที่สุด	

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผลความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ นักเรียนได้เรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อย่างครบถ้วน ทั้งรูปภาพ เสียงและสื่อวิดีโอ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.58$, S.D.= 0.50) ลำดับที่ ๒ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D.= 0.72) ลำดับที่ ๓ นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.72) ลำดับที่ ๔ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46$, S.D.= 0.72) ลำดับที่ ๕ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.42$, S.D.=0.72)

๔.๓ ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง หลักกรรมนำชาวพุทธ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๗ ดังนี้

ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนที่สอบก่อนการเรียนและคะแนนทดสอบหลังการเรียน โดยใช้สูตร T-test แบบกลุ่มเดียววัด ๒ ครั้ง (t-Dependent)

ตารางที่ ๔.๗ แสดงเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนและคะแนนทดสอบหลังการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักกรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้โปรแกรม SPSS

การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๔๙.๐๔	๘.๘๓	-๑๗.๑๘๒
หลังใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	๗๑.๑๓	๔.๕๕	
**P <= .๐๕			

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า หลังการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักกรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ก่อนการเรียนเท่ากับ ๔๙.๐๔ และมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ หลังการเรียนเท่ากับ ๗๑.๑๓ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ และหลังการใช้มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าตัว .๐๕

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักกรรมนำชาวพุทธ พบว่า

๑. นักเรียนมีความสนใจและความพึงพอใจระดับดีมากที่สุด ต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักกรรมนำชาวพุทธ

๒. นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักกรรมนำชาวพุทธ เนื่องจากเข้าใจง่าย เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจก็สามารถอ่านทบทวนได้อีกครั้ง

๓. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักกรรมนำชาวพุทธ เป็นไปถือว่าตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย ๑) เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐ / ๘๐ ๒) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ๓) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวนทั้งหมด ๒๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพและใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ๑) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑ สาระที่ ๑ มาตรฐานที่ ๑ ตัวชี้วัดที่ ๕ และ ๗ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ มีเนื้อหาประกอบ ได้แก่ ไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อกติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ จัดเป็นแผนการเรียนรู้ ๘ แผนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาเรียนหน่วยละ ๑ คาบ รวม ๘ ชั่วโมง ๒) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ๔ ตัวเลือก มีทั้งหมด ๘๐ ข้อ โดยผ่านการจำแนกความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ๓) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สูตรสถิติ ค่าเฉลี่ยร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การทดสอบ T-test Dependent และได้วิเคราะห์ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ได้นำเสนอไว้นั้นปรากฏผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๑. ผลการการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่สร้างขึ้นมานั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๑.๕๖ / (E2) ๘๖.๖๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑

๒. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนพึงพอใจมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ลำดับที่ ๒ คือ การนำเสนอเนื้อหา ลำดับที่ ๓ คือ ความพึงพอใจในการเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมทุกด้าน เท่ากับ ๓.๕๔ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทุกด้านเท่ากับ ๐.๖๗ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการใช้ เท่ากับ ๔๙.๐๔ หลังการใช้เท่ากับ ๗๑.๑๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าต่ำกว่าระดับ .๐๕ และค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้เท่ากับ ๘๖.๖๗ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๓

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ สามารถอภิปรายผล ดังนี้

๑. ผลการการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่สร้างขึ้นมานั้น พบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๑.๕๖ / (E2) ๘๖.๖๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ๘๐/๘๐ ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๑ เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบของการวิจัยตั้งแต่ต้น รวมถึงเรื่องการจัดทำเนื้อหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้

การวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนา ศรีกระจำง ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ ๘๓.๕๔/๘๖.๘๓ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้^๑

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนกร สมใจหวังและนันทน์ เรืองฤทธิ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือ

^๑ พจนา ศรีกระจำง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”, วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, (๙ พฤษภาคม-ตุลาคม๒๕๕๖), หน้า ๑๕๔-๑๖๕.

อิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ โดยได้คะแนนประสิทธิภาพ ๘๐.๕๔ /๘๐.๖๐^๒

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เริงศักดิ์ เต็มขุนทด**^๓ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1) ๘๑.๐๔/(E2) ๘๒.๕๒ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

๒. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่โดยรวมแล้วนักเรียนพึงพอใจมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ ๑ คือ การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ลำดับที่ ๒ คือ การนำเสนอเนื้อหา ลำดับที่ ๓ คือ ความพึงพอใจในการเรียน โดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) รวมทุกด้าน เท่ากับ ๓.๕๔ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทุกด้านเท่ากับ ๐.๖๗ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ ทำให้ทราบได้ว่า การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ผู้สร้างนอกจากมีความรู้ในเนื้อหาวิชาและมีความรู้ในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เป็นอย่างดีแล้ว ทั้งยังต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำเป็นแนวทางการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ในการจัดการเรียนการสอนด้วย ซึ่งหลักทฤษฎีนั้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายของการศึกษา คือ เกิดการถ่ายทอดความรู้และมุ่งพัฒนาการทางด้านสติปัญญาความสามารถ ประยุกต์ความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ที่สนใจและใฝ่ในความรู้และยังเป็นแหล่งความรู้เพื่อศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งจากเนื้อหาวิชาหลักสูตร จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ นักเรียนมีความพึงพอใจหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

การวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาวดี พุทธศรี** ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า

^๒ ทศนกร สมใจหวังและนันทน์ เรืองฤทธิ์, “เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา**, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘) หน้า ๑๗๗.

^๓ เริงศักดิ์ เต็มขุนทด, “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๗๘.

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการอ่านจับใจความ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.53, S.D. = 0.60$)^๔

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุดิกกาญจน์ ใจบางยาง** ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยรูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ อยู่ในระดับมากที่สุด^๕

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดวงพร บุรณะพงศ์** ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการอ่านแบบ Ss ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรีศรีมหาสมุทรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการอ่านแบบ SQ3Rs ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่นชลบุรีศรีมหาสมุทรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

๓. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอัตราสูงขึ้น เป็นเพราะว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) มีความน่าสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีความสนใจมาก มีความตั้งใจในการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนานไปกับการนำเสนอของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ทั้งรูปภาพ วิดีโอและเสียงประกอบที่น่าตื่นตาตื่นใจ ส่งผลให้นักเรียนใส่ใจในการเรียนมากขึ้น และทำให้ผลสัมฤทธิ์ของทางการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๓

การวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม และศุภนิดา สุตสวาท** ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^๖

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนภรณ์ นนตะแสน ประยูร บุญใช้ และณรงค์ศักดิ์ พรหมวัง** ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

^๔ สุภาวดี พุทธศรี, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง”, วารสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, (มิถุนายน ๒๕๕๙), หน้า ๘๑๖.

^๕ ชุดิกกาญจน์ ใจบางยาง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E) เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๐) หน้า ๑.

^๖ พจนา ศรีกระจำง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”, วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, (๙ พฤษภาคม-ตุลาคม ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๔-๑๖๕.

นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางสาวนิภาภัทร ปรางภูมิผล** ได้ทำการวิจัย เรื่อง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนชุมชนวัดศีลขันธาราม (วิทยาคม) อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๓.๗๕ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าก่อนเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้^๗

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ ๘๑.๕๖ / ๘๖.๖๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ๘๐/๘๐ การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีค่าเฉลี่ยร้อยละหลังการใช้ เท่ากับ ๘๖.๘๓ พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ คือ ร้อยละ ๘๐

ดังนั้น จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อครูจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่แปลกใหม่มีการนำเสนอ ที่น่าสนใจ เวลามีความเหมาะสม สามารถสรุปให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและหาคำตอบด้วยตนเอง หรือกิจกรรมใดที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความต้องการของนักเรียน สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจ เนื้อหาวิชามากขึ้น ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ผลความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายให้คณะครูได้ร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ และนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกและเป็นตัวช่วยใน

^๗ นางสาวนิภาภัทร ปรางภูมิผล, “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนชุมชนวัดศีลขันธาราม (วิทยาคม) อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๘๙.

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสนใจในการเรียนและกระตุ้นนักเรียนมากยิ่งขึ้น
เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๑. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) มีความสามารถในการ
นำเสนอเนื้อหาดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น

๒. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) นี้สามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองหรือศึกษาร่วมกับ
ผู้อื่นได้อย่างดี

๓. ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์พบว่า ผลการศึกษาครั้งหลังสูงขึ้นและ
มีความเห็นที่ดีต่อการศึกษาดูด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) นี้ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ และระดับชั้น
อื่น ๆ เพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

๒. ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการนำหนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-books) มาผสมผสานกัน ทั้งที่เป็นสื่อหลักหรือสื่อเสริม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ทางการเรียนมากที่สุด และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสามารถนำมาใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้

๓. ควรมีการศึกษาการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) ผ่านระบบออนไลน์
โดยมีการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
เพิ่มเติมได้

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

จงจรัส แจ่มจันทร์, หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. ๒๕๕๔.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ, การจัดการงานสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาและห้องสมุดสื่อโรงเรียน, ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.

นwor แจ่มชา, มือใหม่หัดใช้ **Dreamweaver**, กรุงเทพมหานคร : โปรวิชั่น ๒๕๔๗.

นิภา เมธาวิชัย, การประเมินผลการเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : พิธิษฐการพิมพ์, ๒๕๓๖.

บุญชุม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗ , กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

เผชิญ กิจระการ, **ดัชนีประสิทธิผล**, มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), **พุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม**, กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง ๒๕๔๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ, ๒๕๕๑.

พุทธทาสภิกขุ, **ไควล์ธรรม ฉบับย่อ**, กรุงเทพมหานคร : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๓๗.

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า, **E-Book หนังสือพูดได้**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฐานบุ๊คส์, ๒๕๕๐.

ไพโรจน์ ธีรธนกุล, ไพบูรณ์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แยมพิณิจ, **การออกแบบและผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน สำหรับ e-Learning**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖.

ไพศาล หวังพานิช, **วิธีการวิจัย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๑.

มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, **ธรรมคือหน้าที่**, กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์, ๒๕๕๗.

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**, กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์, ๒๕๕๒.

วิญญา วิชาลาภรณ์, **การสร้างแบบทดสอบเพื่อการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน**,
กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๓๓.

วิไล ตั้งจิตสมคิด, **การศึกษาและความเป็นครูไทย**, กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๓๔.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, **เบญจศีล เบญจธรรม (หลักสูตรธรรมศึกษา
ชั้นตรี)**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕ กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมนึก ภัททิยานี, **การวัดผลการศึกษา**, มหาสารคาม, ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙**, พิมพ์ครั้งที่ ๑,
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐.

แสงเดือน ทวีสิน, **จิตวิทยาการสอน**, กรุงเทพมหานคร: ไทยแสง, ๒๕๔๕.

(๒) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม และศุภนิตา สุดสวาท, “การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อการผลิตหนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์สำหรับครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓” , **วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต** กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๖.

ชุติกายุจน์ ใจบางยาง, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะความรู้ (5E)
เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒”,
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๖๐.

นางสาวนิภาภัทร ปรากุลผล, “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อ
พัฒนาผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนชุมชนวัดศีลขันธาราม (วิทยาคม) อำเภอ
โพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

ไพศาล ช่วยชูหนู, “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการทดลองกับนักเรียนที่เรียนด้วยการทดลอง
จริง”, **ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๗.

ระเปียบ บังคมเนตร, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๔.

รัตนา มั่นคง และคณะ, “การสร้างชุมชนกิจกรรมการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
อนุบาลปีที่ ๓”, **วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏ
อุตรดิตถ์, ๒๕๔๖.

เริงศักดิ์ เต็มขุนทด, “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

วรรณชนันท์ เอียดตัน, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่ววิชาฟิสิกส์ เรื่อง คลื่นกล สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมปีที่ ๕”, **วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา, ๒๕๕๗,

เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็น
สำคัญ”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา**
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕

อัครเดช ศรีมณีพันธ์, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบสื่อประสม เรื่องการใช้สื่อการสอน
สำหรับบุคลากรมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**,
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

(๓) บทความ :

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **e-Learning : ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในอนาคต**, จดหมายข่าว : มองไกล
IFD .๒๕๔๔.

ไกรพ เจริญโสภ, “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) วิชา การพิมพ์ดิจิทัล สำหรับนักศึกษาปริญญา
ตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา” **รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**,
๒๕๕๔.

ครรชิต มัลลียงค์, “เทคโนโลยีใหม่ในงานการศึกษา”, **วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช**, ๒๕๓๔.

จิรพันธ์ เดมะ, “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์”, “**วารสารวิทยบริการ**”, ๒๕๔๕.

ชโรธรณ์ ทิพย์อุบลัมภ์, “การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหวเรื่องการออกแบบบรรจุ
ภัณฑ์ เชิงนิเวศเศรษฐกิจ”, **วารสารศิลปสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่**
๘ ฉบับที่ ๑, มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐.

ดวงพร บุรณะพงศ์, “ผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๔”, **บทความงานวิจัย โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล สำนักงานเขตพื้นที่**
การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘, ๒๕๖๐.

ทัศนกร สมใจหวังและน้ามนต์ เรืองฤทธิ์, “เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง
ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒”, บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘.
- ธนภรณ์ นนตะแสน ประยูร บุญใช้ และณรงค์ศักดิ์ พรหมวัง, “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 ร่วมมือร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
 ๑”, **วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, ๒๕๕๘.
- บุปผาชาติ ทัพทิกธน์, “เครือข่ายใยแมงมุมโลกในโลกของการศึกษา ครุวิทยาาสตร์”, **วารสาร
 ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**, ๒๕๔๐.
- พจนา ศรีกระจ่าง. “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”, **วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม**, ๙ พฤษภาคม-ตุลาคม
 ๒๕๕๖.
- มนตรี แยมกสิกร, “เกณฑ์ประสิทธิภาพในการวิจัยแลพัฒนาสื่อการสอน”, **วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่
 ๑๙ ฉบับที่ ๑**, ๒๕๔๙.
- วันฤดี สุขสงวน, “การพัฒนาสื่อการเรียนหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ วิชา บัญชีขั้นต้น ด้วยนิทาน
 ชาดก”, คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต : **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานคริ-
 นทร**, ๒๕๕๘.
- สมศักดิ์ ลิ้มเกิด, “เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนา CAI มัลติมีเดีย”,
เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ, ๒๕๓๖.
- สุภาวดี พุทธศร, “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ
 สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต
 ภูมิศาสตร์ภาคกลาง”, **วารสาร การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
 วิทยาลัยนครราชสีมา**, ๒๕๕๙.
- อติยา พิมพ์เพียร และ ขาม จาตุรงค์กุล, การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ : ความคิดสร้างสรรค์
 จากไม้ไผ่, **การประชุมวิชาการระดับชาติ “โฮมภูมิ ครั้งที่ ๓ : Wisdom to the Future : ภูมิ
 ปัญญาสู่อนาคต” คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, ๑๕ - ๑๖ มิถุนายน
 ๒๕๖๐.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

สมปอง ตรูวรรณ, การใช้โปรแกรม Microsoft Word เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน [ออนไลน์], http://www.truelookpanya.com/true/blog_diary_detail.php?diary_id=3998&friend_blog_id=24780, [๑๙ กันยายน ๒๕๕๗].

(๕) ภาษาอังกฤษ:

Elia, D. G. M, Partrick. **“The Determinants of Job Satisfaction Among Beginning Library Quarterly”**, (3 July 1972). 173.

Wolman, Thomas E. **“Education and Organizational Leadership in Elementary School Engle Wood Cliffs”**. (New Jersey: Prentice Hall, 1973). 384.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

พระมหาสมบุรณ์ สุธมโม รศ.ดร.	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
นางชูจิตร สุตถนอม	ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.๓) โรงเรียนพระพุทธบาท “พลาณกุลวิทยา” อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
นางอัจฉรา ใจเย็น	ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.๓) โรงเรียนพระพุทธบาท “พลาณกุลวิทยา” อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
นางอัจฉรา ลุนภูงา	ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.๓) โรงเรียนพระพุทธบาท “พลาณกุลวิทยา” อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
นางสายสมร คำมูล	ครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ.๓) โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ โทร. ๐๘๒-๔๕๐-๘๗๓๒

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/๑๔๓ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระมหาสมบุญ สุธมโม, รศ.ดร.

ด้วย พระมหาพรเมธ ฉายาฐานวฑฒโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมณฑล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอนิมนต์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนोक)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

๒๕๖๑/๑๑/๑๑/๑๑
๒๕๖๑/๑๑/๑๑/๑๑
๒๕๖๑/๑๑/๑๑/๑๑

ผู้ประสานงาน

อาจารย์ กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔

พระศักดิ์ดา อคฺคปณฺโญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/ ๓๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นางชุติตร สุตถนอม
ที่ส่งมาด้วย ๑. เล่มวิทยานิพนธ์ ๓ บท จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาวรเมธ ฉายาฐานวฑฒโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมนี้ โครงการหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและอนุเคราะห์ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนोक)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ติดต่อประสานงาน

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔
พระศักดิ์ดา อคฺคปณฺโญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

๒๖ ก.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/๓๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นางสาวอัจฉรา ใจเย็น
ที่ส่งมาด้วย ๑. เล่มวิทยานิพนธ์ ๓ บท จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาวรเมธ ฉายาฐานวฑฒโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมิ่งคล อำเภอนครหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมนี้ โครงการหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและอนุเคราะห์ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนอก)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

๒๐๙๙๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑

๒๖ ก.ย ๒๕๖๑

ติดต่อประสานงาน

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔
พระศักดิ์ดา อคคปณโณ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/๓๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๘๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๕ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๕ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นางอัจฉรา ลุนญา
ที่ส่งมาด้วย ๑. เล่มวิทยานิพนธ์ ๓ บท จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาพรเมธ ฉายา ฐานาทุตโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอนครชัยศรี จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมนี้ โครงการหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและอนุเคราะห์ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนอก)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ติดต่อประสานงาน

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔

พระศักดิ์ดา อคคปญโญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

ได้ตรวจและแก้ไขแล้ว

๒๖ ก.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/๓๖

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
 เรียน นางสาวสมร เค้ามูล
 ที่ส่งมาด้วย ๑. เล่มวิทยานิพนธ์ ๓ บท จำนวน ๑ เล่ม
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาวรเมธ ฉายาฐานวฑฒโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมณฑล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
 พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็น
 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมนี้ โครงการหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและอนุเคราะห์ดำเนินการต่อไป.

๑๖๖๖/๓๖/๖๖๖๖/๖๖
 ๒๕ ๖.๖. ๖๖

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนอก)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ติดต่อประสานงาน

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔
 พระศักดิ์ดา อคคปณญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบเครื่องมือความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเครื่องมือ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ

สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล จังหวัดสระบุรี

รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ระดับคุณภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	๑	๒	๓	๔	๕			
๑. ส่วนนำของบทเรียน								
๑.๑ เร้าความสนใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒ ให้ข้อมูลที่จำเป็น (วัตถุประสงค์, เนื้อหาหลัก, และส่วนช่วยเหลืออื่น ๆ)	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒. เนื้อหาสาระ								
๒.๑ โครงสร้างเนื้อหามีความกว้าง ความลึก เชื่อมโยงกับความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒ เนื้อหาถูกต้อง ตามหลักวิชา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๓ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔ สอดคล้องกับการประยุกต์ในการเรียนการสอน	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒.๕ ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒.๖ ไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และคุณธรรมจริยธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓. การใช้ภาษา								
๓.๑ ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒ สื่อความหมายได้ชัดเจนถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔. การออกแบบโครงสร้างของเครื่องมือ								

รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ระดับ คุณภาพ	ความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ
	๑	๒	๓	๔	๕			
๔.๑ ออกแบบด้วยระบบตรรกะที่ดี เนื้อหามีความต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๒ ส่งเสริมการพัฒนาความคิด อย่างสร้างสรรค์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๓ มีความยืดหยุ่นตอบรับความ ต้องการความแตกต่างระหว่างบุคคล	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.๔ สามารถควบคุมลำดับเนื้อหา ลำดับการเรียนรู้ และแบบฝึกหัดได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๕ ความยาวของการนำเสนอแต่ ละหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๖ มีการประเมินผลให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและ สามารถตรวจสอบความเข้าใจ บทเรียนด้วยตนเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕. องค์ประกอบมัลติมีเดีย								
๕.๑ ออกแบบหน้าจอเหมาะสมกับ เนื้อหา สัดส่วนที่เหมาะสม สวยงาม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.๒ ขนาด สี ตัวอักษร เหมาะสม ชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.๓ ภาพกราฟิกเหมาะสมสอดคล้อง กับเนื้อหา มีความคิดสร้างสรรค์ใน การออกแบบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.๔ เสียงดนตรีประกอบหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์เหมาะสม ชวนให้ ติดตาม	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖. การปฏิสัมพันธ์								
๖.๑ การเชื่อมโยงไปยังจุดต่าง ๆ มี ความถูกต้องและรวดเร็ว	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.๒ การควบคุมบทเรียนทำได้ง่าย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ระดับคุณภาพ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	๑	๒	๓	๔	๕			
๖.๓ รูปแบบปฏิสัมพันธ์ เช่น การใช้เมาส์มีความเหมาะสม สามารถควบคุมทิศทางการซ้ำเร็วของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.๔ ระดับความดังของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.๕ ผู้เรียนสามารถเรียนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ด้วยตนเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะ – ไม่มี

จากการนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพบว่า ผลการวิเคราะห์แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล จังหวัดสระบุรีมีค่า (IOC) ระหว่าง ๐.๘๐ – ๑.๐๐ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๔/๕๐๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

โรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์

๒๓ กันยายน ๒๕๖๑ เลขที่รับ ๓๑๑ / ๒๕๖๑
วันที่ ๒๕ ก.ย. ๒๕๖๑
เวลา ๐๙.๐๐

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองเครื่องมือวิจัย (try out)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์

ที่ส่งมาด้วย แบบทดลองเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย พระมหาวรเมธ ฉายา สุวณฺโณ นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๒๑
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมณฑล อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองเครื่องมือเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และ
แนวทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสงเคราะห์
รังสรรค์ ด้วยดีดังมีเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

รพีพร นอ.จ.ร.

-ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลอง

เครื่องวัด

พรพรพร

๒๕๖-๒.๖๑

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนอก)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ติดต่อประสานงาน

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐-๖๔๖๔

พระศักดิ์ดา อคฺคปญฺโญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

๐๙๔-๓๕๐

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ทดลองเครื่องมือ (Try out)

ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r)

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก			ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	สูง	กลาง	ต่ำ		
๑	๕	๕	๓	๐.๔๘	๐.๓๓
๒	๕	๕	๔	๐.๕๒	๐.๔๔
๓	๗	๕	๕	๐.๖๓	๐.๓๓
๔	๖	๔	๖	๐.๕๙	๐.๔๔
๕	๔	๕	๒	๐.๔๑	๐.๓๓
๖	๕	๕	๔	๐.๕๒	๐.๔๔
๗	๖	๖	๓	๐.๕๖	๐.๓๓
๘	๓	๓	๓	๐.๓๓	๐.๓๓
๙	๖	๕	๕	๐.๕๙	๐.๔๔
๑๐	๖	๘	๒	๐.๕๙	๐.๔๔
๑๑	๖	๕	๔	๐.๕๖	๐.๓๓
๑๒	๘	๓	๒	๐.๔๘	๐.๓๓
๑๓	๗	๔	๖	๐.๖๓	๐.๓๓
๑๔	๔	๔	๓	๐.๔๑	๐.๓๓
๑๕	๙	๘	๓	๐.๗๔	๐.๒๒
๑๖	๗	๔	๖	๐.๖๓	๐.๓๓
๑๗	๖	๕	๓	๐.๕๒	๐.๒๒
๑๘	๔	๓	๓	๐.๓๗	๐.๒๒
๑๙	๓	๑	๔	๐.๓๐	๐.๒๒
๒๐	๕	๒	๑	๐.๓๐	๐.๒๒
๒๑	๙	๔	๑	๐.๕๒	๐.๔๔
๒๒	๖	๓	๑	๐.๓๗	๐.๒๒
๒๓	๗	๘	๒	๐.๖๓	๐.๓๓
๒๔	๘	๘	๓	๐.๗๐	๐.๓๓
๒๕	๙	๘	๓	๐.๗๔	๐.๒๒

ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก			ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	สูง	กลาง	ต่ำ		
๒๖	๙	๗	๔	๐.๗๔	๐.๒๒
๒๗	๘	๓	๒	๐.๔๘	๐.๓๓
๒๘	๗	๑	๔	๐.๔๔	๐.๒๒
๒๙	๗	๗	๓	๐.๖๓	๐.๓๓
๓๐	๔	๖	๒	๐.๔๔	๐.๔๔
๓๑	๖	๖	๒	๐.๕๒	๐.๒๒
๓๒	๗	๗	๖	๐.๗๔	๐.๖๗
๓๓	๗	๔	๐	๐.๔๑	๐.๓๓
๓๔	๕	๒	๑	๐.๓๐	๐.๒๒
๓๕	๖	๔	๗	๐.๖๓	๐.๕๖
๓๖	๕	๔	๔	๐.๔๘	๐.๓๓
๓๗	๖	๔	๕	๐.๕๖	๐.๓๓
๓๘	๓	๑	๕	๐.๓๓	๐.๓๓
๓๙	๔	๒	๕	๐.๔๑	๐.๓๓
๔๐	๕	๔	๓	๐.๔๔	๐.๒๒
๔๑	๘	๔	๒	๐.๕๒	๐.๒๒
๔๒	๘	๖	๕	๐.๗๐	๐.๓๓
๔๓	๖	๔	๔	๐.๕๒	๐.๒๒
๔๔	๗	๕	๕	๐.๖๓	๐.๓๓
๔๕	๗	๓	๒	๐.๔๔	๐.๒๒
๔๖	๙	๕	๖	๐.๗๔	๐.๒๒
๔๗	๘	๘	๔	๐.๗๔	๐.๔๔
๔๘	๔	๓	๓	๐.๓๗	๐.๒๒
๔๙	๔	๒	๕	๐.๔๑	๐.๓๓
๕๐	๕	๔	๔	๐.๔๘	๐.๓๓

ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก			ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	สูง	กลาง	ต่ำ		
๕๑	๘	๔	๒	๐.๕๒	๐.๒๒
๕๒	๕	๖	๑	๐.๔๔	๐.๒๒
๕๓	๔	๕	๑	๐.๓๗	๐.๒๒
๕๔	๕	๕	๓	๐.๔๘	๐.๓๓
๕๕	๙	๘	๓	๐.๗๔	๐.๒๒
๕๖	๗	๖	๓	๐.๕๙	๐.๒๒
๕๗	๗	๖	๕	๐.๖๗	๐.๔๔
๕๘	๘	๗	๓	๐.๖๗	๐.๒๒
๕๙	๖	๖	๓	๐.๕๖	๐.๓๓
๖๐	๗	๗	๒	๐.๕๙	๐.๒๒
๖๑	๔	๓	๓	๐.๓๗	๐.๒๒
๖๒	๘	๔	๒	๐.๕๒	๐.๒๒
๖๓	๘	๗	๕	๐.๗๔	๐.๔๔
๖๔	๗	๖	๔	๐.๖๓	๐.๓๓
๖๕	๗	๗	๕	๐.๗๐	๐.๕๖

ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก			ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
	สูง	กลาง	ต่ำ		
๖๖	๘	๘	๔	๐.๗๔	๐.๔๔
๖๗	๖	๖	๕	๐.๖๓	๐.๕๖
๖๘	๙	๖	๕	๐.๗๔	๐.๒๒
๖๙	๔	๓	๔	๐.๔๑	๐.๓๓
๗๐	๗	๗	๖	๐.๗๔	๐.๖๗
๗๑	๗	๖	๔	๐.๖๓	๐.๓๓
๗๒	๗	๗	๓	๐.๖๓	๐.๓๓
๗๓	๙	๕	๖	๐.๗๔	๐.๒๒
๗๔	๓	๓	๓	๐.๓๓	๐.๓๓
๗๕	๖	๓	๖	๐.๕๖	๐.๓๓
๗๖	๔	๓	๔	๐.๔๑	๐.๓๓
๗๗	๔	๒	๔	๐.๓๗	๐.๒๒
๗๘	๕	๖	๔	๐.๕๖	๐.๕๖
๗๙	๕	๓	๖	๐.๕๒	๐.๔๔
๘๐	๘	๗	๔	๐.๗๐	๐.๓๓

ผลโดยรวม		
ค่า	เฉลี่ย	จำแนก
P	๐.๕๔	ข้อสอบยากปานกลาง
r	๐.๒๕	จำแนกปานกลาง

จากการนำเครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปให้นักเรียนกลุ่มนอกตัวอย่าง (Try Out) ได้ลองทำ พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกข้อ มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ในระหว่าง ๐.๓๓ – ๐.๗๔ ผลโดยรวมเฉลี่ย ๐.๕๔ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในระหว่าง ๐.๒๒ – ๐.๖๗ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ ผลโดยรวมเฉลี่ย ๐.๒๕

ค่าอำนาจความเชื่อมั่น Kr 20 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

$$X = ๑๑๗๕$$

$$X^2 = ๕๔๑๐๓$$

$$N = ๒๗$$

$$PQ = ๑๘.๔๕$$

$$K = ๘๐$$

$$K1 = ๗๙$$

$$S2 = \frac{(๒๗ \times ๕๔๑๐๓) - (๑๑๗๕ \times ๑๑๗๕)}{๒๗ \times ๒๗}$$

$$= ๑๐๙.๙$$

$$Kr20 = ((๘๐/๗๙) \times (๑ - (๑๘.๔๕/๑๐๙.๙)))$$

$$= ๐.๘๔$$

จากการนำเครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปให้นักเรียนกลุ่มนอกตัวอย่าง (Try Out) ได้ลองทำ พบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Kr20) อยู่ในระดับ ๐.๘๔ ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง ที่สามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

หนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือจริง

ที่ ศร ๖๑๐๓.๔/๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

โรงเรียนวัดมงคล

๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

เลขรับที่.....
วันที่ ๑/๑๐/๖๑
เวลา..... ผู้รับ.....

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือที่ทดลองการสอนจริง เพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมงคล

ด้วย พระมหาวรเมธ ฉายา สุานวฑฒโก นามสกุล นวลรักษา รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๒๑๑
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการ
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมงคลด้วยดี จึงขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและอนุเคราะห์ดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์.ดร สมชัย ศรีนोक)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ทำน
แจ้งให้.....

ติดต่อประสานงาน

นาง

อาจารย์กิตติศักดิ์ ณ สงขลา ๐๙๔-๓๕๐๖๐๕๕๓๖๖
พระศักดิ์ดา อคฺคปญโญ ๐๘๑-๑๘๖-๔๑๖๔

เพื่อดำเนินการ

เพื่อถือปฏิบัติ

ผอ.ร.

๖/๕ ๑๑.๑. ๖/๕

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจริง

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ของคะแนนแบบฝึกหัด เพื่อค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักกรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี (๑:๑๐๐)

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (๘๐)	คะแนนแบบฝึกหัด (E1) (ครั้งละ ๑๐ คะแนน)								คะแนน ก่อนเรียน (๘๐)
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
๑	๔๖	๘	๑๐	๘	๙	๕	๗	๙	๑๐	๗๕
๒	๕๐	๙	๙	๘	๙	๙	๑๐	๖	๘	๗๑
๓	๔๗	๖	๘	๖	๙	๘	๗	๗	๑๐	๖๘
๔	๓๙	๗	๑๐	๖	๘	๖	๑๐	๕	๙	๗๐
๕	๒๘	๗	๑๐	๕	๙	๕	๖	๕	๙	๖๐
๖	๕๑	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗	๘	๙	๑๐	๗๔
๗	๓๙	๗	๑๐	๖	๘	๖	๑๐	๕	๙	๖๙
๘	๔๙	๕	๘	๖	๑๐	๖	๘	๕	๘	๗๒
๙	๖๓	๙	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗๙
๑๐	๕๒	๙	๑๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๖	๑๐	๗๒
๑๑	๕๖	๘	๑๐	๙	๑๐	๗	๑๐	๘	๑๐	๗๓
๑๒	๖๓	๙	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗๘
๑๓	๔๖	๘	๑๐	๘	๙	๕	๗	๙	๑๐	๗๕
๑๔	๕๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๗	๙	๙	๑๐	๗๒
๑๕	๓๙	๗	๑๐	๖	๘	๖	๑๐	๕	๙	๖๖
๑๖	๕๒	๙	๑๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๖	๑๐	๗๒
๑๗	๔๙	๘	๑๐	๘	๑๐	๖	๘	๗	๙	๗๕
๑๘	๖๓	๙	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗๕
๑๙	๔๗	๘	๑๐	๖	๙	๘	๙	๖	๑๐	๖๗
๒๐	๔๕	๙	๑๐	๕	๙	๙	๑๐	๕	๗	๖๓
๒๑	๕๑	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗	๘	๙	๑๐	๖๖
๒๒	๖๓	๙	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๗๕
๒๓	๕๒	๕	๙	๙	๑๐	๘	๘	๕	๑๐	๗๐
๒๔	๓๗	๙	๑๐	๘	๑๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๗๐
รวม	๑๑๗๗	๒๑๖	๒๐๘	๑๙๓	๑๘๘	๑๙๗	๑๙๓	๑๘๙	๑๘๐	๑๘๐๘

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ของคะแนนแบบฝึกหัด เพื่อค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี (๑:๑๐๐) (ต่อ)

ผลรวม	คะแนน ก่อน	คะแนนแบบฝึกหัด (E1) (ครั้งละ ๑๐ คะแนน)								คะแนน หลัง
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
$\bar{X}$	๔๙.๐๔	๙.๐๐	๘.๖๗	๘.๐๔	๗.๘๓	๘.๒๑	๘.๐๔	๗.๘๘	๗.๕๘	๗๑.๑๓
(S.D.)	๘.๘๓	๑.๑๐	๐.๙๒	๐.๙๖	๐.๗๔	๑.๔๙	๑.๒๕	๑.๒๗	๑.๑๐	๔.๕๕
P	๖๑.๓๐	๙๐.๐๐	๘๖.๖๗	๘๐.๔๒	๗๘.๓๓	๘๒.๐๘	๘๐.๔๒	๗๘.๗๕	๗๕.๘๓	๘๖.๖๗

สรุปผล	E1	E2
$\bar{X}$	๖๕.๒๕	๗๑.๑๓
(S.D.)	๕.๕๑	๔.๕๕
P	๘๑.๕๖	๘๖.๖๗

ผลประสิทธิภาพ ดังนี้ E1 มีค่าเท่ากับ ๘๑.๕๖ และ E2 มีค่าเท่ากับ ๘๖.๖๗

ตารางผลการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
(E-books) เรื่องหลักกรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี

คนที่	ครั้งที่ ๑		ครั้งที่ ๒		ครั้งที่ ๓		ครั้งที่ ๔		ครั้งที่ ๕		ครั้งที่ ๖		ครั้งที่ ๗		ครั้งที่ ๘	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
๑	๖	๑๐	๗	๙	๕	๗	๕	๑๐	๔	๑๐	๖	๙	๗	๑๐	๖	๑๐
๒	๗	๙	๖	๙	๙	๑๐	๕	๘	๘	๘	๕	๗	๔	๑๐	๖	๑๐
๓	๕	๘	๕	๙	๖	๗	๗	๑๐	๘	๘	๕	๘	๕	๘	๖	๑๐
๔	๕	๑๐	๓	๘	๖	๘	๔	๙	๖	๑๐	๖	๘	๕	๘	๔	๙
๕	๖	๘	๓	๙	๒	๖	๔	๙	๑	๗	๓	๖	๗	๘	๒	๗
๖	๗	๑๐	๘	๑๐	๖	๘	๗	๑๐	๖	๑๐	๔	๗	๖	๙	๗	๑๐
๗	๕	๑๐	๓	๘	๖	๗	๔	๙	๖	๑๐	๖	๘	๕	๘	๔	๙
๘	๘	๘	๖	๑๐	๖	๘	๔	๘	๗	๙	๘	๑๐	๕	๙	๕	๑๐
๙	๗	๑๐	๙	๑๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๗	๑๐	๘	๙	๗	๑๐	๘	๑๐
๑๐	๖	๘	๖	๑๐	๗	๘	๗	๑๐	๘	๘	๔	๘	๗	๑๐	๗	๑๐
๑๑	๘	๑๐	๙	๑๐	๗	๘	๘	๑๐	๕	๗	๗	๘	๕	๑๐	๗	๑๐
๑๒	๗	๙	๙	๑๐	๙	๑๐	๘	๑๐	๗	๑๐	๘	๙	๗	๑๐	๘	๑๐
๑๓	๖	๑๐	๗	๙	๕	๗	๕	๑๐	๔	๑๐	๖	๙	๗	๑๐	๖	๑๐
๑๔	๗	๘	๗	๑๐	๗	๙	๗	๑๐	๕	๑๐	๕	๗	๖	๑๐	๖	๘
๑๕	๕	๘	๓	๘	๖	๗	๔	๙	๖	๑๐	๖	๗	๕	๘	๔	๙
๑๖	๖	๘	๖	๑๐	๗	๗	๗	๑๐	๘	๘	๔	๙	๗	๑๐	๗	๑๐
๑๗	๗	๑๐	๘	๑๐	๕	๘	๕	๙	๙	๙	๖	๙	๕	๑๐	๔	๑๐
๑๘	๗	๑๐	๙	๑๐	๙	๑๐	๘	๗	๗	๙	๘	๙	๗	๑๐	๘	๑๐
๑๙	๗	๑๐	๖	๙	๗	๙	๖	๗	๕	๙	๔	๖	๖	๗	๖	๑๐
๒๐	๔	๘	๖	๙	๔	๖	๕	๗	๖	๙	๗	๗	๖	๑๐	๗	๗
๒๑	๗	๑๐	๘	๘	๖	๘	๗	๑๐	๖	๘	๔	๖	๖	๙	๗	๗
๒๒	๗	๙	๙	๙	๙	๑๐	๘	๑๐	๗	๙	๘	๘	๗	๑๐	๘	๑๐
๒๓	๘	๙	๙	๙	๖	๘	๕	๑๐	๖	๘	๕	๗	๖	๙	๗	๑๐
๒๔	๔	๑๐	๘	๙	๖	๘	๗	๑๐	๔	๙	๑	๕	๓	๑๐	๔	๙
รวม	๑๕๒	๒๒๐	๑๖๐	๒๒๒	๑๕๕	๑๙๔	๑๔๕	๒๒๒	๑๔๖	๒๑๕	๑๓๔	๑๘๖	๑๔๑	๒๒๓	๑๔๔	๒๒๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจริง เพื่อหาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า T-Test โดยใช้โปรแกรม SPSS ได้ดังต่อไปนี้

จำนวน นักเรียน	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ๘๐	คะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest) ๘๐
๑	๔๖	๗๕
๒	๕๐	๗๑
๓	๔๗	๖๘
๔	๓๙	๗๐
๕	๒๘	๖๐
๖	๕๑	๗๔
๗	๓๙	๖๙
๘	๔๙	๗๒
๙	๖๓	๗๙
๑๐	๕๒	๗๒
๑๑	๕๖	๗๓
๑๒	๖๓	๗๘
๑๓	๔๖	๗๕
๑๔	๕๐	๗๒
๑๕	๓๙	๖๖
๑๖	๕๒	๗๒
๑๗	๔๙	๗๕
๑๘	๖๓	๗๕
๑๙	๔๗	๖๗
๒๐	๔๕	๖๓
๒๑	๕๑	๖๖
๒๒	๖๓	๗๕
๒๓	๕๒	๗๐
๒๔	๓๗	๗๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจริง เพื่อหาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า T-Test โดยใช้โปรแกรม SPSS ได้ดังต่อไปนี้ (ต่อ)

	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest)
รวม	๑๑๗๗	๑๘๐๘
ค่าเฉลี่ย	๔๙.๐๔	๗๑.๑๓
ค่า S.D.	๘.๘๓	๔.๕๕
ค่า T	-๑๗.๑๘๒	

ผลการทดสอบค่า T โดยใช้ โดยใช้โปรแกรม SPSS
t-Test: Paired Two Sample for Means

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pretest	49.04	24	8.839	1.804
	Posttest	71.12	24	4.552	.929

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Pretest & Posttest	24	.736	.000

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pretest - Posttest	-22.083	6.296	1.285	-24.742	-19.425	-17.182	23	.000

ภาคผนวก ซ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ ๕

จัดทำโดย

พระมหาพรหมเมธ ฐานานุกูลโก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง “หลักธรรมนำชาวพุทธ”

๑. หลักการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พัฒนาขึ้นโดยมีหลักการ ดังนี้

๑. เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้สอดคล้องวิสัยทัศน์โรงเรียนวัดมงคล ที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมแก่ผู้เรียน
๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
๓. ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
๔. เป็นการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อง่ายต่อการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

๒. จุดมุ่งหมาย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑. มีความรู้และเข้าใจความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๒. นักเรียนได้น้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ชีวิตประจำวัน
๓. เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
๔. รู้จักสื่อการเรียนรู้และสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้

๓. โครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงได้กำหนดโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ครั้ง	บทเรียน	เวลา/ชั่วโมง
๑	โอวาท ๓	๑
๒	บุญกิริยาวัตถุ ๓	๑
๓	อภัย ๔	๑
๔	อคติ ๔	๑
๕	อิทธิบาท ๔	๑
๖	เบญจศีล – เบญจธรรม	๑
๗	ความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนา	๑
๘	มงคล ๓๘ ประการ	๑
รวม		๘

๔. คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา พระพุทธศาสนา รหัสวิชา ๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 เวลาเรียน ๘ ชั่วโมง ภาคเรียนที่ ๒ ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำอธิบายรายวิชา

เรียนรู้และเข้าใจพระพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับหลักธรรมพระพุทธศาสนา ผ่านสื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะหน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมนำชาวพุทธ ประกอบด้วยหลักโอวาท ๓ บุญ กิริยาวัตถุ ๓ อปายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล - เบญจธรรม ความกตัญญูต่อพระพุทธศาสนา และมงคล ๓๘ ประการ (ใฝ่เรียนรู้, ความอดทน, การงานไม่อาภูล) รายละเอียด โครงสร้าง สิ่งที่เป็น ประโยชน์และมีใช้ประโยชน์ สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

๑. นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๒. นักเรียนสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๓. นักเรียนเห็นคุณค่าของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
๔. นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

๕. สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมนำชาวพุทธ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ครั้ง	บทเรียน	ผลการเรียนรู้	สารการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง
๑	หลักโอวาท ๓	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท ๓ ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ที่มาของหลักโอวาท ๓ วัน มาฆบูชา ๒. หลักโอวาท ๓ ๓. ผังความคิดและความสำคัญ ของหลักโอวาท ๓ ๔. นิทานเกี่ยวกับหลักโอวาท ๓ ๕. สื่อวิดีโอ หลักโอวาท ๓	๑
๒	บุญกิริยาวัตถุ ๓	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง บุญกิริยา วัตถุ ๓ ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม บุญกิริยาวัตถุ ๓ ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. บุญกิริยาวัตถุ ๓ ๒. ทานมัยและคุณประโยชน์การ ให้ทาน ๓. สีลมัยและคุณประโยชน์การ รักษาศีล ๔. ภวานามัยและคุณประโยชน์ การเจริญภavana ๕. นิทานเกี่ยวกับบุญกิริยาวัตถุ ๓ ๖. สื่อวิดีโอ บุญกิริยาวัตถุ ๓	๑
๓	อบายมุข ๔	๑. นักเรียน เข้าใจความสำคัญ และความหมาย และเคารพต่อ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อบายมุข ๔ ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม อบายมุข ๔ ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. โครงสร้างอบายมุข ๔ ๒. ความหมายและโทษของ นักเลงผู้หญิง ๓. ความหมายและโทษของ นักเลงสุรา ๔. ความหมายและโทษของ นักเลงพนัน ๕. ความหมายและโทษของคบ เพื่อนไม่ดี ๖. นิทานเกี่ยวกับอบายมุข ๔ ๗. สื่อวิดีโอ อบายมุข ๔	๑

ครั้ง	บทเรียน	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง
๔	อคติ ๔	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมอคติ ๔ ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม หลักธรรมอคติ ๔ ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ความหมาย อคติ ๔ ๒. ฉันทาคติ โทสาคติ ๓. โมหาคติ ภยาคติ ๔. ผลเสียของ อคติ ๔ ๕. แนวทางแก้ไข อคติ ๔ ๖. นิทานเซน อคติ ๔ ๗. สื่อวิดีโอ อคติ ๔	๑
๕	อิทธิบาท ๔	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท ๔ ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม อิทธิบาท ๔ ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ความหมายอิทธิบาท ๔ ๒. ความหมายฉันทะ วิริยะ ๓. ความหมายจิตตะ วิมังสา ๔. คุณประโยชน์อิทธิบาท ๔ ๕. นิทานเกี่ยวกับอิทธิบาท ๔ ๖. สื่อวิดีโอ อิทธิบาท ๔	๑
๖	เบญจศีล เบญจธรรม	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม เบญจศีล - เบญจธรรม ไป ประยุกต์ในชีวิตประจำวัน	๑. โครงสร้างเบญจศีล - เบญจ ธรรม ๒. เบญจศีล และองค์ศีล ๓. ประโยชน์ของการรักษาศีล ๔. นิทานเกี่ยวกับเบญจศีล ๕. ความหมายเบญจธรรม ๖. ความสัมพันธ์ระหว่างเบญจศีล และเบญจธรรม ๗. สื่อวิดีโอ อบายมุข ๔	๑

ครั้ง	บทเรียน	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา/ ชั่วโมง
๗	ความกตัญญู กตเวทิต่อ พระพุทธศาสนา	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง ความ กตัญญู กตเวทิต่อ พระพุทธศาสนา ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม ความกตัญญู กตเวทิต่อ พระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ความหมาย ความกตัญญู กตเวทิต่อพระพุทธศาสนา ๒. คุณค่าของความกตัญญูกตเวทิต่อ พระพุทธศาสนา ๓. นิทานเกี่ยวกับความกตัญญู กตเวทิต่อ	๑
๘	มงคล ๓๘ ประการ (ใฝ่เรียนรู้, ความอดทน, การทำงานไม่ อ้อгуล)	๑. นักเรียน เข้าใจ ความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ (ใฝ่เรียนรู้, ความอดทน, การ งานไม่อ้อгуล) ๒. นักเรียนน้อมนำหลักธรรม มงคล ๓๘ ประการ (ใฝ่เรียนรู้, ความอดทน, การงานไม่อ้อгуล) ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน	๑. ความหมายของ “มงคล” ๒. ความหมายความใฝ่เรียนรู้ ๓. ความหมายการทำงานไม่อ้อгуล ๔. ความหมายของความอดทน ๕. นิทานเกี่ยวกับ ความอดทน ๖. สื่อวิดีโอ ความใฝ่เรียนรู้	๑

๖. สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)
๒. ใบงาน
๓. วีดิโอ
๔. แบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

๗. การวัดผลและประเมินผล

๑. ใบงาน
๒. แบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน
๓. แบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๘. แผนการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นการสอนโดยใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยกล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

๑.๑ ชื่อเรื่อง

หลักสูตรมนำชาวพุทธ

- หลักไตรสิกขา
- โอวาท ๓
- บุญกิริยาวัตถุ ๓
- อบายมุข ๔
- อคติ ๔
- อิทธิบาท ๔
- เบญจศีล-เบญจธรรม
- ความกตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนา
- มงคล ๓๘ ประการ

๑.๒ จำนวนเวลาเรียน

- จำนวนเวลาเรียน รวม ๘ แผน ๆ ละ ๑ ชั่วโมง เป็น ๘ ชั่วโมง

๑.๓ ช่วงชั้น

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑.๔ ภาคการศึกษา

- ภาคการเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๑.๕ สาระการเรียนรู้

- สาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๒. มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๓. ผลการเรียนรู้

- รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในหน่วยการเรียนรู้ หลักธรรมนำชาวพุทธ

๔. สาระสำคัญ

- หลักสูตรนำชาวพุทธ ที่เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา มีเนื้อหาประกอบด้วย หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อบายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

- นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักสูตรนำชาวพุทธได้
- นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๖. สาระการเรียนรู้ / เนื้อหา

- หลักสูตรนำชาวพุทธ ประกอบด้วย หลักไตรสิกขา โอวาท ๓ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อบายมุข ๔ อคติ ๔ อิทธิบาท ๔ เบญจศีล-เบญจธรรม ความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนาและมงคล ๓๘ ประการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้ การสอนโดยใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังต่อไปนี้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักสูตรโอวาท ๓ ประการที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่

บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง โอวาท ๓ ให้นักเรียนดู

๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักโอวาท ๓ ประการ

๒.๓ ครูเปิดสื่อวีดิโอที่น่าเรียนรู้

๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักสูตรข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง โอวาท ๓ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง โอวาท ๓ ประการ

๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๘. การวัดและประเมินผล

การสอนโดยการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยแบบทดสอบดังต่อไปนี้

๘.๑ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบจำนวน ๘ ชุด ๆ ละ ๑๐ ข้อ ตามแผนการเรียนรู้ทั้ง ๘ แผน รวมเป็น ๘๐ ข้อ ที่มีลักษณะเป็นปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก

๘.๒ แบบทดสอบระหว่าง ซึ่งเป็นใบงาน เป็นใบงานมีจำนวน ๘ ใบงาน ๆ ละ ๑๐ ข้อ ตามแผนการเรียนรู้ทั้ง ๘ แผน รวมเป็น ๘๐ ข้อ ซึ่งเป็นแบบใบงานรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสตรวจสอบตนเอง ว่าความรู้ที่ได้รับไปนั้นพอเพียงที่จะนำไปแก้ไขปัญหาลงต่อไปได้

จากที่นักเรียนเรียนจบเนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยครูจะต้องดำเนินการสอบตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง ถ้าหากว่านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละเรื่อง คือร้อยละ ๖๐ ให้ครูดำเนินการสอนซ่อมสำหรับนักเรียนที่ไม่ผ่าน เพื่อเพิ่มคะแนนให้กับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

แผนการเรียนรู้ที่ ๑

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง โอวาท ๓

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักโอวาท ๓ ประการ

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักโอวาท ๓ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักโอวาท ๓ ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม โอวาท ๓ ประการ หัวใจพระพุทธศาสนา

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมโอวาท ๓ ประการ ที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

- ๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง โอวาท ๓ ให้นักเรียนดู
- ๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักโอวาท ๓ ประการ
- ๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้
- ๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง โอวาท ๓ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง โอวาท ๓ ประการ
- ๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

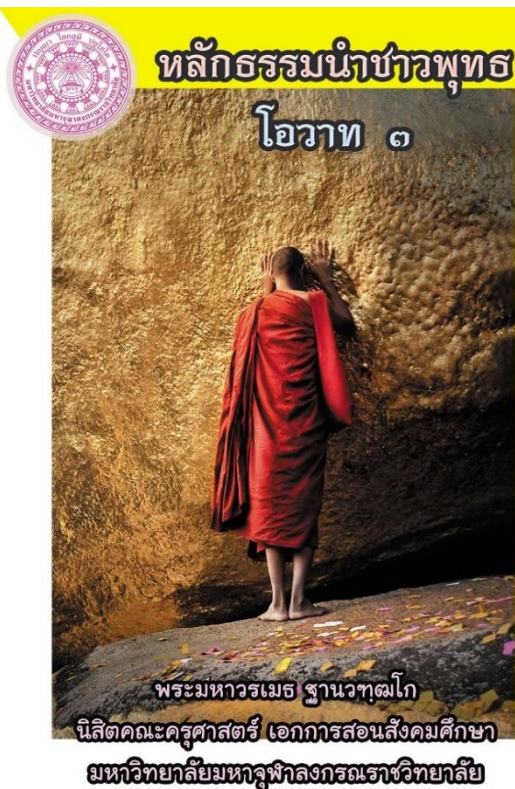
- ๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง โอวาท ๓ ประการ
- ๗.๒ ใบงาน เรื่อง โอวาท ๓ ประการ
- ๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมโอวาท ๓	ใบงาน ๑ ชิ้น
๒	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ(P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
ผลของนักเรียน	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

คำนำ

หลักธรรมนำชาวพุทธ เรื่อง โอวาท ๓ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักเบญจศีล นำเสนอออกมาในรูปแบบที่น่าสนใจ น่าอ่านและเข้าใจง่ายขึ้น ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักธรรมนำชาวพุทธ เรื่อง โอวาท ๓ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจไม่มากนัก

ก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
วัตถุประสงค์	๑
ทบทวนความรู้	๑
วันมาฆบูชา	๒
หลักโอวาท ๓	๓
ไม่ทำความชั่ว	๓
ทำแต่ความดี และทำจิตใจให้ผ่องใส	๔
ฝึกความคิดและความสำคัญ หลักโอวาท ๓	๕
นิทานเกี่ยวกับหลักโอวาท ๓	๖
สื่อวีดิโอ โอวาท ๓ นำเรียนรู้	๗
คำถามชวนตอบ	๘
กิจกรรมเสริมความคิด	๘
บททดสอบหลังเรียน	๙
เช็คความรู้ตนเอง	๑๐
ประวัติผู้จัดทำ	๑๑

โอวาท ๓

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง โอวาท ๓ ได้ (ส. ๑.๑ ป.๕/๕)
๒. เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน (ส. ๑.๑ ป.๕/๗)

ทบทวนความรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน
ให้นักเรียนเติมคำให้ถูกต้อง

ไม่ทำ_ว_ชั_

ทำ_ต_ว_ _

ทำ_จ_ให้_ผ_ง_ใ_

ข

๑

 รู้หรือไม่ หลักโอวาท ๓ นั้นก็คือ หัวใจของพระพุทธศาสนา นั่นเอง

“ไม่ทำความชั่ว ทำแต่ความดี ทำให้จิตใจผ่องใส”

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนเป็นเด็กดีของพ่อแม่ เราจะต้องเรียนหลักธรรม เรื่อง โอวาท ๓ ด้วยกันเถอะ

วันมาฆบูชา

วันมาฆบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ถือเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันหนึ่ง คำว่า “มาฆะ” นั้น เป็นชื่อของเดือน ๓ ย่อมาจากคำว่า “มาฆปุรณมี” หมายถึง การบูชาพระในวันเพ็ญกลางเดือนมาฆตามปฏิทินของอินเดีย หรือเดือน ๓

ความสำคัญของวันมาฆบูชา คือเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง “โอวาทปาติโมกข์” แก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรก หลังจากตรัสรู้มาแล้วเป็นเวลา ๙ เดือน ซึ่งหลักคำสอนนี้เป็นหลักการ และวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ หากสรุปเป็นใจความสำคัญ จะมีเนื้อหาว่า “ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์”

ทั้งนี้ในวันมาฆบูชาได้เกิดเหตุอัศจรรย์ขึ้นพร้อม ๆ กันถึง ๔ ประการ อันได้แก่

๑. วันนั้นตรงกับวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งพระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์
๒. มีพระสงฆ์จำนวน ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย ณ วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เพื่อสักการะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
๓. พระสงฆ์ที่มาประชุมทั้งหมดล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ ผู้ได้อภิญญา ๖
๔. พระสงฆ์ทั้งหมดได้รับการอุปสมบทโดยตรงจากพระพุทธเจ้า หรือ “เอตทิกขุอุปสัมปทา”

๒ ๓

หลักโอวาท ๓

โอวาท ๓ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นหัวใจในทางพระพุทธศาสนา ๓ ประการ อันเป็นพุทธโอวาทที่สอนให้เราละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดี และหมั่นฝึกจิตให้บริสุทธิ์ เบิกบาน มีศรัทธา และเชื่อในเรื่องของกรรมของตน (การกระทำ)

ไม่ทำความชั่ว

ความชั่ว แห่งโอวาท ๓ คือ การกระทำที่ไม่ดี การกระทำที่เป็นบาป เป็นสิ่งเลวร้าย ย่อมมีผลทำให้เกิดความทุกข์กายทุกข์ใจ รวมถึงเกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง และผู้อื่น ดังนั้น จึงพึงละเว้น และหลีกเลี่ยงจากการทำความชั่วทั้งปวง ทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ

๒ ๓

ทำแต่ความดี

ความดี แห่งโอวาท ๓ คือ การกระทำที่ดีงาม เป็นบุญแก่ตัวเอง มีผลทำให้เกิดความสุขความสบายใจ เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น โดยพึงต้องหมั่นกระทำแต่ทำความดี ซึ่งเป็นการพัฒนาตนให้มีความประพฤติที่งดงาม เรียกว่า คุณธรรม และจริยธรรม

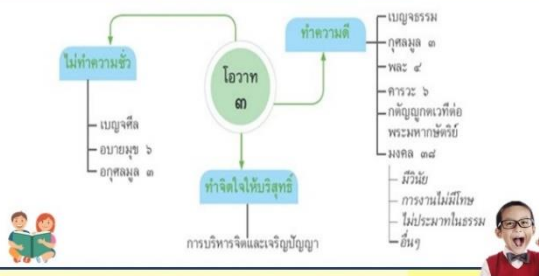
ทำจิตใจให้ผ่องใส

จิตใจบริสุทธิ์ แห่งโอวาท ๓ หมายถึง พึงตั้งมั่นในจิตที่งดงาม คนที่มีจิตใจดีงาม มีการกระทำ และคำพูดที่ดี ด้วยการฝึกใจของเราให้มีความบริสุทธิ์ มีสติ และมีสมาธิ ไม่หุนหัน คิดในสิ่งที่ดี ไม่คิดร้าย ไม่คิดอิจฉาริษยาคนอื่น เราหมั่นฝึกทำสมาธิจะทำให้ใจเราสงบ และมีสติ

๔ ๕

ผังความคิด โอวาท ๓ กับหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของโอวาท ๓

๑. ช่วยให้ผู้พ้นทุกข์หลายไม่ทำความชั่ว เช่น ไม่ประพฤติในการลักขโมย ไม่ฉ้อโกงผู้อื่น ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่ข่มขืน ไม่ให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ และพึงละเว้นจากการกระทำความชั่วทั้งปวง ทั้งทางกาย วาจา และใจ
๒. ช่วยให้ผู้พ้นทุกข์หลายรู้จักทำความดี เช่น การให้ทาน การรักษาศีล ๕ การมีเมตตาจิตต่อเพื่อนมนุษย์ และสรรพสัตว์ รวมถึงพึงประพฤติตามหลักธรรมอื่น ๆ
๓. ช่วยให้ผู้พ้นทุกข์หลายมีจิตใจให้ผ่องใส บริสุทธิ์ ด้วยการฝึกจิตให้มีสติ มีสมาธิ และจิตที่สงบเพื่อทำให้จิตใจไม่เกิดความทุกข์เวทนา จิตไม่เศร้าหมองต่อสิ่งใด ๆ ที่มากระทบทั้งปวง ผู้ที่ปฏิบัติได้เช่นนี้ ย่อมเป็นผู้มีจิตที่สงบ มีสมาธิ นำไปสู่การงานที่สำเร็จ ลุล่วง และเกิดความสุขต่อตนเอง และคนรอบข้าง

นิทาน บาบเกิดจากความตั้งใจ

กาลครั้งหนึ่ง พระโพธิสัตว์เกิดในตระกูลพราหมณ์ตระกูลหนึ่ง หลังจากเรียนจบศิลปวิทยาจากเมืองตักกสิลาแล้ว ได้ออกบวชเป็นฤๅษี วันหนึ่งพระฤๅษีได้สัญจรไปที่หมู่บ้านหนึ่ง คนในหมู่บ้านนั้นได้สร้างอาคารถวาย จึงได้อาศัยอยู่ที่นั่นเรื่อยมา

สมัยนั้น มีนายพราหมณ์คนหนึ่งหมู่บ้านนั้น เลี้ยงนกกระทาไว้ตัวหนึ่ง เพื่อไว้เป็นนกต้อ ทุกวันจะพาไปนกกะทาไปเพราะอาศัยเสียงของเรา ได้ตายไปเป็นจำนวนมาก เป็นบาปกรรมของเราหนอ นับแต่นั้นไปเราจะไม่ส่งเสียงร้องละ” นายพราหมณ์เมื่อเห็นนกกระทาไม่ร้องก็ใจไม่ดีหัว นกกระทากลับตายจึงร้อง สร้างความทุกข์ลำบากให้แก่เป็นอย่างมาก อยู่ต่อมาวันหนึ่ง นายพราหมณ์จับนกกระทาได้เต็มกระเช้าแล้ว คิดจะต้อนน้ำไปที่อาคารของพระฤๅษีโพธิสัตว์ วางกรงนกไว้แล้ว ต้อนน้ำ ด้วยความเห็นดีเห็นงามจึงเอนกายลงหลับไป

นกกะทาทราบว่านายพราหมณ์หลับ แล้ว จึงตามความสงสัยของตนกับพระฤๅษีว่า “พระคุณเจ้า เจ้าเป็นอยู่สบายได้รับโภคะอาหารตามชอบใจ แต่อยู่ในระหว่างอันตราย อยากทราบว่าท่วงเดินของเจ้าเป็นอย่างไรหนอ?”

พระฤๅษีแก้ปัญหาของนกกะทาว่า “นกกะทาเอ๋ย, ถ้าใจของเจ้าไม่ยอมไปเพื่อกรรมอันเป็นบาป บาปย่อมไม่แปดเปื้อนเจ้าผู้บริสุทธิ์ใจไม่คิดจะทำบาปกรรมดอก”

นกกะทาทราบดังนั้นก็ว่า พระคุณเจ้า นกกระทาจำนวนมากคือญาติของเจ้า นายพราหมณ์อาศัยเจ้าเป็นพาหนะอาศัยอยู่ เจ้าจึงเกี่ยวข้องเรื่องมาก บาปกรรมจะมีถึงแก่เจ้าไหมหนอ”

พระฤๅษีจึงตอบเป็นคาถาว่า “ถ้าใจของเจ้าไม่คิดประทุษร้ายใคร กรรมชั่วที่นายพราหมณ์อาศัยทำนกกะทาแล้ว ย่อมไม่ถูกต้องทำบาปกรรมย่อมไม่แปดเปื้อนท่านผู้บริสุทธิ์ ผู้มีความซื่อสัตย์น้อย”

แล้วก็พูดให้นกกะทาสบายใจว่า “เจ้าไม่มีความจงใจการทำบาปผิดบาป บาปกรรมจึงไม่มีแก่เจ้า ผู้บริสุทธิ์ดอกนะ” นกกระทาได้ฟังแล้วก็สบายใจนั่งเฝ้าอยู่ ฝ่ายนายพราหมณ์ตื่นนอนแล้วลุกขึ้นหิ้วฤๅษีแล้ว ก็ถือกรงนกกะทากลับบ้านไป

ไม่มีเจตนาจะทำบาปกรรม แม้จะประกอบอาชีพที่เสี่ยง
ต่อการทำบาป บาปกรรมก็ไม่ตกแก่ผู้นั้น

สื่อโอวาท ๓ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=YSvwq4TG2Do>

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า หลักโอวาท ๓ มีความสำคัญอย่างไร ?

๓. ยกตัวอย่าง ไม่ทำความชั่ว ๑ อย่าง ?

๔. เมื่อเรียนรู้ โอวาท ๓ แล้วนักเรียนมีความคิดอย่างไร?

คำถามชวนตอบ

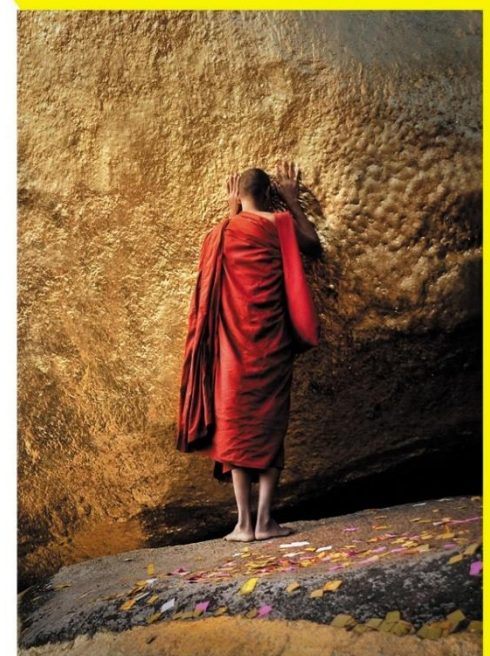
ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สมชายมีความคิดว่า ช่างสัตว์แล้วยอมไม่บาป
๒. _____ รดาเตะสุนัข เพราะคิดว่าหยอกเล่น
๓. _____ เสือพยายามอย่างมาก ในการตบตาค้าขาย
๔. _____ คำขอเงินจกมอย่างมาก
๕. _____ เขียวชอบหยอกเพื่อน ในเวลานั่งสมาธิ

กิจกรรมเสริมความคิด

นักเรียนมองดูรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้ของตนเอง _____

ใบงานที่ ๑

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง โอวาท ๓

ครูสอน พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมโอวาท ๓

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
๒. นักเรียนคิดว่า หลักโอวาท ๓ มีความสำคัญอย่างไร _____
๓. ยกตัวอย่างการไม่ทำความชั่ว ๑ อย่าง _____
๔. เมื่อเรียนรู้ โอวาท ๓ แล้วนักเรียนคิดอย่างไร _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สมชายมีความคิดว่า ฆ่าสัตว์แล้วยอมไม่บาป
๒. _____ รดาเตะสุนัข เพราะคิดว่าหยอกเล่น
๓. _____ คำชอบเดินจงกรมอย่างมาก
๔. _____ เสือพยายามอย่างมาก ในการงดพูดคำหยาบ
๕. _____ เสี่ยวชอบหยอกเพื่อน ในเวลานั่งสมาธิ

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา หลักโอวาท ๓ ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๑

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง โอวาท ๓

ครูสอน พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. ข้อใด **ไม่**เกี่ยวกับหลักโอวาท ๓ ?

- ก.เป็นหัวใจพระพุทธศาสนา ข.พระพุทธเจ้าทรงแสดง
ค.ทรงแสดงในวันมาฆบูชา ง.ทรงแสดงในวันวิสาขบูชา

๒. เหตุใด **โอวาท ๓** จึงเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ?

- ก.เพราะเป็นหลักธรรมที่ดีที่สุด
ข. พระพุทธเจ้าทรงแสดง
ค.เพราะเป็นศูนย์รวมของธรรมทั้งปวง
ง.เพราะเป็นอธิบายของธรรมอย่างอื่น

๓. **โอวาท ๓** มีวัตถุประสงค์ คือข้อใด?

- ก.ปราศจากทุกข์ ข.ประสบสุข
ค.ให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี ง.ถูกทุกข้อ

๔. ข้อใด **มิใช่** หลักโอวาท ๓ ?

- ก.ไม่ทำความดี ข.ไม่ทำความชั่ว
ค.ทำแต่ความดี ง.ทำจิตใจให้ผ่องใส

๕. สมควร **พูดแต่คำจริง** จัดเป็นข้อใด?

- ก.ไม่ทำความดี ข.ไม่ทำความชั่ว
ค.ทำแต่ความดี ง.ทำจิตใจให้ผ่องใส

๖. การ**เดินจงกรม** จัดเป็นหลักโอวาท ๓ ข้อใด ?

- ก.ไม่ทำความดี ข.ไม่ทำความชั่ว
ค.ทำแต่ความดี ง.ทำจิตใจให้ผ่องใส

๗. การ**นั่งสมาธิ** จัดเป็นหลักโอวาท ๓ ข้อใด ?

- ก.ไม่ทำความดี
ข.ไม่ทำความชั่ว
ค.ทำแต่ความดี
ง.ทำจิตใจให้ผ่องใส

๘. พระพุทธเจ้า ทรงแสดงหลักโอวาท ๓ ตรงกับวันสำคัญใด?

- ก.วันวิสาขบูชา ข.วันมาฆบูชา
ค.วันอาสาฬหบูชา ง.วันอัฐมีบูชา

๙. ข้อใด **มิใช่** เหตุการณ์สำคัญ ๔ อย่าง ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะทรงแสดง หลักโอวาท ๓ ?

- ก.พระสงฆ์ประชุม ๑,๒๕๐ ข.วันเพ็ญ เดือน๓
ค.พระสงฆ์เป็นพระอรหันต์ ง.วันปล่อยผี

๑๐. **เบญจศีล** จัดอยู่ในหลักโอวาท ๓ ข้อใด?

- ก. ทำจิตใจให้ผ่องใส ข.ไม่ทำความชั่ว
ค.ทำแต่ความดี ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ครั้งที่ ๑

๑. ง ๒. ค ๓. ง ๔. ก ๕. ค ๖. ง ๗. ง ๘. ข ๙. ง ๑๐. ข

แผนการเรียนรู้ที่ ๒

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

๓. สารสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักบุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของบุญกิริยาวัตถุ ๓ ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สารการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ เป็นพื้นฐานแห่งการบำเพ็ญบุญ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ ให้นักเรียนดู

๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักบุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้

๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

๗.๒ ใบงาน เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓ ประการ

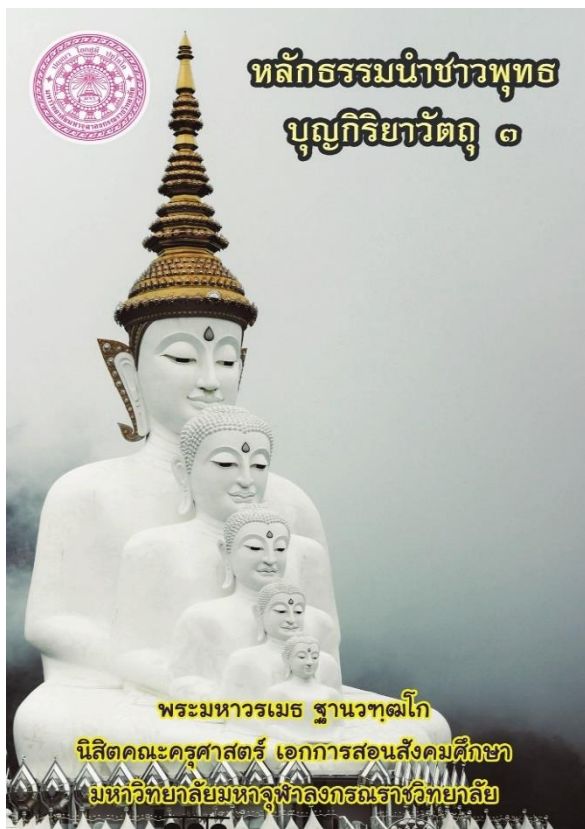
๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ ๓	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

รู้หรือไม่ มีคำที่บันทึกได้ กล่าวไว้ว่า **ศีลเป็นสะพาน ทานเป็นเลียบ กาวนาเป็นตะเกียง** จะให้มี สะพาน เลียบ และแสงสว่าง ในการเดินทางไปสู่ชีวิตที่ดีงาม

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากมีสะพาน เลียบและแสงสว่าง เราต้องใจเรียนหลักธรรม เรื่อง บุญกิริยวัตถุ ๓ ด้วยกันเถอะ

บุญกิริยวัตถุ ๓ ประการ

บุญกิริยวัตถุ ๓ แปลว่าที่ตั้งแห่งการทำบุญ หรือหลักการทำความดี หมายถึง วิธีการสร้างกุศลที่ถูกต้อง มี ๓ ประการ

๑. ทานมัย	บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สิลมัย	บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. กาวนามัย	บุญสำเร็จด้วยการเจริญกาวนา

๐ รักษาศีลสุดใจทำให้สวຍ

อนาคตโศกภัยดีตาม

ทานนั้นช่วยสลายพอกตะหนี่

ลดความเห็นแก่ตนพ้นจวนเคือง

กาวนาพาพ้นกลโหมหนั

ปัญญาเพิ่มเสริมสร้างทางโล

กุศลช่วยอวยผลคนเกรงขาม

ปล่อยพินิจจามชาติพิลาเสว

เกลาฤดีมีผลจนฟูเฟื่อง

บุญประเทืองให้รวยด้วยความดี

สติมั่นสมบุรณคุณราศี

ตราบราดีหนึ่งทรงระจางธรรม

ทานมัย

ทานมัย หมายถึง บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

ทาน หมายถึง การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน มี ๓ ประการ คือ

๑. อามิสทาน การให้วัตถุสิ่งของแก่คนที่ควรให้
๒. ธรรมทาน การให้ธรรม คือ คำแนะนำสั่งสอนให้รู้บาปบุญ คุณโทษ
๓. อภัยทาน การให้อภัย คือ การให้ความปลอดภัย การไม่เอาโทษการลดโทษ

คุณประโยชน์ของการให้

๑. เป็นการทำบุญบำรุงพระศาสนา
๒. ช่วยให้เกิดความร่มเย็น เป็นสุข
๓. เป็นการจรรโลงใจของผู้ให้
๔. เป็นที่นิยมชมชอบของคนทั่วไป

๒

๓

สิลมัย

สิลมัย หมายถึง บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

การรักษาศีล หมายถึง การประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม คนเราอย่างน้องต้องรักษาศีลให้ได้ ที่เรียกว่า **ศีล** ที่แปลว่า เป็นปกติ

ศีล ๕ สำหรับ ชาวพุทธศาสนิกชน และประชาชนทั่วไป

ศีล ๘ สำหรับ อุบาสกอุบาสิกา

ศีล ๑๐ สำหรับ สามเณร

ศีล ๒๒๗ สำหรับ พระสงฆ์

คุณประโยชน์ของการรักษาศีล

๑. ทำให้เกิดสันติสุข ในสังคม
๒. ทำให้เกิดสันติสุขในตนเอง
๓. ได้รับการยกย่อง

กาวนามัย

กาวนามัย หมายถึง บุญสำเร็จด้วยการเจริญสติปัญญา

กาวนา หมายถึง การฝึกฝนจิตใจให้สงบเยือกเย็น เพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญา รู้แจ้งในสิ่งธรรม ตามหลักอริยสัจ ๔ หรือ ตามหลักเหตุและผล

กาวนา มี ๒ อย่าง ดังนี้

๑. สมถกาวนา การฝึกอบรมจิตใจให้เกิดความสงบ
๒. วิปัสสนากาวนา การศึกษาอบรมปัญญาให้เกิดความรู้แจ้ง

คุณประโยชน์ของการรักษาศีล

๑. ส่งเสริมสุขภาพจิต
๒. การทำงานดีขึ้น
๓. นำไปสู่สภาพที่แท้จริง

๔

๕

นิทาน ให้อภัยกัน

..มีเรื่องเล่าว่า ชายสองคนเป็นเพื่อนรักกันมาก วันหนึ่งทั้งคู่ได้เดินทางไปทะเลทราย ซึ่งในระหว่างเดินทางนั้น เกิดทะเลาะกัน เพื่อนคนหนึ่งระงับอารมณ์ไม่อยู่ ได้ตบหน้าอีกฝ่าย เพื่อนที่ถูกทำร้ายได้รับความเจ็บปวด แต่ก็ไม่ว่าอะไร ทุ กลับเขียนลงบนผืนทรายว่า "วันนี้...ฉันถูกเพื่อนรักตบหน้า" พวกเขาจึงคงเดินทางต่อไปกระทั่งถึงแหล่งน้ำแห่งหนึ่ง จึงตัดสินใจลงอาบน้ำ แต่ได้เกิดอุบัติเหตุ เพื่อนคนที่ถูกตบหน้ากำลังจะจมน้ำ เพื่อนอีกคนไม่รีรอรีบเข้าไปช่วยทันที เพื่อนคนที่รอดตายยังคงไม่ว่าอะไร ทุ กลับสลักลงไปในหินก้อนใหญ่ว่า "วันนี้...เพื่อนรักช่วยชีวิตฉันไว้" อีกฝ่ายไม่เข้าใจจึงถามว่า "เมื่อถูกฉันตบหน้า กลับเขียนเรื่องราวบนผืนทราย แต่เรื่องที่ฉันช่วยเธอจมน้ำ ทำไมจึงสลักบนหิน" เพื่อนคนนั้นยิ้มแล้วกล่าวตอบว่า "เมื่อถูกคนที่รักทำร้าย เราควรเขียนมันไว้บนผืนทราย เพราะสายลมแห่งการให้อภัย จะทำหน้าที่พัดผ่านลบเลือนไม่เหลือ แต่เมื่อมีสิ่งที่ดีมากมายเกิดขึ้น เราควรสลักไว้บนก้อนหินแห่งความทรงจำในหัวใจ ซึ่งต่อให้มีสายลมพัดแรงเพียงใด ก็ไม่อาจลบเลือนทำลายได้"

เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมมีกระทบกันบ้าง ควรให้อภัยกัน สร้างความเห็นอกเห็นใจมากกว่าความขุ่นเคืองกันและกัน

สื่อ บุญกิริยาวัตถุ ๓ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดิโอ แหล่งที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=QmE_wUKFJs

ความคิดหลังการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า บุญกิริยาวัตถุ ๓ เป็นพื้นฐานของการทำอะไร ?

๓. เมื่อทราบลักษณะ บุญกิริยาวัตถุ ๓ แล้วนักเรียนชอบใจไหนมากที่สุด ?

๔. ให้นักเรียนยกตัวอย่าง ทานมัย มา ๑ ตัวอย่าง ?

" เมื่อเราทำความดีแก่ใครไม่ต้องจำ แต่จงจำเสมอว่าใครทำดีกับเรา "

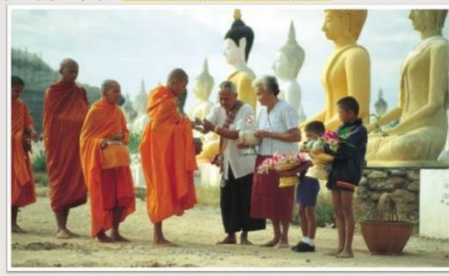
คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สุตา ไม่ให้อภัยเพื่อน แม้จะหายโกรธแล้ว
๒. _____ คำ ให้อภัยเพื่อนที่ขบถแกล้งเขา
๓. _____ สมชายรักชาติ ๕ แต่ยังไม่ชอบแกล้งเพื่อน
๔. _____ แดง เจริญภavana ด้วยการรักษาศีล
๕. _____ เขียว เจริญภavana ด้วยการนั่งสมาธิ

กิจกรรมแชร์ความคิด

นักเรียนมองรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้สึกของตนเอง _____

ใบงานที่ ๒

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมบุญกิริยาวัตถุ ๓

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.บุญกิริยาวัตถุ ๓ เป็นพื้นฐานของอะไร _____
- ๓.นักเรียนชอบบุญกิริยาวัตถุ ข้อไหนมากที่สุด _____
- ๔.ยกตัวอย่าง ทานมัย มา ๑ ตัวอย่าง _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สู้ดา ไม่ให้อภัยเพื่อน แม้จะหายโกรธแล้ว
๒. _____ ด่า ให้อภัยเพื่อนที่ชอบแกล้งเขา
๓. _____ สมชายรักชาติ ๕ แต่ยังไม่ชอบแกล้งเพื่อน
๔. _____ แต่งเจริญภาวนา ด้วยการรักษาศีล
๕. _____ เชี่ยวเจริญภาวนา ด้วยการนั่งสมาธิ

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลังจากนักเรียนได้ศึกษา หลักบุญกิริยาวัตถุ ๓ แล้วให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองดูรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๒

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง บุญกิริยาวัตถุ ๓

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. บุญกิริยาวัตถุ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. สิ่งเป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญและความดี
ข. การกระทำที่มั่งคด
ค. การสร้างความคิดด้วยวัตถุ
ง. กิริยาและมารยาท

๒. ทานมัย หมายถึงอะไร ?

ก. บุญสำเร็จด้วยการให้
ข. บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
ค. บุญสำเร็จด้วยเจริญปัญญา
ง. ถูกทุกข้อ

๓. ข้อใด มิใช่ หลักธรรมในทานมัย ?

ก. อามิสทาน ข. คาถาทาน
ค. อภัยทาน ง. ธรรมทาน

๔. ข้อใด มิใช่ ประโยชน์ของการรักษาศีล ?

ก. เกิดสันติในสังคม ข. เกิดสันติสุขในตนเอง
ค. ได้รับการยกย่อง ง. เกิดวินาศในสังคม

๕. ข้อใด มีได้อยู่ใน บุญกิริยาวัตถุ ๓ ?

ก. ขันติ ข. ทานมัย
ค. ภาวนามัย ง. สีลมัย

๖. ข้อใด มิใช่ ประโยชน์ของการภาวนา ?

ก. ทำงานดีขึ้น
ข. ทำให้จิตอ่อนวาย
ค. นำไปสู่สันติความสงบสุข
ง. สุขภาพจิตดี

๗. ชาวพุทธ อย่างน้อย ควรรักษาศีลกี่ข้อ ?

ก. ๑๐ ข้อ
ข. ๒๒๗ ข้อ
ค. ๕ ข้อ
ง. ๓ ข้อ

๘. ภาวนามัย มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร ?

ก. ๙ อย่าง ข. ๓ อย่าง
ค. ๔ อย่าง ง. ๒ อย่าง

๙. อามิสทาน หมายถึง การให้แบบไหน ?

ก. ให้อภัยกัน ข. ให้ด้วยธรรมะ
ค. ให้ด้วยความสุข ง. ให้ด้วยสิ่งของ

๑๐. ข้อใด เป็นความหมายของภาวนามัย ?

ก. แนะนำผู้อื่นในความดี
ข. การอบรมจิตใจ
ค. กล้าคิด กล้าทำ
ง. การให้ความรู้แก่ผู้อื่น

เฉลย ครั้งที่ ๒

၁. ဂိ ၂. ဂိ ၃. ဟ ၄. ခ ၅. ဂိ ၆. ဟ ၇. ဂိ ၈. ခ ၉. ခ ၁၀. ဟ

รายวิชา พระพุทธศาสนา	แผนการเรียนรู้ที่ ๓	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ	รหัสวิชา ๑๕๑๐๑	เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง
เรื่อง อบายมุข ๔	ภาคเรียนที่ ๒	ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง อบายมุข ๔ ประการ

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะอบายมุข ๔ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของอบายมุข ๔ ได้
๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม อบายมุข ๔ ประการ หนทางแห่งความเสื่อม

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน (๕ นาที)

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

- ๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที
- ๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมอบายมุข ๔ ประการที่กำลังจะเรียน
- ๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

- ๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อบายमुख ๔ ประการ ให้นักเรียนดู
- ๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักอบายमुख ๔ ประการ
- ๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้
- ๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง อบายमुख ๔ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง อบายमुख ๔ ประการ
- ๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อบายमुख ๔ ประการ
- ๗.๒ ใบงาน เรื่อง อบายमुख ๔ ประการ
- ๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมอบายमुख ๔	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

รู้หรือไม่ สิ่งที่ทำให้หมดทรัพย์ สิ้นคนจนวุ่นวาย และนำไปสู่ความหายนะ นั่นก็คือ **อบายมุข ๔**

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนไม่อยากให้สิ้นคนจนวุ่นวาย เรามาตั้งใจเรียนหลักสูตร เรื่อง **อบายมุข ๔** ด้วยกันเถิด

โครงสร้าง อบายมุข ๔

๑. จอสาธยาย "อบายมุข สี่" คือ วิถีแห่งความเลื่อม ความฉิบหาย สัมภาระ ไม่ควรทำหรือกล่าวร้าย เราทั้งหลาย ตรองดู ได้รู้กัน

หนึ่ง นั่นคือ "ความเป็นนักเลงหญิง" นับเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจคนเด็ดขันธ์

สอง "นักเลงสุรา" วิวาทกัน เลียทหรัยพหลัน เกิดโรครภัย ไม่รู้อาย

สาม คือ "เป็นนักเลงการพนัน" โทษของมัน มีทหรัยพหลันยอมเสียหาย

สี่ "คบคนชั่วเป็นมิตร" สนิทกาย อันตราย จักชวนไป ทางไม่ดี

• หากผู้ใด ไปมาเมา อบายมุข ย่อมนำทุกข์ ความเสื่อม สิ้นราศี เว้นเสียได้ เกิดประโยชน์ โทษไม่มี หากหลีกเลี่ยง อบายมุข สุขทั่วกัน ฯ

นักเลงผู้หญิง

เป็นนักเลงหญิง ผู้ที่ทำอะไรเป็นประจําหรือทำบ่อย ๆ ผู้นิยมชมชอบในทางนั้น ๆ เช่น นักเลงกลอน นักเลงการ- นักเลงหญิง หมายถึง ชายที่นิยมชมชอบ หรือพอใจในการคลุกคลีกับหญิง คบผู้หญิงโดยไม่เลือกว่าเป็นใคร สำส่อนกับผู้หญิงทุกจำพวก

โทษของการเป็นนักเลงหญิง มีดังนี้

๑. เป็นการไม่รักษาตัว คนที่เที่ยวเตร่มาดามั่วเมาหลวมหลวม ย่อมทำให้ร่างกายและจิตใจไม่ปกติ ไม่อาจประกอบหน้าที่การงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
๒. เป็นการไม่รักษาลูกเมียหรือครอบครัว จิตนี้สำหรับคนที่แต่งงานแล้ว การประพฤติผิดทางเพศ เช่น การคบชู้ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายย่อมทำให้ครอบครัวเล็ดร่อน
๓. เป็นการไม่รักษาทรัพย์สมบัติ คนที่ชอบเที่ยวกลางคืนหรือหลงไหลเพศตรงข้าม มากย่อมจะต้องใช้จ่ายเงินเกินกว่าปกติเพื่อบำเรอคนที่ตนรัก ซึ่งถ้าเหมาะสมกับฐานะก็ไม่เป็นไร แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะเกินพอดี
๔. เป็นที่ระแวงของคนที่ไป จิตนี้เห็นได้ชัด คนที่รอบคอบรู้ รอบเที่ยวกลางคืน และหลงไหลคู่รักจนเกินขนาดย่อมไม่มีใครอยากไว้ใจ
๕. เป็นที่มาของความเดือดร้อนนานาชนิด

นักเลงสุรา

ความเป็นนักเลงสุรา ที่จะเป็นอบายมุขรุนแรงจริง ๆ คือตกเป็นทาสของสุรา คือปล่อยตัวให้ตกเป็นทาสของสุรา ย่อมทำให้ขาดสติ ควบคุมตัวเองไม่ได้ สร้างความเสื่อมเสียต่าง ๆ เสมอ

โทษของการเป็นนักเลงสุรา มีดังนี้

๑. เลียทหรัย
๒. ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท คนเมาเหล้ามักจะทะเลาะกัน จกต่อยกัน และบางครั้งถึงกับฆ่ากัน คนบางคนเวลาไม่มีความประพฤติเรียบร้อย แต่พอดื่มเหล้าเข้าไปแล้วต้องหาเรื่องทะเลาะกับคนอื่นเกือบทุกครั้ง
๓. เป็นปอดเกิดเนื้องอก โรค เหล้าและสิ่งเสพติดทุกอย่างทำให้เสียสุขภาพบั่นทอนกำลังกาย ยาเสพติดหากเสพไปนาน ๆ อาจทำให้ถึงแก่ความตายได้ หรือถ้าไม่ตายก็มีกำลังวังชาในการประกอบหน้าที่การงานต่าง ๆ
๔. ทำให้เสียเกียรติยศและชื่อเสียง คนเมาเหล้าอยู่เสมอ คนติดยาเสพติดย่อมไม่มีใครเชื่อ ไม่มีใครยอมรับนับถือไว้วางใจ ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมหรือไม่มีใครอยากให้งานด้วยเพราะคนเช่นนี้ถ้าไม่มีเงินซื้อเหล้าหรือยาเสพติดก็อาจจะกระทำการสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ ได้ง่าย
๕. บั่นทอนกำลังสติปัญญา เหล้าและยาเสพติดไม่เพียงแต่บั่นทอนกำลังกายเท่านั้น แต่ทำให้สติปัญญาเสื่อมความจำไม่ดีหลงลืมง่าย ความคิดและการตัดสินใจเรื่องง่ายเรื่อย ๆ จนในที่สุดมีสภาพเหมือนกับคนที่ตายทั้งเป็น

นักเลงการพนัน

ความเป็นนักเลงการพนัน การเล่นการพนันทุกชนิดซึ่งมีโทษที่เราเห็นกันได้แจ้งชัด คือ ความฉิบหายถาวรเสียเลย ดังโบราณท่านกล่าวไว้ว่า

ถูกไฟจระปลันสิบครั้งยังไม่ใกล้ ถูกไฟไหม้ครั้งเดียวเสียหมดทั้งตัว
ถูกไฟไหม้สิบครั้งยังพินทุ้น เสียพนันหมดตัวหิวจมนดิน

โทษของการเป็นนักเลงการพนันมีดังนี้

๑. เมื่อชนะย่อมก่อเวร คือ เมื่อเล่นได้ก็ย่อมมีคนอยากแก้มือเรียกร้องให้เล่นอีก
๒. เมื่อแพ้ย่อมเสียตาทิพย์ คือ เมื่อเล่นเสียจิตใจก็ยิ่งเกิดความเสียหายต่อการเล่นอีกต่อไปการพนันทุกชนิดทำให้คนลุ่มหลง เมื่อลองเล่นแล้วก็มักหยุดไม่ได้ นักเงินที่ไม่เป็นอันทำงานหรือศึกษาเล่าเรียน
๓. ทหรัยพหลันยอมเสียหาย ไม่เคยปรากฏว่ามีคนร่ำรวยหรือมีฐานะดีได้ด้วยการพนัน เพราะถึงแม้จะเล่นชนะ เงินที่ได้มานั้นก็มักเก็บไว้ได้ไม่นานต้องใช้จ่ายจนหมด
๔. ไม่มีใครเชื่อถือ ผู้ที่เป็นนักเลงการพนัน ผู้ขึ้นยอมขาดความเชื่อถือถ้อยคำ มักถูกมองว่าเป็นคนหลอกลวง
๕. เพื่อนฝูงดูหมิ่น ไม่อยากคบค้าสมาคมเพราะกลัวจะเสียชื่อตามไปด้วย
๖. ไม่มีใครอยากได้เป็นคู่ครอง เพราะกลัวชีวิตครอบครัวจะไม่ราบรื่น เนื่องจากนักเลงการพนันอาจจะทั้งครอบครัวได้ ถ้าหากติดการพนันมาก ๆ

คบเพื่อนไม่ดี

คบคนชั่วเป็นมิตร เพราะคนชั่วยอมชักนำไปในทางที่ชั่ว เงินจกชวนเป็นนักเลงประเภทต่าง ๆ คือ นักเลงหญิง นักเลงสุรา นักเลงหัวไม้ เหล่านี้แต่ละอย่างล้วนเป็นปากทางแห่งความเสื่อมทั้งสิ้น สุภาษิตโบราณท่านว่า คบคนดีเป็นศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย

พยายามหลีกเลี่ยงไม่คบกับ คนชั่ว ๖ ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. นักเลงการพนัน
๒. นักเลงเจ้าชู้
๓. นักเลงสุรายาเสพติด
๔. นักเลงเวรด้วยของปลอม
๕. นักหลอกลวง
๖. นักเลงหัวไม้

คุณประโยชน์ของการละเว้นอบายมุข ๔

ผู้ที่ละเว้นจากอบายมุข ๔ ย่อมได้รับคุณประโยชน์ ดังนี้

๑. ไม่เสียทรัพย์ไปโดยเปล่าประโยชน์
๒. ไม่หมกมุ่นในสิ่งที่ไม่สาระมีได้
๓. ประกอบหน้าที่การงานได้เต็มที่
๔. ชีวิตไม่ตกต่ำ
๕. เป็นที่รักใคร่และไว้วางใจของผู้อื่น
๖. มีพละทานมีสมบูรณ์ ผละกำลังและสติปัญญาไม่เสื่อมถอย
๗. สามารถประกอบหน้าที่การงานได้ด้วยความสุขจิต

อบายมุขทั้ง ๔ นี้ เป็นหนทางใหญ่ที่จะนำคนไปสู่ความเสื่อม หากใครละเว้นเสียได้ ก็ย่อมจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างมาก

นิทาน สติและปัญญา

ในอดีตกาล มีพวกนักเลงสุราในเมืองกำลังตั้งวงคิดกันว่า เงินค่าเหล้าหมดแล้วจะเอาเงินจากไหนมาซื้อเหล้าดื่มได้อีก

“เฮ้ย พวกแกไม่ต้องห่วง จ้ามีวิธีคิด ที่จะได้เงินมาซื้อเหล้าแล้วละ” จีเมาคคนหนึ่งเอ่ยขึ้น

“ทำไรวะ” เพื่อนๆ ในวงเหล้าถาม

“ทุกวันนี้มีเศรษฐีคนหนึ่ง เดินผ่านมาทางนี้ เพื่อไปเข้าเฝ้าพระราชา เราให้ทางมอมเหล้ามันจึแล้วกับปิ่นมั้นเลย”

“เออ จริง เอาตามนี้แหละ” ทุกคนเห็นด้วย ว่าแล้วก็ได้เตรียมให้สุราผสมยาพิษรอไว้

เมื่อเศรษฐีเดินเข้ามา พวกเขาก็เริ่มแผนการ

“ท่านเศรษฐีเชิญทางนี้ก่อนสิจอร์บ พวกกระผมมีสุราชั้นยอด รอให้ท่านมาดื่มกับพวกเรา” เขาร้องทักด้วยน้ำเสียงสุภาพยิ่งนัก

เศรษฐีรู้สึกเอะใจ เพราะปกติ จีเมาคพวกนี้ไม่เคยทักท่านเลยสักครั้งเดียว จึงคิดจะจับเล่ห์เหลี่ยมคนพวกนั้น จึงบอกออกไปอย่างสุภาพว่า “เรากำลังจะไปเข้าเฝ้าพระราชา หากดื่มเหล้าเข้าไป พระราชาคงกริ้วเป็นแน่”

“ถ้าอย่างนั้น พวกฉันจะรอลงาท่านกลับมานะจอร์บ” จีเมาคไม่ละความพยายาม

“อืม” เศรษฐีพยักหน้า

เมื่อเข้าเฝ้าพระราชาเสร็จแล้ว เศรษฐีก็เดินกลับมทางเดิม ยังเห็นพวกจีเมาคยืนรออยู่ และถูกร้องเชิญอีก จึงแวะเข้าไปนั่งหลังสิงเกตุอยู่เหล้า

“นี่พวกเจ้าคิดจะทำอะไร” เศรษฐีพูดดังๆ

“หา อะไรกัน ท่านรู้ได้อย่างไร” เจ้าพวกจีเมาคโง่งม จึงสารภาพ

“ให้เหล้านี้ย้อมสุราดื่มอยู่ตามเดิม หากเหล้าดีจริง จ้าไปนานขนาดนี้ พวกเจ้าคงไม่เหลือไรหรอก ดังนั้นเหล้านี้มันดีจริงมียาพิษอยู่เป็นแน่” เศรษฐีเจเลบ “พวกเจ้าอย่าทำอย่างนี้อีก ไม่เช่นนั้นจ้จะแจ้งทางการให้มาจับพวกเจ้าเข้าคุก” เศรษฐีขู่ต่อ

“จอร์บจอร์บ พวกเจ้าพเจ้าผิดไปแล้ว” พวกจีเมาคสำนึกผิดแล้วรีบแยกย้ายกันกลับไป

ข้อคิดจากนิทาน :

ก่อนจะดื่มหรือกินควรสังเกตุสิ่งนั้นและกิริยาอาการของผู้ให้เสียก่อน มิฉะนั้นอาจตกเป็นเหยื่อของคนพาลได้โดยง่าย

สื่ออบายมุข ๔ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=4Lk00c11_eM

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?
๒. นักเรียนการเข้าใจ อบายมุข ๔ มีความสำคัญอย่างไร ?
๓. โทษของอบายมุข ๔ สำคัญอย่างไร?
๔. เมื่อทราบประโยชน์ของการละเว้นอบายมุข แล้วนักเรียนมีความคิดอย่างไร?

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ ตัวชอบคบเพื่อนที่เป็นแก๊งอันพาล
๒. _____ รดาไม่ชอบคบเพื่อนที่พูดหยาบคาย
๓. _____ เขียวต้องดื่มสุรา เพราะสังคมเพื่อน
๔. _____ คนเล่นพนัน มักมีทรัพย์สินมากและรวดเร็ว
๕. _____ แดงมีลูกเมียอยู่แล้ว แต่ยังจับผู้หญิงอื่น

กิจกรรมแรงจูงใจ

หมดตัว เพราะการพนัน

นักเรียนมองรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้ของตนเอง _____

๑๐

ใบงานที่ ๓

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง อบายมุข ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมอบายมุข ๔

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.การเข้าใจ อบายมุข ๔ มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๓.นักเรียนสามารถช่วยดูแลพระพุทธศาสนา ด้วยวิธีใด _____
- ๔.นิสัยคนไทย ที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ คำขอคบเพื่อนที่เป็นแก๊งอันพาล
๒. _____ รดาไม่ขอคบเพื่อนที่พูดหยาบคาย
๓. _____ เชี่ยวต้องดื่มสุรา เพราะสังคมเพื่อน
๔. _____ คนเล่นพนัน มักมีทรัพย์สินมากและรวดเร็ว
๕. _____ แต่งมีลูกเมียอยู่แล้ว แต่ยังจีบผู้หญิงอื่น

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา อบายมุข ๔ ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แผนการเรียนรู้ที่ ๔

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง อคติ ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักอคติ ๔ ประการ

๓. สารสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักอคติ ๔ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักอคติ ๔ ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สารการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม อคติ ๔ ประการ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมอคติ ๔ ประการ ที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อคติ ๔ ประการให้นักเรียนดู

๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักอคติ ๔ ประการ

๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้

๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง อคติ ๔ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง อคติ ๔ ประการ

๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อคติ ๔

๗.๒ ใบงาน เรื่อง อคติ ๔

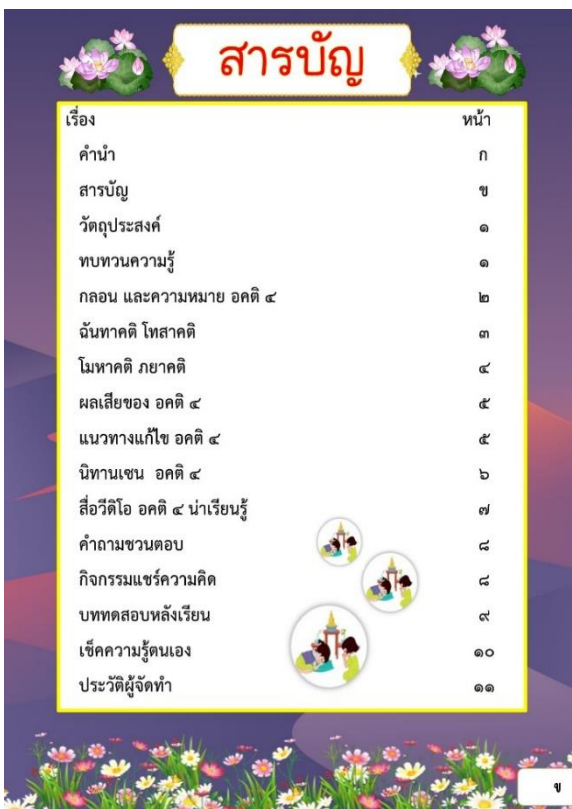
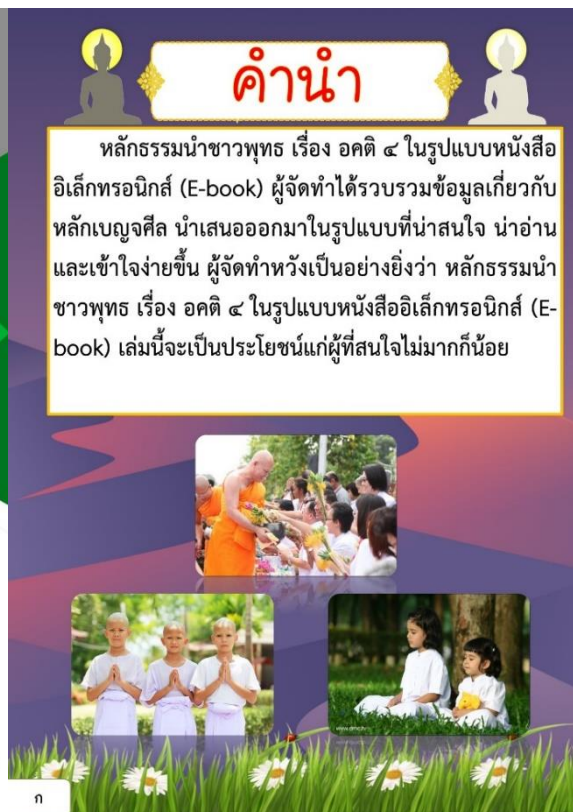
๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมอคติ ๔	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

รู้หรือไม่ ถ้านักเรียนอยากเป็นที่สรรเสริญ น่ายกย่องของคนอื่น ๆ ต้องไม่ผิดใน **อคติ ๔** สมดังพระพุทธพจน์ที่ว่า **ผู้ไม่ถึงอคติ ๔ ยศผู้นั้นย่อมเจริญ ดุจพระจันทร์ข้างขึ้น (อคติสูตร)**

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากเป็นคนรักความยุติธรรม เรามาตั้งใจเรียนหลักธรรม เรื่อง **อคติ ๔** ด้วยกันเถอะ

อคติ ๔

"อคติ" นั้นหรือ คือลำเอียง

ทำความเที่ยง- ธรรมทรุด หลุดเลือนหาย

สังคมเกิด ปัญหา พาวุ่นวาย

ความเลวร้าย จักสิ้นสุด ด้วย**"ยุติธรรม"** ๑

ฉันทาคติ

ลำเอียงเพราะชอบ หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายที่ตนรักและชอบพอ หรือเลือกปฏิบัติ ด้วยการอ้างเอาความรักใคร่หรือความชอบพอกันของตนเอง ไปสร้างประโยชน์ให้ญาติพี่น้อง พวกพ้องและคนสนิท พอมีอคติ...ใจไม่เป็นกลางก็มีการปฏิบัติต่อทุกคนไม่เหมาะสมหรือเท่าเทียมกัน

อคติ ๔

หมายถึง การกระทำอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม

๑. ฉันทาคติ	ลำเอียงเพราะรัก
๒. โทสาคติ	ลำเอียงเพราะชัง
๓. โมหาคติ	ลำเอียงเพราะหลง
๔. ภยาคติ	ลำเอียงเพราะกลัว

โทสาคติ

ลำเอียงเพราะเกลียดชัง หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความเกลียดชังอีกฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากความหงุดหงิด ไม่ชอบใจ หรือดูอำนาจโทสะ ก็ทำการกลั่นแกล้ง ทำร้ายคนที่ตัวเองเกลียดชัง โดยไม่แยแยะ เรื่องความถูกต้อง ระเบียบ ประเพณีที่พึงปฏิบัติ

โมหาคติ

ลำเอียงเพราะหลง หมายถึง การลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความโง่เขลาหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของตน นับเป็นความลำเอียงที่มีโทษมากที่สุด เพราะความลำเอียงเพราะโง่เขลานั้นนำมาซึ่ง ความลำเอียงทั้งหลายทั้งปวง เพราะโง่เขลามักจะไม่รู้ตัวเอง สะเพร่า ความไม่ละเอียดถี่ถ้วน มองโลกมองคนในแง่ร้าย ...ก็ตัดสินใจโดยไม่พิจารณาให้ดี ปิดใจ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ภยาคติ

ลำเอียงเพราะกลัว หมายถึง ความลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่ง เพราะความเกรงกลัวอำนาจอิทธิพลของเขา เพราะความหวาดกลัว หรือกลัวภัยอันตราย ...ก็เลยตัดสินใจไม่กระทำ หรือกระทำอย่างขาดความกล้าหาญ โดยเฉพาะความกล้าหาญทางจริยธรรม คือ กล้าคิด กล้าพูดในสิ่งที่ตรงเพราะความหวาดกลัว หรือกลัวภัยอันตราย ...ก็เลยตัดสินใจไม่กระทำ หรือกระทำอย่างขาดความกล้าหาญ โดยเฉพาะความกล้าหาญทางจริยธรรม คือ กล้าคิด กล้าพูดในสิ่งที่ตรง

ผลกระทบที่เกิดจาก อคติ

๑. ไม่เป็นตัวเอง
๒. สังคมขาดคุณธรรม
๓. ประท้วงและวุ่นวาย

แนวทางแก้ไขอคติ

การแก้ไข ฉันทาคติ ต้องทำให้เป็นกลาง

การแก้ไข โทสาคติ ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา

การแก้ไข โมหาคติ ต้องเปิดใจกว้าง สะเอียด

การแก้ไข ภยาคติ ต้องกล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งถูกต้อง

นิทานเซน ลำเอียงเพราะโกรธ

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๕๐ - ๖๐ ปีมาแล้ว วันนั้น ชาวบ้านต่างนิมนต์พระที่ได้ชื่อว่า เป็นนักเทศน์ที่ตนเองชื่นชอบมา แสดงธรรมเรื่อง "อาทิตตปริยายสูตร" โดยพระทั้งสามรูปต่าง ก็ไม่รู้จึกกับมาก่อน สมัยนั้น ขอให้ทราบว่าจะเทศน์เรื่องอะไร เท่านั้น ท่านก็สามารถแสดงธรรมได้โดยใจความสามารถและ ปฏิภาณของตนเองซักไล่ได้เรียงจนผู้ที่นั่งฟังงุ่มง่าม

ก่อนเทศน์ พระท่านก็จะมีการสนมุดมอหมายหน้าทีกัน ปกติองค์กลาง จะรับหน้าที่เป็นผู้อ่าน ชักไล่เรื่อง ที่เหลือองค์ซ้ายและองค์ขวาจะมีหน้าที่วิสัชนา ตอบรับใจให้เข้าใจ องค์กลางเมื่อรับหน้าที่ ก็ ดำเนินการชักถามองค์ซ้ายมือก่อนเกี่ยวกับเรื่อง "ไฟคือราคะ" ทั้งสององค์จึงถามได้ตอบกับด้วยปฏิภาณ เป็นที่เสาะถูกใจญาติโยมเป็นอย่างยิ่ง

จากนั้น ท่านองค์กลางก็หันมาถามท่านองค์ขวามือ ขอให้ วิสัชนา "โทสะคือ" ไฟคือโทสะว่าเป็นอย่างไร ท่านองค์ที่สามนี้เอง ฟังท่าน ๒ องค์แรกได้ตอบกันอย่างเวิ้งว้าง พอถูกถามว่าโทสะคือ อะไร แทนที่ ท่านจะเทศน์ตามธรรมเนียม ท่านกลับนิ่งเฉยแบบ สร้างความอึดอัดให้กับท่านองค์กลาง และญาติโยมเป็นอย่างมาก ถึงกับที่ท่านองค์ที่สามก็แอบเสียงต่ำๆ ไม่ดังนัก ว่า "สันตินะ !"

แล้วจึงตาเบ่งไปที่ท่านองค์กลางทุกคนตกตะลึงไปหมด ท่าน องค์กลางหน้าตาแดงก่ำ ไม่ยอมสบตากับใคร นั่งกระสับกระส่าย อยู่บนธรรมมาสน์ ครู่หนึ่งพอสมควรแก่เวลาแล้ว ท่านองค์ที่สามก็ เทศน์วิสัชนาเกี่ยวกับไฟคือโทสะ ต่อไปอย่างหน้าตาเฉย

คำสั้นๆ เพียงคำเดียว แสดงความหมายได้อย่างชัดเจน แนวการสอนแบบ เจน จะใช้วิธีพุ่งเป้าหาจุดหมายโดยไม่ใช้วิธีการอ้อมค้อมให้เสียเวลา ท่านคิดว่า ท่านมั่นคงและกล้าพอที่จะรับการสอนแบบนี้ได้หรือยัง ?

สื่อ อดิ ๔ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=5M6RcsSmVYo&t=114s>

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า อดิ ๔ มีความสำคัญอย่างไร ?

๓. เมื่อทราบลักษณะ อดิ ๔ แล้ว นักเรียนมีความคิดอย่างไร?

๔. ผลเสียของอดิ ๔ มีอะไรบ้าง ?

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้ เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ ความยุติธรรม เกิดจากอดิ ๔
๒. _____ ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะโกรธ
๓. _____ สมชายไม่เห็นแก่ญาติ ตัดสินคดีตามความถูกต้อง
๔. _____ สมหญิงแก้ไข โทสะคดี ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
๕. _____ เมื่อสังคมไร้อดิ ๔ ความเท่าเทียม จะเกิดขึ้นในสังคม

กิจกรรมแชร์ความคิด

นักเรียนมองดูรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้สึกของตนเอง _____

๔

ใบงานที่ ๔

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง อคติ ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมอคติ ๔

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.การเข้าใจ อคติ ๔ มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๓.เมื่อรู้ลักษณะของอคติ ๔ นักเรียนคิดว่าอย่างไร _____
- ๔.ยกตัวอย่าง ผลเสียของอคติ ๔ มา ๑ ตัวอย่าง _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ ความยุติธรรม เกิดจากอคติ ๔
๒. _____ ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะโกรธ
๓. _____ สมชายไม่เห็นแก่ญาติ ตัดสินคดีตามความถูกต้อง
๔. _____ สมหญิงแก้ไข โทษาคติ ด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
๕. _____ เมื่อสังคมไร้อคติ ๔ ความเท่าเทียม จะเกิดขึ้นในสังคม

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา อคติ ๔ ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๔

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง อคติ ๔

ครูสอน พระมหาหรรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. ความลำเอียงหรือเอนเอียงกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าอะไร?

ก.อภิญา	ข.อภิธรรม
ค.อารยะ	ง.อคติ

๒. ข้อใด แสดงถึงความลำเอียงเพราะกลัว ?

ก.แดงไม่กล้าบอกครูเพราะกลัวโดนแกล้งอีก
ข.ดำแบ่งขนมแก่เพื่อนทุกคน
ค.แสงให้เงินดำด้วยเมตตา
ง.หนูเป็นเด็กเกเร

๓. จะรักษาความยุติธรรม ต้องเว้นจากอะไร?

ก.อบายมุข	ข.อกุศล
ค.ทุจริต	ง.อคติ

๔. คำว่า “นั่น พวกพ้องของเรา” จัดเข้าใน อคติ ๔ ข้อใด?

ก.ฉันทาคติ	ข.โทสาคติ
ค.โมหาคติ	ง.ภยาคติ

๕. ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน ชื่อว่ามี อคติ ข้อใด?

ก.ฉันทาคติ	ข.โทสาคติ
ค.โมหาคติ	ง.ภยาคติ

๖. ความยุติธรรมจากความสะเพร่า ตรงกับ ข้อใดอะไร?

ก.ฉันทาคติ	ข.โทสาคติ
ค.โมหาคติ	ง.ภยาคติ

๗. ลำเอียงเพราะกลัวหรือเกรงใจ ตรงกับ ข้อใด ?

ก.ฉันทาคติ	ข.โทสาคติ
ค.โมหาคติ	ง.ภยาคติ

๘. ผลหรืออานิสงส์ ของการไม่ประพฤติตาม อคติ ประดุจอะไร ?

ก.แก้วมณีอันสดใส	ข.พระจันทร์ข้างขึ้น
ค.ทองเท่าภูเขา	ง.ถูกทุกข้อ

๙. ข้อใด มิใช่ ผลกระทบจาก อคติ ๔ ?

ก.ไม่เป็นตัวของตัวเอง
ข.สังคมขาดคุณธรรม
ค.สุขภาพดี
ง.เกิดเหตุวุ่นวาย

๑๐. หากจะแก้ ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว ต้องทำอย่างไร ?

ก.เปิดใจกว้าง	ข.ทำใจให้เป็นกลาง
ค.กล้าคิด กล้าทำ	ง.ละเอียดยึดถ่วง

เฉลย ครั้งที่ ๔

๑. ง ๒. ก ๓. ง ๔. ก ๕. ข ๖. ค ๗. ง ๘. ข ๙. ค ๑๐. ค

แผนการเรียนรู้ที่ ๕

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง อิทธิบาท ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท ๔ ประการ

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะอิทธิบาท ๔ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของอิทธิบาท ๔ ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม อิทธิบาท ๔ ประการ หัวใจแห่งความสำเร็จ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ประการที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

- ๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อธิบาท ๔ ประการ ให้นักเรียนดู
- ๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักอธิบาท ๔ ประการ
- ๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้
- ๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง อธิบาท ๔ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง อธิบาท ๔ ประการ
- ๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง อธิบาท ๔
- ๗.๒ ใบงาน เรื่อง อธิบาท ๔
- ๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมอธิบาท ๔	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

**หลักธรรม
อธิปไตย ๔**

พระมหาพรเมธ ฐกนฺโท
นิสิตคณะครุศาสตร์ เอกการสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

หลักธรรมนำชาวพุทธ เรื่อง อธิปไตย ๔ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักเบญจศีล นำเสนอออกมาในรูปแบบที่น่าสนใจ น่าอ่านและเข้าใจง่ายขึ้น ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักธรรมนำชาวพุทธ เรื่อง อธิปไตย ๔ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจไม่น้อย

หมู่บ้านรักษาศีล ๕

ก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
วัตถุประสงค์	๑
ทบทวนความรู้	๑
อธิปไตย ๔	๒
ฉันทะ	๓
วิริยะ	๓
จิตตะ	๔
วิมังสา	๔
ประโยชน์ของอธิปไตย ๔	๕
นิทาน คนตัดไม้	๖
สื่อวิดีโอ น่าเรียนรู้	๗
คำถามชวนตอบ	๘
กิจกรรมเสริมความคิด	๘
บททดสอบหลังเรียน	๙
เช็คความรู้ตนเอง	๑๐
ประวัติผู้จัดทำ	๑๑

เบญจศีล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจความสำคัญและความหมาย และเคารพต่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อธิปไตย ๔ ได้ (ส.๑.๑ ป.๕/๕)
๒. เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม อธิปไตย ๔ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน (ส.๑.๑ ป.๕/๗)

ทบทวนความรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน
ให้นักเรียนจับคู่หลักธรรมกับรูปภาพ ให้ถูกต้อง

	★	★	ฉันทะ ความพอใจ
	★	★	วิริยะ ความเพียร
	★	★	จิตตะ ความตั้งใจ
	★	★	วิมังสา ไตรตรอง

ข ๑

 รู้หรือไม่ การที่เราคนนั้น จะประสบความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง มีใจการชอบ หรือ การวิจารณ์ แต่เป็นการลงมือทำเท่านั้น ด้วยหลักอิทธิบาท ๔ ที่เป็นธรรมแห่งพรทั้งปวง

 เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากประสบความสำเร็จ ในการเรียนการศึกษา มาเรียน เรื่อง อิทธิบาท ๔ ด้วยกันเถอะ

โครงสร้าง อิทธิบาท ๔

คำว่า **อิทธิบาท** แปลว่า บาทฐานแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้บรรลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใด ต้องทำตน ให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท

๑. ฉันทะ	คือใจรัก	ในทำดี
๒. วิริยะ	คือมี	ความบากบั่น
๓. จิตตะ	คือใส่ใจ	ทุกวาระวัน
๔. วิมังสา	คือโรมรัน	ด้วยปัญญา

กลอน อิทธิบาท ๔

อิทธิบาทธรรม	นำสู่	ความสำเร็จ
ประดุจเพชร	เลิศล้ำ	กลางเวลา
ไม่พึงหวั่น	สังคัลลิตี	ทุกอันนา
ธรรมล้ำค่า	ทำได้	ในมือเรา (จักรนถ์)

ฉันทะ

ฉันทะ คือความพอใจ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป

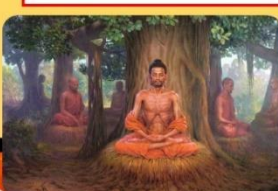
ในฐานะเป็นสิ่งที่ดีกว่า ดีที่สุดที่มนุษย์เรา ควรจะได้ จ้องเป็นกำลังใจ อันแรกที่ทำให้เกิดคุณธรรม จ้องต่อไปทุกข้อ

 ฉันทะในการทำบุญ
GOOD LIFE in Social Goodness

วิริยะ

วิริยะ คือความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อกัน ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว ยืนหยัดประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เหน็ดเหนื่อยอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้งจนประสบความสำเร็จ คำนี้ มีความหมายของความกล้าหาญ เจื้อยอยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง

จิตตะ

จิตตะ หมายถึงความไม่ทอดทิ้ง สิ่งนั้น ไปจากความรู้สึก ของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็น วัตถุประสงค์ นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอ คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่ ตั้งจิตบริบูรณ์สิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝั ไม่ปล่อยให้ผู้อื่นรบกวนเสียเลย

วิมังสา

วิมังสา หมายถึงความสอดส่องใน เหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้ อย่างเต็มที่ คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบข้อที่ยังสงสัยในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วิเคราะห์ คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น

ประโยชน์ ของอิทธิบาท ๔

1. ประโยชน์ของฉันทะ คือ ทำให้เป็นผู้มีความพอใจ และมีใจรักต่องาน ทำให้เกิดความรู้สึกเต็มใจในการทำงาน เกิดการทำงานด้วยความสุข ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายง่าย ไม่เกิดอาการท้อแท้ ช่วยให้งานดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการสร้างสรรค์ในงาน
2. ประโยชน์ของวิริยะ คือ ทำให้เป็นคนมีเพียร และยืนหยัดในการทำงาน ไม่มีความเกียจคร้าน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้เสร็จ ผู้ที่ขาดความขยัน ย่อมทำงานขาดๆ เกินๆ หรือมักทำงานนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็สำเร็จล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ
3. ประโยชน์ของจิตตะ คือ ทำให้เป็นคนมีความมุ่งมั่น และจดจ่อกับงานที่ทำ จิตมีความแน่วแน่ และมั่นคงต่อปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ช่วยให้งานดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการ ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ
4. ประโยชน์ของวิมังสา คือ ทำให้เป็นผู้ที่รู้จักคิด วิเคราะห์ในงาน ช่วยทำให้ทราบ และเข้าใจในกระบวนการของงาน และหากเกิดปัญหาที่ย่อมเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาได้ออย่างง่ายดาย งานไม่ผิดพลาด และทำงานตามกรอบที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ ถ้าขาดวิมังสาจะทำให้เป็นคนทำงานไม่มีหลักการ ทำงานไม่มีแนวทาง ไม่มีแบบแผน ซึ่งยากที่จะเกิดความสำเร็จได้โดยง่าย

ดังนั้น ฉันทะ และวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมีความมุ่งมั่นในการที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน และมีจิตตะ และวิมังสา เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยในการเอาชนะปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นิทาน คนตัดต้นไม้

ชายหนุ่มคนหนึ่งมีอาชีพตัดต้นไม้ เขาเป็นคนขยันขันแข็งไม่มีใครเทียบ วันหนึ่งเขาไปสมัครทำงานตัดต้นไม้ในเมือง เจ้านายรับเขาเข้าทำงานและบอกว่าถ้าตัดต้นไม้มากก็จะได้เงินเดือนมาก ตัดต้นไม้ได้น้อยก็ได้เงินเดือนน้อย รายได้ไม่ดีใจ

วันแรกที่เขาตัดไม้ เขาตัดต้นไม้ได้ถึง 10 ต้น วันต่อ ๆ มาเพิ่มขึ้นเป็น 12 ต้น 15 ต้น จนกระทั่ง 20 ต้น เจ้านายชื่นชม เพื่อนๆที่ทำงาน แต่คงไม่เท่ากับความภาคภูมิใจของตัวเอง เขาบอกตัวเองว่า เขาจะต้องทำงานให้ดีที่สุด ต้องแข่งกับตัวเอง โดยต้องตัดต้นไม้ได้มากขึ้นทุกวัน...

รายได้ไม่ขึ้นเขามากขึ้นทำงานจนตึกทุกวันเพื่อเพิ่มผลผลิต แต่เขาพบว่า เขาไม่เคยตัดไม้ได้เกิน 20 ต้น อีกเลยไม่ว่าจะพยายามแค่ไหน เพียงไร

รายได้ไม่ตกต่ำมาก เขาเข้าไปหาเจ้านายและบอกว่า เขาไม่อยากทำงานตัดไม้อีกแล้ว ทำไม้ละ...เจ้านายถาม

ผมไม่มีความสามารถ ดูละ...ผมทุ่มเทเวลา กำลังกาย กำลังใจทั้งหมดให้กับการทำงาน แต่ผมกลับตัดไม้ได้น้อยลงกว่าเดิม ผมไม่ควรตัดไม้อีกต่อไป

เจ้านายยิ้ม...ดบไล่เขาไป เธอไม่ได้ทำงานได้น้อยลงนะ แต่เธอลืมไปอย่างหนึ่งในการตัดไม้...ไปลับขวาน เลื่อยข้าง...มันก็แล้ว...

สื่อวิดีโอ อธิบาท ๔ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวิดีโอ แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=59mGpFNZM28>

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า อธิบาท ๔ เป็นพื้นของอะไร ?

๓. เมื่อทราบลักษณะ อธิบาท ๔ แล้ว นักเรียนรอบเรียนรู้อะไรมากที่สุด ?

๔. ให้นักเรียนรอบเรียนรู้อะไรมากที่สุด เพราะอะไร ?

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สุตา ไม่รอบวิชาคณิตศาสตร์ จึงไม่ตั้งใจเรียนคณิตศาสตร์
๒. _____ ต้า รอบวิชาพระพุทธศาสนา แต่ไม่รอบอ่านหนังสือพระพุทธศาสนา
๓. _____ สมชายรอบต้นไม้ และดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี
๔. _____ แดง เมื่อทำการบ้านเสร็จ ก็จะทบทวน ๑ รอบ ก่อนพักนอน
๕. _____ เขียว เวลาอ่านหนังสือ จะตั้งใจอ่านอย่างมาก

กิจกรรมแฉ่ความคิด

**จากเด็กคอย ไปเป็นสาวโรงงาน
สู่เส้นทาง "ผู้พิพากษา"**

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วแสดงความรู้ของตนเอง _____

ใบงานที่ ๕

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง อิทธิบาท ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมอิทธิบาท ๔

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.อิทธิบาท ๔ เป็นพื้นฐานของอะไร _____
- ๓.เมื่อเรียนรู้ อิทธิบาท ๔ แล้วนักเรียนชอบเรียนรู้วิชาอะไรมากที่สุด _____
- ๔.ชอบวิชานั้นมากที่สุด เพราะอะไร _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สุดา ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ จึงไม่ตั้งใจเรียนคณิตศาสตร์
๒. _____ ดำ ชอบวิชาพระพุทธศาสนา แต่ไม่ชอบอ่านหนังสือพระพุทธศาสนา
๓. _____ สมชายชอบต้นไม้ และดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี
๔. _____ แดง เมื่อทำการบ้านเสร็จ ก็จะทบทวน ๑ รอบ ก่อนพักผ่อน
๕. _____ เขียว เวลาอ่านหนังสือ จะตั้งใจอ่านอย่างมาก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา อิทธิบาท ๔ ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๕

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง อิทธิบาท ๔

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. อิทธิบาท ๔ แปลว่า อย่างไร ?

- ก.บาทฐานแห่งความสำเร็จ ข.ยอดแห่งความขยัน
ค.การสร้างความสำเร็จด้วยวัตถุ ง.กิริยาและมารยาท

๒. อิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมเกี่ยวกับอะไร ?

- ก.ความอดออม ข.ความขยัน หมั่นเพียร
ค.การสติและเจริญปัญญา ง.ความสำเร็จ

๓. ข้อใด **ไม่ใช่** หลักธรรมในอิทธิบาท ๔ ?

- ก.วิมมังสา ข.วิริยะ
ค.อภัยทาน ง.จิตตะ

๔. “ความพอใจ” หมายถึงหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ข้อใด ?

- ก.วิมมังสา ข.วิริยะ
ค.อภัยทาน ง.ฉันทะ

๕. “พิจารณาอย่างรอบครอบ” หมายถึงหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ข้อใด ?

- ก.วิมมังสา ข.วิริยะ
ค.อภัยทาน ง.ฉันทะ

๖. “วิริยะ” หมายถึงลักษณะข้อใด ?

- ก.ทำงานดีขึ้น ข.ความขยัน
ค.ความสงบสุข ง.สุขภาพจิตดี

๗. “จิตตะ” หมายถึงลักษณะข้อใด ?

- ก.พอใจ ชอบใจ ข.ความขยัน
ค.ตั้งใจ แน่วแน่ ง.ไตร่ตรอง วิเคราะห์

๘. “สมาธิ” ตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ ข้อใด ?

- ก. ฉันทะ พอใจ ข. วิริยะ หมั่นเพียร
ค. จิตตะ แน่วแน่ ง. วิมมังสา ไตร่ตรอง

๙. “ปัญญา” ตรงกับหลักอิทธิบาท ๔ ข้อใด ?

- ก. ฉันทะ พอใจ ข. วิริยะ หมั่นเพียร
ค. จิตตะ แน่วแน่ ง. วิมมังสา ไตร่ตรอง

๑๐. อิทธิบาท ๔ มีความสำคัญอย่างไร ?

- ก.ทำให้รอบรู้
ข.อบรมจิตใจ
ค.ช่วยให้งานสำเร็จ
ง.ทำเรื่องง่ายให้ยาก

เฉลย ครั้งที่ ๕

๑. ก ๒. ง ๓. ค ๔. ง ๕. ก ๖. ข ๗. ค ๘. ค ๙. ง ๑๐. ค

แผนการเรียนรู้ที่ ๖

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักเบญจศีล - เบญจธรรม ประการ

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักเบญจศีล - เบญจธรรม ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักเบญจศีล - เบญจธรรม ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม เบญจศีล - เบญจธรรม ที่เป็นหลักธรรมที่ควรละการประพฤติไม่ดี และควรเจริญ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมเบญจศีล - เบญจธรรม ที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

- ๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรมให้นักเรียนดู
- ๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักเบญจศีล - เบญจธรรม
- ๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้
- ๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม
- ๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

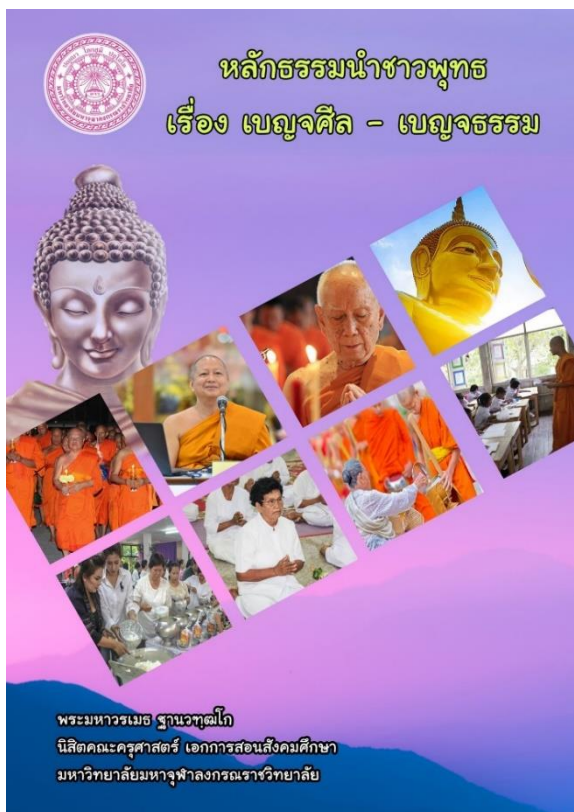
- ๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม
- ๗.๒ ใบงาน เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม
- ๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมเบญจศีล - เบญจธรรม	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
เบญจศีล	๑
ทบทวนความรู้	๑
โครงสร้างเบญจศีล	๒
ปาณาติปาตา เวรมณี	๓
อะทินนาทานา เวรมณี	๔
กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี	๕
มุสาวาทา เวรมณี	๖
สุราเมรายะมัชชปะมาทัฏฐานา เวรมณี	๗
ประโยชน์ของการรักษาศีล	๘
นิทาน อานิสงส์แห่งศีล	๙
เบญจธรรม	๑๐
ความสัมพันธ์ระหว่างเบญจศีลกับเบญจธรรม	๑๑
สื่อศีล ๕ นำเรียนรู้	๑๒
คำถามชวนตอบ	๑๓
กิจกรรมแชร์ความคิด	๑๓
บททดสอบหลังเรียน	๑๔
เช็คความรู้ตนเอง	๑๕
ประวัติผู้จัดทำ	๑๖

รู้หรือไม่ ถ้านักเรียนคนไหนอยากมีความสุขมาก ๆ ตั้งแต่ตอนนี้และต่อไปจนถึงชรา
ต้องหมั่นรักษาจิตใจให้บริสุทธิ์

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ **สุชี ยาว ชรา สิริ. ศิลานุกุมมาให้ตราบนักราว (พ. ๕. ๒๕/๕๙.)**

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากมีความสุขมาก ๆ เราจะต้องใจเรียนหลักธรรม
เรื่อง ศิล ๕ ด้วยกันเถอะ

เบญจศีล

ยึดศีลห้า มานาน ทำมันไว้
สังคมใหญ่ ได้สุข ทุกดวงจิต
ไม่เบียดเบียน เพียรบุญ หนุนชีวิต
รู้ว่ามีดี นิดหน่อย อย่าปล่อยเลย"

เบญจศีล คือ ข้อห้ามหรือข้อควรเว้นห้าประการ ดังนี้

เบญจศีล

ข้อห้ามห้าประการ

ศีลข้อที่ ๑

ศีลข้อที่ ๒

ศีลข้อที่ ๓

ศีลข้อที่ ๔

ศีลข้อที่ ๕

- เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์
- เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์
- เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม
- เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ
- เจตนางดเว้นจากการดื่มสุราเมรัย

องค์แห่งศีล ข้อ ๑

๑. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

๒. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

๓. มีจิตคิดจะฆ่า

๔. พยายามฆ่า

๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

๒ ๓

องค์แห่งศีล คือการตรวจสอบศีลของเราว่า ฆ่าแล้วหรือยัง ?

อะหิงสา ทานา เวรมะณี

ศีลข้อ ๒ เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์ การลักทรัพย์ คือ การถือเอา
สิ่งของที่เป็นของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยที่เจ้าของมิได้อนุญาต ด้วยการลักขโมย
ฉ้อโกง หลอกลวง เบียดบัง ยักยอก ตลอดจนการทำความเสียหายให้แก่ของผู้อื่น
โดยมิชอบ การลักขโมยเป็นการทำความชั่ว เพราะทำให้เจ้าของทรัพย์สินเสียใจและ
เสียตาย คนที่มีนิสัยลักขโมย ย่อมเป็นที่รังเกียจของคนทั่วไป **ศีลข้อนี้มีไว้เพื่อ**
ไม่ให้เบียดเบียนทรัพย์สินของกันและกัน

กาเมสุ มิจฉา จารา เวรมะณี

ศีลข้อ ๓ เจตนางดเว้นจากการประพฤติในกาม ๆ การเกี่ยวข้องกับฉันท์
สาวกบุดร ภรรยา หรือคู่ครองของผู้อื่น โดยผิดประเพณี เป็นการทำผิดล่วงเกิน
บุคคลอันเป็นที่รักของผู้อื่น การยุ่งเกี่ยวกับหญิงหรือชายที่มีคู่ครองแล้วเป็นสิ่งที่ไม่
ดี และเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทบาดหมางกัน หรือทำให้เกิดความ
แตกแยกในครอบครัว จึงควรงดเว้น **ศีลข้อนี้มีไว้เพื่อให้เกิดความสงบสุขใน**
ครอบครัวและสังคม

องค์แห่งศีล ข้อ ๒

๑. ขอบใจเขาหวงแหน

๒. มีจิตคิดจะขโมย

๓. รู้ว่าของเขาหวงแหน

๔. พยายามจะขโมย

๕. ขโมยสำเร็จ

องค์แห่งศีล ข้อ ๓

๑. หญิงที่มีคู่แล้ว

๒. มีจิตคิดจะเสพ

๓. ทำความพยายามจะเสพ

๔. บรรลุถึงกัน (สำเร็จ)

ปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยเรา มีการหย่าร้างมากกว่า ๑ แสนคู่

๔ ๕

มุสาวาทา เวมะณี

ศีลข้อ ๔ เจตนางตเว้นจากการดูเท็จ การพูดเท็จ คือการพูดไม่จริง รวมทั้งพูดจาหยาบคาย พูดนินทาว่าร้าย พูดส่อเสียดยุยงให้แตกร้าง พูดบด พูดเพื่อเจือเหลวไหล หลอกลวง หรือคำผู้อื่นให้เจ็บช้ำน้ำใจ ซึ่งเป็นความประพฤติที่ไม่ควรทั้งสิ้น เพราะส่งผลเสียแก่ผู้พูดและผู้ฟัง จึงควรงดเว้น และควรพูดแต่ความจริง พูดด้วยถ้อยคำไพเราะ อ่อนหวาน พูดแต่สิ่งที่ดีงามมีประโยชน์ ซึ่งจะเป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลทั่วไป **ศีลข้อนี้มีไว้เพื่อให้ทุกคนมีความจริงใจต่อกัน**

ภิกษุทั้งหลาย คนที่ยังไม่ละการโกหก เราย่อมไม่กล่าวว่า ไม่มีบาปกรรมอะไรเลยที่เขานั้นจะทำได้ (ธัตถก ๒๔/๒๔๓)

องค์แห่งศีล ข้อ ๔

๑. เรื่องไม่จริง

๒. มีจิตคิดโกหก

๓. พยายามพูดโกหก

๔. คนอื่นเชื่อเรื่องนั้น

๖ ๗

สุราเมรยะมัชชปะมาทัฏฐานา เวมะณี

ศีลข้อ ๕ เจตนางตเว้นจากการดื่มสุราเมรัย สุรา ได้แก่ น้ำเมาที่กลืน เมรัย ได้แก่ น้ำเมาที่ไม่ได้กลืนหรือเหล้าดิบ ที่ระบุไว้เพียงสองอย่างนี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ในทางปฏิบัติ หมายถึง การงดเว้นจากการเสพสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาททุกชนิด ที่เรียกกันว่า สิ่งเสพติดให้โทษร้าย เช่น สุราเมรัย ยาบ้า เฮโรอีน เป็นต้น ซึ่งกำลังระบาดในหมู่ประชาชนขณะนี้ เพราะเมื่อเสพเข้าไปแล้วทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย และไม่สามารถควบคุมสติและอารมณ์ของตนเองได้ ก็สามารถทำความผิดได้ตั้งแต่ศีลข้อ ๑ ถึง ๔ ผู้ที่เสพสิ่งเสพติดจะทำอะไรขาดความยับยั้งชั่งใจกลายเป็นคนประพฤติดังต่าง ๆ ทำให้เป็นภัยต่อสังคมและชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง **ศีลข้อนี้มีไว้เพื่องดเว้นในสิ่งที่เป็นเหตุให้ขาดสติและประพฤติดัง**

องค์แห่งศีล ข้อ ๕

๑. น้ำเมาและสิ่งเสพติด

๒. มีจิตอยากดื่มและเสพ

๓. พยายามดื่มและเสพ

๔. กลืนลงคอและเสพยาสำเร็จ

โรคที่มากับสุรา โรคทรัพย์สินจาง, ร่างกายพัง, ฐานะย่ำแย่ ฯลฯ

การถือศีล ๕ เป็นการรักษาดนไม่ให้เสียหาย คือ การไม่ทำความชั่วนั้นเอง

ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานทางกายและวาจาให้มั่นคง เมื่อคนอยู่ในสังคมมีศีลครบถ้วน ก็ย่อมไม่ประพฤติดัง สิ่งคมจะสงบเรียบร้อย ไม่ทุรนทุราย อาชญากรรมจะไม่เกิดขึ้น ขาดบ้านเมืองจะสงบร่มเย็น

ประโยชน์ของการรักษาศีล ๕

๑. ทำให้เป็นผู้อายุยืนและแข็งแรง
๒. มีทรัพย์สิน ไม่เสียหาย
๓. ครอบครัวมีความสุขและอยู่กันพร้อมหน้า
๔. พูดจาดีมีคนเชื่อและนับถือ
๕. เป็นคนมีสติปัญญาดีและเฉลียวฉลาด

ผู้ที่ไว้ศีล เปรียบเหมือนคนที่มิดำหนิ ๕ อย่าง คือ ไตร้าย มือไว ใจอยาก ขี้บดหมดสติ ย่อมไม่มีความสุขในชีวิตเลย

เบญจธรรม

"เบญจธรรม" (เบญจกัลยาณธรรม) หมายถึง ธรรม ๕ ธรรมอันดีงามท่าอย่างคุณธรรมห้าประการ คู่กับเบญจศีล เป็นธรรมเกื้อหนุนแก่การรักษาศีลเบญจศีล ผู้รักษาศีลควรมีไว้ประจำใจ ได้แก่

- ๑) เมตตาและกรุณา คือ ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุขความเจริญ และความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๑
- ๒) สัมมาอาชีวะ คือ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต หรือ "ทาน" คือ การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๒
- ๓) กามสังวร คือ ความสังวรในกาม ความสำรวมระวังรู้จักยับยั้งควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลงใหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส หรือ "สการสันโดษ" คือ ความพอใจด้วยภรรยาของตน ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๓
- ๔) สัจจะ คือ ความสัตย์ ความซื่อตรง ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๔
- ๕) สติสัมปชัญญะ คือ ระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกตนให้เป็นคนรู้จักยังคิด รู้สึกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท หรือ "อปปมาทะ" คือ ความไม่ประมาท ซึ่งคู่กับศีลข้อที่ ๕

๘ ๙

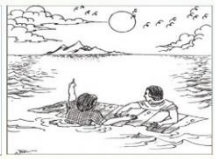
ความสัมพันธ์บุญธรรมกับบุญธรรม

บุญคุณ	บุญธรรม
๑. ปาณาติบาต เจริญดี เว้นจากการฆ่าสัตว์	๑. เมตตา กรุณา ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและ สงสารคิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
๒. อทินนาทานา เจริญดี เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของเรา	๒. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพในทางที่ชอบประกอบด้วยธรรม
๓. กาเมสุ มิจฉาจารา เจริญดี เว้นจากการประพฤติผิดในกาม	๓. กามสังวร การสำรวมในกาม (รักเดียว ใจเดียว)
๔. มุสาวาทา เจริญดี เว้นจากการพูดเท็จ	๔. สัจจะ ความสัตย์ มีความจริงใจ พูดจริงทำจริง
๕. สุราเมรยมชฺพมัทฏฐานา เจริญดี เว้น จากการดื่มเมา	๕. สติ สัมปชัญญะ มีความระลึกได้ รู้ลึกตัวอยู่เสมอ

นิทาน อาโมกข์แห่งศีล

กาลครั้งหนึ่ง มีอุบาสกคนหนึ่งซึ่งเป็นพระโสดาบัน ได้โดยสารเรือไปค้าขายต่างเมืองกับช่างตัดผมคนหนึ่ง ก่อนออกเดินทาง ภรรยาของช่างตัดผมได้ฝากให้อุบาสกช่วยดูแลสามีของตนพร้อมกับสั่งว่า "ท่านเจ้าคะ ขอให้ท่านได้ช่วยดูแลสามีของฉันด้วยนะค่ะ สุขทุกข์ของสามีฉันฉันขอมอบให้เป็นภาระของท่านแล้วกัน"

เรือออกเดินทางไปได้ ๗ วัน ก็เจอพายุกระหน่ำจนเรืออัปปางลงรายทั้ง ๒ ได้เกาะแผ่นกระดานแผ่นหนึ่งลอยคอจนมาถึงเกาะแห่งหนึ่ง ด้วยความหิวนายช่างตัดผมจึงได้ฆ่าลิงกิน และชวนอุบาสกกินด้วยกัน แต่อุบาสกไม่กินเพราะคิดว่า "สถานการณ์เช่นนี้ มีแต่พระรัตนตรัยเท่านั้นจะเป็นที่พึ่งเราได้" จึงนั่งระจิกถึงคุณพระรัตนตรัยอยู่

ขณะนั้นพญานาคผู้บนเกาะนั้นได้เนรมิตร่างเป็นเรือลำใหญ่ มีเทวดาประจำเกาะเป็นต้นเรือ บรรทุกทรัพย์สินเงินทองเต็มลำ แต่นายช่างนั้น พร้อมประกาศว่า "มีใครจะไปด้วยไหม"

อุบาสกจึงตอบว่า "ข้าพเจ้าจะไปด้วย"

นายช่างเรือพูดว่า "ถ้าเช่นนั้น ท่านขึ้นมาเถิดครับ"

อุบาสกจึงชวนนายช่างตัดผมขึ้นเรือไปด้วยกัน แต่นายช่างเรือร้องห้ามไว้ว่า "ขึ้นมาได้เฉพาะท่านคนเดียวเท่านั้น อีกคนหนึ่งขึ้นไม่ได้"

อุบาสกถามว่า "ทำไมล่ะท่าน"

นายช่างเรือตอบว่า "เพราะคนนั้นไม่มีศีลจึงรับไปด้วยไม่ได้ เรือลำนี้รับเฉพาะคนมีศีลเท่านั้น"

อุบาสกพูดว่า "เอาเถิด ถ้าเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอแบ่งให้ส่วนบุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้รักษาศีลให้แก่ท่านแล้วกัน"

นายช่างเรือจึงรีบคว้าไม้ท่อนในบุญกุศลว่า "ข้าพเจ้าขอไม้ท่อน" เทวดาและนางจึงนำชายทั้ง ๒ ขึ้นเรือแล้วนำไปส่งจนถึงฝั่งพร้อมทั้งมอบทรัพย์สมบัติให้อีกด้วย

๑๐

๑๑

สื่อศิลป์ ๕ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=AGmRk_vRaMA

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

- สมชายมีความคิดว่า น่าสยดแล้วยอมไม่บาป
- ราคาไม่แพงไม่ยอของคนอื่น หรือยอคนอื่นเองจึงไม่เสียหาย
- ครอบครัวมีความสุขและอยู่พร้อม ด้วยหลักบุญคุณ บุญธรรม
- คนดื่มสุราและเสพสิ่งเสพติด ย่อมทำสิ่งไม่ดีได้ยิ่งกว่า เพราะขาดสติ
- คนมีความเมตตา ย่อมเป็นที่รักของคนอื่น

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

- เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?
- นักเรียนคิดว่า ศิล ๕ มีความสำคัญอย่างไร ?
- นักเรียนคิดว่า หลักบุญธรรม มีสำคัญอย่างไร ?
- เมื่อทราบประโยชน์ของการรักษาศีลแล้ว นักเรียนมีความคิดอย่างไร ?

กิจกรรมเสริมความคิด

นักเรียนมองดูรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้สึกของตนเอง

ใบงานที่ ๖

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง เบญจศีล - เบญจธรรม

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมเบญจศีล - เบญจธรรม

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.นักเรียนคิดว่า ศีล ๕ มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๓.นักเรียนคิดว่า เบญจธรรม มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๔.เมื่อทราบประโยชน์ของศีล แล้วมีความคิดอย่างไร _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สมชายมีความคิดว่า ช่าสัตว์แล้วยอมไม่บาป
๒. _____ รดาไม่เคยขโมยของคนอื่น ททรัพย์สินของเธอจึงไม่เสียหาย
๓. _____ ครอบครัวจะมีความสุขและอยู่พร้อม ด้วยหลักเบญจศีลและเบญจธรรม
๔. _____ คนดื่มสุราและเสพสิ่งเสพติด ย่อมทำสิ่งไม่ดีได้อีกมาก เพราะขาดสติ
๕. _____ แดงมีลูกเมียอยู่แล้ว แต่ยังจีบผู้หญิงอื่น

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา เบญจศีล-เบญจธรรม ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมาตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองดูรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๖

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง เบญจศีลและเบญจธรรม

ครูสอน พระมหาเวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. เจตนางดเว้นจากความโหดร้าย คือศีลข้อใด?

- ก.ปาณาติปาตา เวระมณี
- ข.อทินนาทานา เวระมณี
- ค.กาเมสุมิจฉาจารา เวระมณี
- ง.มุสาวาทา เวระมณี

๒. ข้อใด **มิใช่** องค์แห่งศีลข้อที่ ๑ (ปาณา) ?

- ก.รู้ว่าสัตว์มีชีวิต ข.มีจิตคิดจะฆ่า
- ค.พยายามดื่มและเสพ ง.สัตว์ตายด้วยความพยายาม

๓. เจตนางดเว้นจากการหลอกลวง คือศีลข้อใด?

- ก.ปาณาติปาตา เวระมณี
- ข.อทินนาทานา เวระมณี
- ค.กาเมสุมิจฉาจารา เวระมณี
- ง.มุสาวาทา เวระมณี

๔. ถ้านักเรียนไม่ยอมให้ทรัพย์สินเสียหาย ควรรักษาศีลข้อใด ?

- ก.ปาณาติปาตา เวระมณี
- ข.อทินนาทานา เวระมณี
- ค.กาเมสุมิจฉาจารา เวระมณี
- ง.มุสาวาทา เวระมณี

๕. สมควร พุดจาไปก็ไม่มีใครเชื่อ เพราะไม่รักษาศีลข้อใด?

- ก.ศีลข้อที่ ๑ ไม่ฆ่าสัตว์
- ข.ศีลข้อที่ ๒ ไม่ลักขโมย
- ค.ศีลข้อที่ ๔ ไม่พูดโกหก
- ง. ศีลข้อที่ ๕ ไม่ดื่มสุราและสิ่งเสพติด

๖. ศีลข้อที่ ๓ มีไว้เพื่อมุ่งหวังเรื่องอะไร?

- ก.เมตตาผู้อื่น
- ข.การงานถูกต้อง
- ค. ไม่ทิ้งคู่ครอง
- ง.พูดความจริง

๗. สุราเป็นเหตุให้ก่อวิวาท ตรงกับข้อใด?

- ก.ยกพวกตีกัน ข.ความจำเสื่อม
- ค.เสียทรัพย์ ง.ถูกทุกข้อ

๘. **สังจะ** ความซื่อสัตย์ สอดคล้องกับศีลข้อใด?

- ก.ข้อที่ ๒ ข.ข้อที่ ๔
- ค.ข้อที่ ๓ ง.ข้อที่ ๑

๙. คนไทยนิยมปล่อยนกปล่อยปลา บ่งบอกถึงเบญจธรรมข้อใด?

- ก.เมตตา กรุณา
- ข.สัมมาอาชีวะ
- ค.ความซื่อสัตย์
- ง.สติ สัมปชัญญะ

๑๐. ข้อใด **มิใช่** ประโยชน์ของการรักษาศีล ๕ ?

- ก.อายุยืนและแข็งแรง
- ข.ร่ำรวยในพริบตา
- ค.ครอบครัวยั่งยืน
- ง.มีความน่าเชื่อถือ

เฉลย ครั้งที่ ๖

๑. ก ๒. ค ๓. ง ๔. ข ๕. ค ๖. ค ๗. ง ๘. ข ๙. ก ๑๐. ข

แผนการเรียนรู้ที่ ๗

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง ความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา

ครูสอน พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา ได้
๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม ความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน (๕ นาที)

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนาที่กำลังจะ

เรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา ให้
นักเรียนดู

๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้

๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง ความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง ความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๗.๒ ใบงาน เรื่อง ความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา

๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมความกตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการ ซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
วัตถุประสงค์	๑
ทบทวนความรู้	๑
ความกตัญญูต่อพระพุทธศาสนา	๒
คุณค่าของพระพุทธศาสนา	๕
นิทาน เป็นคนดีเพราะคำสอน	๖
สื่อนำเรียนรู้	๗
คำถามชวนตอบ	๘
กิจกรรมเสริมความคิด	๘
บททดสอบหลังเรียน	๙
เช็คความรู้ตนเอง	๑๐
ประวัติผู้จัดทำ	๑๑

๑. ศึกษาหาความรู้

ศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การศึกษาทางโลกจะช่วยให้การประกอบอาชีพที่สุจริต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ส่วนความรู้ทางธรรม เป็นความรู้ที่จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกต้อง ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่ให้กระทำ ความชั่ว และยังช่วยให้เป็นคนมีจิตเมตตา เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

๒. ปฏิบัติตามคำสอน

ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเป็นการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่

๓. เคารพบูชาพระศาสนา

ช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่นยึดถือ ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังจะกระทำด้วยการพูด และการเขียน ตลอดจนให้การประชาสัมพันธ์

๓

๔. ช่วยกันปกป้อง รักษา

ช่วยกันปกป้อง รักษา สถาบันพระพุทธศาสนาไม่ให้มีหมอง เช่น ไม่สนับสนุนที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

๕. ดูแลศาสนสถาน ศาสนวัตถุ

ช่วยกันปกป้องดูแลศาสนสถาน ศาสนวัตถุ อันเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติ สิ่งเหล่านี้มักถูกทำลายโดยเจตนา หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การลักขโมยเศียรพระพุทธรูปไปขาย การขีดเขียนกำแพงวัด เป็นต้น จึงเป็นหน้าที่ของชาวพุทธที่ต้องช่วยกันป้องกันและบำรุงรักษาสิ่งเหล่านี้ รวมทั้งช่วยกันบูรณะซ่อมแซมศาสนสถานและศาสนสมบัติให้มีสภาพดีเสมอ

๔

รู้หรือไม่ สัญลักษณ์ของคนดี คนน่าสรรเสริญ นั่นก็คือ ผู้ประพฤติหลัก กตัญญูกตเวที สมดังพระพุทธพจน์ที่ว่า นิมนต์ สังฆปาณ กตัญญูกตเวที

"ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี"

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากเข้าใจ ความกตัญญูต่อพระพุทธศาสนา เราต้องใจเรียนหลักธรรมข้อนี้ ด้วยกันเถอะ

กลอน ความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนา

ศาสนา	เปรียบที่พึง	พึงกราบไหว้
มียอมให้	ใครจากจ้าง	ด้วยทวงแทน
เดินตามพระ	คำสอน	มิคลอนแคลน
เชื่อแบบแผน	คติ	ธรรมวินัย (สุนทรวิจิตร)

ความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่มีคุณประโยชน์แก่ชาวโลก ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติมีความสุข และสังคมสงบสุขด้วยหลักธรรม เพราะคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงามสอนให้เราระทำความดี ให้อุปการะแก่เรา เราจึงควรตอบแทนพระพุทธศาสนา

๒

คุณค่าของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้สรุปคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ดังนี้

๑. เป็นศาสนาของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย
๒. เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย
๓. เป็นศูนย์รวมจิตใจให้คนไทยตั้งอยู่ในความสามัคคี
๔. เป็นหลักเกณฑ์แห่งเสรีภาพในการนับถือศาสนา
๕. เป็นสถาบันที่ดำรงยืนยงมาคู่ชาติไทย
๖. มีคำสอนสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่รักความเป็นอิสระเสรี
๗. เป็นแหล่งสำคัญที่หล่อหลอมเอกลักษณ์ของชาติไทย
๘. เป็นมรดกและเป็นคลังสมบัติอันล้ำค่าของชนชาติไทย
๙. เป็นหลักนำทางในการพัฒนาชาติไทย
๑๐. เป็นแหล่งของดีมีค่าที่ชนชาติไทยมอบให้แก่อารยธรรมของโลก

จะเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ไม่เฉพาะพระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชนเท่านั้น แต่พระพุทธศาสนาในส่วนที่เป็นวัฒนธรรมยังส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองโดยรวมอีกด้วย

๕

นิทาน เป็นคนดีเพราะคำสอน

ครั้งกาลก่อนนั้นมีภูเขาสูงหนึ่งอยู่คั่นกลางระหว่างที่อยู่ของพระฤๅษีละโว้กับบ้านเขานันมีต้นไม้ใหญ่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของนกแขกเต้าสองตัวพี่น้อง

วันหนึ่งเกิดมีลมพายุพัดกระหน่ำอย่างแรงทำให้ลูกนกแขกเต้าสองตัวพี่น้องหล่นจากรังแยกจากกันไปคนละทางตัวหนึ่งไป ตกที่อยู่ของพระฤๅษีวันอีกตัวไปตกอยู่ฝั่งโจร

วันหนึ่งมีกษัตริย์เสด็จมาล่าสัตว์ในป่าครั้งเจอละมั่งตัวหนึ่งมีรูปร่างองอาจสวยงามจึงได้ติดตามไปแต่ก็ติดตามไม่ทันพระองค์เสด็จไปถึงที่ประทับที่ริมลำธารเพื่อจะติดตามละมั่งตัวนั้นต่อไปในวันรุ่งขึ้น ตกกลางคืนนกแขกเต้าที่อยู่กับพวกโจรก็บินออกมาเที่ยวเล่น และพบกับกษัตริย์เมืองสิริ จึงรีบบินไปบอกเจ้านายของมัน เจ้านกแขกเต้าพูดว่า “ฉันพบคนจำนวนหนึ่ง มีแก้วแหวนเงินทองและทรัพย์สินมากมาย พรุ่งนี้พวกเราไปจับขายคนนั้นมาฆ่าทิ้ง”

ทหารรักษาความปลอดภัยได้ยินจึงนำความมาบอกกษัตริย์ พระองค์ทราบเรื่องเริ่มรู้สึกกลัวจึงสั่งให้ทหารเดินทางออกไปโดยเร็ว ครั้นเดินทางไปถึงที่พักของฤๅษีก็ได้พบนกแขกเต้าตัว “หนึ่งร้องทักว่าท่านผู้เจริญทั้งหลายเมื่อท่านเดินทางมาถึงนี้แล้วขอ เชิญพวกท่านโปรดพักผ่อนอยู่ที่อาศรมแห่งนี้ก่อน”

นิทาน เป็นคนดีเพราะคำสอน

เมื่อกษัตริย์ฟังนกแขกเต้าพูดเช่นนั้นก็เล็งเห็นนกแขกเต้าตัวหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่กับพวกโจรว่านกแขกเต้าตัวนี้มีจิตใจที่เหี้ยมโหดนัก นกแขกเต้าที่อยู่กับ พระฤๅษีก็พูดขึ้นว่า “อันที่จริงแล้วนกแขกเต้าที่อยู่กับพวกโจรบ้านนั้นคือพี่น้องของ ตัวฉันเอง เราทั้งคู่ได้ถูกพายุพัดกระหน่ำแยกเราทั้งสองออกจากกัน ฉันทมาตกอยู่ที่อาศรมพระฤๅษีแห่งนี้ ส่วนอีกตัวก็ไปตกอยู่ที่พักของโจร”

นกแขกเต้าพูดต่อ “นกตัวนั้นไม่ใช่คนพาลโดยกำเนิด หากเกิดจากการอยู่กับคน ที่มีจิตใจเหี้ยมโหดต่างหากเล่าที่คอยสอนแต่ในเรื่องที่ไม่ดีให้ ส่วนตัวฉันนั้นได้คมมาอยู่ที่อาศรมของพระฤๅษี พระฤๅษีจึงสอนแต่เรื่องที่ดี อยู่ในทางศีลทางธรรมให้

เมื่อกษัตริย์ได้ฟังนกแขกเต้าพูดเช่นนั้นก็รู้สึกชอบใจนกแขกเต้า จึงได้เชิญพระฤๅษีไปอยู่ที่บ้านเมืองสิริ แต่พระฤๅษีก็ตอบปฏิเสธไปว่า “เราฉันจะทิ้งซึ่งกิเลสแล้ว เราชินกับการที่อยู่ในกลางป่าเขา” เมื่อกษัตริย์ได้ฟังดังนั้นก็เข้าใจและขอกลับไปบ้าน เมืองของตน

ทหารรักษาความปลอดภัยได้ยินจึงนำความมาบอกกษัตริย์ พระองค์ทราบเรื่องเริ่มรู้สึกกลัวจึงสั่งให้ทหารเดินทางออกไปโดยเร็ว ครั้นเดินทางไปถึงที่พักของฤๅษีก็ได้พบนกแขกเต้าตัว “หนึ่งร้องทักว่าท่านผู้เจริญทั้งหลายเมื่อท่านเดินทางมาถึงนี้แล้วขอ เชิญพวกท่านโปรดพักผ่อนอยู่ที่อาศรมแห่งนี้ก่อน”

สรุป “คำสอนที่ดี ย่อมทำให้เป็นผู้จิตใจดีงาม”

สื่อวีดีโอ นำเรียนรู

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=GTxCX3LN7-k>

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า ความกตัญญู มีความสำคัญอย่างไร ?

๓. นักเรียนคิดว่า ช่วยดูแลพระศาสนา ได้ด้วยวิธีใด ?

๔. นักเรียนคิดว่า นิסיםอะไร ที่คนไทยได้รับมาจากพระพุทธศาสนา ?

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ แดงช่วยงานวัด ด้วยการวาดรูปที่กำแพง
๒. _____ ครูเขียวตักเตือนสามเณรน้อย ที่วิ่งหยอกล้อกัน
๓. _____ คำแชร์ข่าวสารของพุทธศาสนา
๔. _____ สมหญิงนิยมสะสมเหรียญพระโบราณ
๕. _____ ม่วงศึกษาหลักธรรมด้วยความตั้งใจ

กิจกรรมเสริมความคิด

นักเรียนมองดูรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้ของตนเอง _____

ใบงานที่ ๗

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง ความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

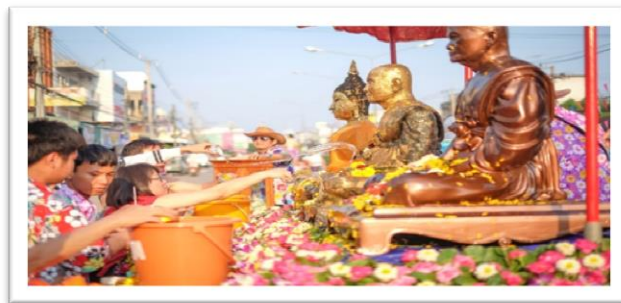
คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.ความกตัญญู มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๓.นักเรียนสามารถช่วยดูแลพระพุทธศาสนา ด้วยวิธีใด _____
- ๔.นิสัยคนไทย ที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ แดงช่วยงานวัด ด้วยการขีดเขียนที่กำแพง
๒. _____ ครูเขี้ยวตักเตือนสามเณรน้อย ที่วิ่งหยอกล้อกัน
๓. _____ ดำแชร์ข่าวสารของพุทธศาสนา
๔. _____ สมหญิงนิยมสะสมเศียรพระโบราณ
๕. _____ ม่วงศึกษาหลักธรรมด้วยความตั้งใจ

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา หลักความกตัญญูทศเวทิต่อพระพุทธศาสนา ให้ดูรูปภาพนี้ แล้วสะท้อนคิดออกมา ตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองดูรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

ใบงานที่ ๗

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง ความกตัญญูกตเวทีต่อพระพุทธศาสนา

ครูสอน พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. ความกตัญญู เป็นสัญลักษณ์ของคนประเภทใด ?

ก.คนอดทน

ข.คนดี

ค.คนขยัน

ง.คนซื่อสัตย์

๒. “กตัญญู” หมายถึงอะไร ?

ก.รู้คุณ

ข.การขยัน

ค.ความรัก

ง.ความซื่อสัตย์

๓. “กตเวที” หมายถึงอะไร ?

ก.รู้คุณ

ข.กระทำตอบแทน

ค.สร้างเวที

ง.คนหาได้ยาก

๔. ถ้าอยากให้พระพุทธศาสนาคงอยู่ ควรศึกษา
ทางด้านใดบ้าง?

ก.ทางโลก

ข.ทางธรรม

ค.ทั้งโลกทั้งธรรม

ง.ปฏิบัติอย่างเดียว

๕. นักเรียนต้องกตัญญูกตเวที ต่อสิ่งใดบ้าง ?

ก.พ่อแม่ ญาติพี่น้อง

ข.ครู อาจารย์

ค.ศาสนา ประเทศชาติ

ง.ถูกทุกข้อ

๖. เมื่อได้ ศึกษาหลักธรรม สิ่งสำคัญที่ต้องทำ
ต่อสิ่งแรก คืออะไร ?

ก.ลงมือปฏิบัติ

ข.เขียนคัมภีร์

ค.เผยแพร่หลักธรรม

ง.ดูแลวัดวาอาราม

๗. “ช่วยกันปกป้องรักษาพระศาสนา”
หมายถึงลักษณะข้อใด ?

ก.เลิกดื่มสุรา

ข.เลิกเล่นการพนัน

ค.เป็นคนกตัญญู

ง.ไม่ดื่มเหล้าในวัด

๘. “ช่วยกันดูแลศาสนวัตถุ ศาสนสถาน”
หมายถึงลักษณะข้อใด ?

ก.วิ่งเล่นภายในวัด

ข.กวาดลานวัด

ค.ช่วยบิณฑบาต

ง.เขียนกำแพงวัด

๙. พุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอดคล้องกับ
ลักษณะนิสัยของคนไทยอย่างไร ?

ก.เมตตาสูง

ข.ซื่อสัตย์

ค.อิสระเสรี

ง.ขยัน หมั่นเพียร

๑๐. ศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ คือสถานที่ใด ?

ก.โรงพัก

ข.วัดวาอาราม

ค.โรงพยาบาล

ง.โรงเรียน

เฉลย ครั้งที่ ๗

๑. ก ๒. ก ๓. ข ๔. ค ๕. ง ๖. ก ๗. ค ๘. ข ๙. ก ๑๐. ข

แผนการเรียนรู้ที่ ๘

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

ภาคเรียนที่ ๒

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ

ครูสอน พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

๑. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ป.๕/๗ เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำ หลักธรรม โอวาท ๓ ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการเรียนรู้

รู้และเข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักมงคล ๓๘ ประการ

๓. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่ควรศึกษา โดยเฉพาะหลักมงคล ๓๘ ประการ เมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมนั้นแล้ว ย่อมทำให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักมงคล ๓๘ ได้

๒. นักเรียนบอกความสำคัญและนำความรู้จากที่เรียนมาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

๕. สาระการเรียนรู้/เนื้อหา

หลักธรรม มงคล ๓๘ ประการ

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน (๕ นาที)

ขั้นที่ ๑ นำสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

๑.๑ ครูพานักเรียนสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิ ๒ นาที

๑.๒ ครูเกริ่นนำ เกี่ยวกับหลักธรรมมงคล ๓๘ ประการ ที่กำลังจะเรียน

๑.๓ ครูนำเข้าสู่เครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วงทบทวนความรู้ก่อนสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ การเรียนรู้ (๓๐ นาที)

- ๒.๑ ครูเปิดสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ ให้นักเรียนดู
- ๒.๒ ครูเล่านิทานที่เกี่ยวข้องกับหลักมงคล ๓๘ ประการ
- ๒.๓ ครูเปิดสื่อวิดีโอที่น่าเรียนรู้
- ๒.๔ ครูสอบถามว่าได้หลักธรรมข้อใดบ้าง จากการดูสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ๒.๕ ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ

ขั้นที่ ๓ สรุป (๑๐ นาที)

- ๓.๑ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง มงคล ๓๘ ประการ
- ๓.๒ ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๓.๓ นักเรียนสวดมนต์ และทำความเคารพ

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ
- ๗.๒ ใบงาน เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ
- ๗.๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

๘. ภาระงาน/ชิ้นงาน

ที่	กิจกรรม/ใบงาน	ชิ้นงาน
๑	ใบงาน หลักธรรมมงคล ๓๘	ใบงาน ๑ ชิ้น
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	๒ ชิ้น

๙. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	เครื่องมือวัด	วิธีการวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	- ตรวจแบบทดสอบ	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P)	- ใบงาน	- ตรวจใบงาน	ถูก ๑ ข้อ เท่ากับ ๑ คะแนน
ด้านคุณลักษณะ (A)	- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการซักถาม	- เวลาเรียน - มารยาท	-
ระดับเกณฑ์การประเมิน ผลของนักเรียน	ผ่าน = ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป		
	ไม่ผ่าน = ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ลงมา		

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
วัตถุประสงค์	๑
บททวนความรู้	๑
ความหมายของ "มงคล"	๒
ความไผ่เรียนไผ่รู้	๓
การงานไม่อาгуล	๔
ความอดทน	๕
นิทาน ผลของความอดทน	๖
สื่อวีดีโอ น่าเรียนรู้	๗
คำถามชวนตอบ	๘
กิจกรรมแชร์ความคิด	๙
บททดสอบหลังเรียน	๑๐
เช็คความรู้ตนเอง	๑๑
ประวัติผู้จัดทำ	๑๑

รู้หรือไม่ คำว่า “มงคล” ทางธรรม อาจจะไม่ใช่ว่าเรารู้ ได้ยิน ได้ฟังมาก็ได้ ทางพระพุทธศาสนา การตั้งใจเรียน ก็ถือว่า เป็นมหามงคลแล้ว

เพราะฉะนั้น ถ้านักเรียนอยากเป็นคนรักความยุติธรรม **เราจะต้องตั้งใจเรียนให้เต็มที่**

เรื่อง มงคล ๓๘ ด้วยกันเถอะ

มงคล

มงคล แปลว่า **เหตุ นำความสุขความเจริญมาให้** คือสิ่งที่นำความสุข ความ สวัสดิ์ และความสูงส่งมาให้ตามทีปารัตนา มงคลมี ๒ อย่างคือ **มงคลทางโลก กับ มงคลทางธรรม**

มงคลทางโลก คือสิ่งที่เป็นวัตถุซึ่ง ชาวโลกถือว่าเป็นมงคล ได้แก่สิ่งของ สัตว์ และต้นไม้บางชนิด เช่น มงคลแฝด ของ ช้าง งามเมือง ใบเงินใบทอง รวมถึง ชื่อ อักษร กาลเวลาหรือฤกษ์ยาม เป็นต้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **มงคลนอก**

มงคลทางธรรม คือมงคลที่เป็นข้อปฏิบัติ ต้องทำต้องปฏิบัติให้ได้จริงจะเป็นมงคล มี ๓๘ ประการ เช่น ไม่คบคนพาล คบแต่บัณฑิต การให้ทาน การประพฤติธรรม ความ กตัญญู เป็นต้น เรียกอีกอย่างว่า **มงคลใน** หรือ **มงคล ๓๘** หรือ **มงคลวิธี** ก็เรียก

ข้อปฏิบัติที่ทำให้เกิดความสูงส่งความเจริญมั่นคงและครอบครัวยั่งยืน

ไม่เรียนไม่รู้

ผู้ที่ไม่รู้ ไม่เรียน เราเรียกว่า พหูสูต คนที่เป็นพหูสูตได้นั้นต้องอาศัยหลัก ๔ ประการ เรียกว่า “สุ จี ปุ ลิ”

- ๑) สุตะ คือ ความรู้ที่ได้จากการฟัง การศึกษาเล่าเรียนมา
- ๒) จินตะ คือ การพิจารณาสิ่งที่เรียนรู้แล้วด้วยปัญญา
- ๓) ปุจฉา คือ การถาม เมื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาแล้ว เราต้องห้มันตั้งคำถาม เพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบที่ชัดเจน คลายข้อสงสัยให้หมดไป
- ๔) ลิจิต คือ การเขียน เมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดอย่างสิ่งใด เราจึงต้องเขียนบันทึกไว้เพื่อ ทบทวนความจำ และถ้าไม่เข้าใจอาจกลับมาพิจารณาสิ่งที่บันทึกได้อีก

ผู้ที่ฟังมาก เข้าใจมาก เป็นผู้รอบรู้ โดยมีลักษณะดังนี้

๑. รู้ลึก คือ การรู้ในสิ่งนั้น ๆ เรื่อยนั้น ๆ อย่างหมดจดทุกแง่ทุกมุม อย่างมีเหตุมีผลรู้ ถึงสาเหตุจนเรียกว่าความชำนาญ
๒. รู้รอบ คือ การรู้จักข้างสิ่งเกิดในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เช่น เหตุการณ์แวดล้อม เป็นต้น
๓. รู้กว้าง คือ การรู้ในสิ่งใกล้เคียงกับเรื่องนั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน สัมพันธ์กัน เป็นต้น
๔. รู้ไกล คือ การศึกษาถึงความเป็นไปได้ ผลในอนาคต เป็นต้น

๒ ๓

การทำงานไม่อาลุ

อาลุ แปลว่า คั่งค้าง หมักหมม ไม่เรียบร้อย ฉะนั้น การงานไม่อาลุ จึง หมายความว่า การงานไม่คั่งค้าง

การงานนั้นเป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพ แม้การศึกษาเล่าเรียนก็เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพ ในภายหน้า ดังนั้นเราจึงควรศึกษาเล่าเรียน ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ไม่ให้คั่งค้าง การทำงานคั่งค้าง เปรียบเหมือนสำนวนที่ว่า “ดินพอกหางหมู” เมื่อถึงทีที่สะสม นั้นเพิ่มทวีขึ้นก็เริ่มเร่งตามกาลเวลา เป็นผลให้ทำงานสะอาดได้ยาก การเรียนและการ งานก็เช่นเดียวกันหากไม่ตั้งใจทำงานจริง ๆ ปล่อยให้เวลาผ่านไป การงานและการเรียนนั้น ย่อมไม่สำเร็จตามจุดประสงค์ เกิดโทษต่อตนเองและส่วนรวม

ว่าด้วยสาเหตุที่ทำให้การงานคั่งค้าง มี ๓ อย่าง คือ

๑. ทำงานไม่ถูกกาล
๒. ทำงานไม่ถูกวิธี
๓. ไม่ยอมทำงาน

การงานที่คั่งค้าง ต้องแก้ด้วย หลักอิทธิบาท ๔ (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา)

ความอดทน

ความอดทน มาจากคำว่า “ขันติ” หมายถึงการรักษากฎกติกาของตนเองไว้ได้ดี มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหว ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันพึงปรารถนา หรือไม่พึง ปรารถนาก็ตาม

การทำงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ นอกจากจะต้องอาศัย สติปัญญาแล้ว ต้องมีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญมากคือ “ขันติ” หรือความอดทนนั่นเอง

ลักษณะของความอดทน

- ๑) ทนต่อความลำบาก ได้แก่ ทนต่อความลำบากที่ต้องประสบตามธรรมชาติ ซึ่งอาจเกิดจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น
- ๒) ทนต่อทุกขเวทนา ได้แก่ ทนต่อสิ่งขจรของเร เช่น ความไม่สบายกายไม่ สบายใจ
- ๓) ทนต่อความเจ็บใจ ได้แก่ ทนต่อการว่าร้าย ไม่เอามาเป็นอารมณ์ เพราะ จะทำให้ทะเลาะเบาะแว้ง
- ๔) ทนต่อความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ต่อสิ่งยั่ววนทั้งหลาย เช่น ความ โลกอยากได้ของผู้อื่น การพ่ายแพ้ต่ออำนาจของเงิน เป็นต้น

ความอดทนเป็นธรรมะอันทำให้งาม ได้แก่ ความงามกิริยา งามวาจา และ งามใจ สร้างความสามัคคีในสังคม และทำให้ไม่มีศัตรู

๔ ๕

นิทาน ผลของความอดทน

ช่างแกะสลักคนหนึ่งต้องการหินเพื่อนำมาแกะสลักพระพุทธรูปจึงได้ออกตามหาหินเพื่อนำมาแกะเป็นองค์พระพุทธรูปตามหาอยู่หลายวันจึงพบหินใหญ่สองก้อนจึงทำการลากกลับมาที่บ้าน

วันรุ่งขึ้นช่างแกะสลักได้ลงมือแกะหิน มีหินอยู่สองก้อน ช่างแกะสลักได้เดินไปที่หินก้อนแรกแล้วถามว่า ข้าจะแกะเจ้าเป็นให้เป็นพระพุทธรูป เจ้าต้องการไหม หินก้อนแรกก็ตอบว่าได้ ช่างแกะสลักจึงลงมือแกะหิน ตอกไปหนึ่งครั้ง หินก็ร่อนโอ้ย สองครั้งสามครั้งก็โอ้ยๆ จนเจ้าหินก้อนแรกก็บอกว่า ข้าไม่ไหวแล้วมันเจ็บจำทนไม่ได้หรอก

เมื่อได้ยินดังนั้นช่างแกะสลักก็เดินไปที่หินก้อนที่สองแล้วถามเหมือนกันว่า ข้าจะแกะเจ้าเป็นให้เป็นพระพุทธรูป เจ้าต้องการไหม หินก้อนที่สองตอบว่า ได้ ช่างแกะสลักก็ลงมือแกะ ตอกหินลงไปครั้งแล้วครั้งเล่า ครั้งแล้วครั้งเล่า หินก้อนที่สองไม่มีเสียงบ่นแม้แต่บ่อย จนกระทั่ง แกะเสร็จเป็นพระพุทธรูปทั้งสองแล้วช่างแกะสลักก็นำไปตั้งไว้ที่กุฏิเขาในหมู่บ้านและได้มีคนไปกราบไหว้ จอพร เยอะแยะมากมาย

ส่วนหินก้อนแรกนั้นช่างแกะสลักได้แกะเป็นบันไดแล้วนำไปไว้ที่เชิงเขา หินก้อนแรกก็ถูกละทิ้งเป็นบันไดจึงถูกคนเหยียบย่ำทุกวัน

“ความอดทน เป็นสิ่งที่ขมขื่น แต่ผลของมันหวานเสมอ”

สื่อวีดีโอ นำเรียนรู้

ขอขอบคุณสื่อวีดีโอ แหล่งที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=dqUzdALyVxM>

ความคิดหลังจากการเรียนรู้

๑. เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

๒. นักเรียนคิดว่า มงคล ๗๘ มีความสำคัญอย่างไร ?

๓. ความไม่เรียนไม่รู้ สำคัญอย่างไร ?

๔. ประโยชน์ของความอดทน คืออย่างไร ?

คำถามชวนตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและเท็จ ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าผิดให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

- สมชายไม่เรียนรู้ ด้วยการทบทวนหนังสือเรียน
- รดาไม่เรียนมาก ตามคำถามครูทุก ๑ นาที
- ฟ้าวทนต่อคำหยาบคาย ด้วยการเดินหนี
- เชียวขอโทษก่อน เมื่อรู้ว่า ตนเป็นคนผิด
- แดงชอบผลัดวันประกันพรุ่ง

กิจกรรมเสริมความคิด

จากเด็กเร่ร่อน เดินยา เก็บขยะ สู่เด็กเตอร์อาจารย์มหาวิทยาลัย
ดร.กุลชาติ จุลเพ็ญ (2)

นักเรียนมองดูรูปภาพเหล่านี้แล้วแสดงความรู้ของตนเอง

๘

ใบงานที่ ๘

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง มงคล ๓๘

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ช่วงที่ ๑ ความคิดหลังจากความรู้ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้หลักธรรมมงคล ๓๘

- ๑.เรื่องราวที่ได้เรียนรู้ กล่าวถึงเรื่องอะไร _____
- ๒.หลักมงคล ๓๘ มีความสำคัญอย่างไร _____
- ๓.ความใฝ่เรียนใฝ่รู้ สำคัญอย่างไร _____
- ๔.ประโยชน์ของความอดทน คืออย่างไร _____

คำชี้แจง ช่วงที่ ๒ ให้นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ แล้วให้ตอบคำถามจริงและไม่จริง ถ้าจริงให้เขียนสัญลักษณ์ ✓ ถ้าไม่จริงให้เขียนสัญลักษณ์ X ลงหน้าข้อความ ดังต่อไปนี้

๑. _____ สมชายใฝ่เรียนรู้อยู่ ด้วยการการหนังสือเรียน
๒. _____ รดาใฝ่เรียนมาก ถามคำถามครูทุก ๑ นาที
๓. _____ พ้าอดทนต่อคำหยาบคาย ด้วยการเดินหนี
๔. _____ เขียวขอโทษก่อน เมื่อรู้ว่า ตนเป็นคนผิด
๕. _____ แดงชอบผลัดวันประกันพรุ่ง

คำชี้แจง ช่วงที่ ๓ หลักจากนักเรียนได้ศึกษา มงคล ๓๘ ประการ ให้ดูรูปภาพนี้แล้วสะท้อนคิดออกมาตามความรู้สึกของตนเอง ดังต่อไปนี้

นักเรียนมองรูปภาพนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร _____

แบบทดสอบผลวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ครั้งที่ ๘

รายวิชา พระพุทธศาสนา

รหัสวิชา ๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หลักธรรมนำชาวพุทธ

(เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง)

เรื่อง มงคล ๓๘ ประการ

ครูสอน พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับตัวอักษร ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดลงในกระดาษ

๑. สุภาษิต “รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามเสา” ตรงกับมงคลข้อใด ?

ก.ใฝ่เรียนใฝ่รู้	ข.การทำงานไม่อาгуล
ค.ความอดทน	ง.วาจาสุภาษิต

๒. สุภาษิต “ดินพอกหางหมู” ตรงกับมงคลข้อใด ?

ก.ใฝ่เรียนใฝ่รู้	ข.การทำงานไม่อาгуล
ค.ความอดทน	ง.วาจาสุภาษิต

๓. สุภาษิต “หนักก็เอา เบาก็สู้” ตรงกับมงคลข้อใด ?

ก.ใฝ่เรียนใฝ่รู้	ข.การทำงานไม่อาгуล
ค.ความอดทน	ง.วาจาสุภาษิต

๔. คำว่า “มงคล” มีความหมายว่าอย่างไร ?

- ก.ความเจริญก้าวหน้า
- ข.ความอดทนอดกลั้น
- ค.คุกก็เสี่ยงตาย
- ง.เป็นเหตุนำความสุขความเจริญมาให้

๕. “มงคลทางธรรม” จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ?

- ก.ลงมือทำ ลงปฏิบัติ
- ข.ให้หลวงพ่อบปลุกเสก
- ค.ให้หลวงตาเจิมหน้าผาก
- ง.บูชา ตะกรุดมหามงคล

๖. “สุ พัง จิ คิต ปุ ฅาม ลิ เขียน” เป็นคุณสมบัติของมงคลข้อใด ?

ก.ใฝ่เรียนใฝ่รู้	ข.การทำงานไม่อาгуล
ค.ความอดทน	ง.วาจาสุภาษิต

๗. ข้อใด **มิใช่** สาเหตุที่ทำให้การทำงานค้างค้ำ?

ก.ทำผิดเวลา	ข.ทำด้วยความชำนาญ
ค.ทำผิดวิธี	ง.ไม่ลงมือทำ

๘. “การทำงานค้างค้ำ” แก่ด้วยหลักธรรม ข้อใด?

ก.อริยสัจ ๔	ข.โลกบาล ๒
ค.เทวธรรม	ง.อิทธิบาท ๔

๙. “ทนต่อทุกขเวทนา” หมายถึงข้อใด ?

- ก.ทนต่อธรรมชาติ
- ข.ทนต่อการดูถูก
- ค.ทนต่อความไม่สบาย
- ง.ทนต่ออยากได้

๑๐. “ทนต่อความเจ็บใจ” หมายถึงข้อใด ?

- ก.ทนต่อธรรมชาติ
- ข.ทนต่อการดูถูก
- ค.ทนต่อความไม่สบาย
- ง.ทนต่ออยากได้

เฉลย ครั้งที่ ๘

๑. ก ๒. ข ๓. ค ๔. ง ๕. ก ๖. ก ๗. ข ๘. ง ๙. ค ๑๐. ข

บันทึกการหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก)

ผู้สอน

ความคิดเห็นครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูพี่เลี้ยง

...../...../.....

ความคิดเห็นหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ

...../...../.....

ความคิดเห็นผู้อำนวยการโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมงคล

...../...../.....

๑๐. คู่มือการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books)

๑. ไฟล์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เป็นไฟล์ .exe สามารถคลิกที่ Application ได้เลย แล้วหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) จะเล่นขึ้นมา

๒. สามารถเลื่อนไปและกลับได้ ด้วยกด

๓. สารบัญสามารถเลือกกดหัวข้อที่ต้องการจะไปได้

สารบัญ	
ชื่อ	หน้า
คำนำ	๑
สารบัญ	๒
คำขอบคุณ	๓
บทนำ	๔
บทที่ ๑	๕
บทที่ ๒	๖
บทที่ ๓	๗
บทที่ ๔	๘
บทที่ ๕	๙
บทที่ ๖	๑๐
บทที่ ๗	๑๑
บทที่ ๘	๑๒
บทที่ ๙	๑๓
บทที่ ๑๐	๑๔
บทที่ ๑๑	๑๕
บทที่ ๑๒	๑๖
บทที่ ๑๓	๑๗
บทที่ ๑๔	๑๘
บทที่ ๑๕	๑๙
บทที่ ๑๖	๒๐
บทที่ ๑๗	๒๑
บทที่ ๑๘	๒๒
บทที่ ๑๙	๒๓
บทที่ ๒๐	๒๔
บทที่ ๒๑	๒๕
บทที่ ๒๒	๒๖
บทที่ ๒๓	๒๗
บทที่ ๒๔	๒๘
บทที่ ๒๕	๒๙
บทที่ ๒๖	๓๐
บทที่ ๒๗	๓๑
บทที่ ๒๘	๓๒
บทที่ ๒๙	๓๓
บทที่ ๓๐	๓๔
บทที่ ๓๑	๓๕
บทที่ ๓๒	๓๖
บทที่ ๓๓	๓๗
บทที่ ๓๔	๓๘
บทที่ ๓๕	๓๙
บทที่ ๓๖	๔๐
บทที่ ๓๗	๔๑
บทที่ ๓๘	๔๒
บทที่ ๓๙	๔๓
บทที่ ๔๐	๔๔
บทที่ ๔๑	๔๕
บทที่ ๔๒	๔๖
บทที่ ๔๓	๔๗
บทที่ ๔๔	๔๘
บทที่ ๔๕	๔๙
บทที่ ๔๖	๕๐
บทที่ ๔๗	๕๑
บทที่ ๔๘	๕๒
บทที่ ๔๙	๕๓
บทที่ ๕๐	๕๔
บทที่ ๕๑	๕๕
บทที่ ๕๒	๕๖
บทที่ ๕๓	๕๗
บทที่ ๕๔	๕๘
บทที่ ๕๕	๕๙
บทที่ ๕๖	๖๐
บทที่ ๕๗	๖๑
บทที่ ๕๘	๖๒
บทที่ ๕๙	๖๓
บทที่ ๖๐	๖๔
บทที่ ๖๑	๖๕
บทที่ ๖๒	๖๖
บทที่ ๖๓	๖๗
บทที่ ๖๔	๖๘
บทที่ ๖๕	๖๙
บทที่ ๖๖	๗๐
บทที่ ๖๗	๗๑
บทที่ ๖๘	๗๒
บทที่ ๖๙	๗๓
บทที่ ๗๐	๗๔
บทที่ ๗๑	๗๕
บทที่ ๗๒	๗๖
บทที่ ๗๓	๗๗
บทที่ ๗๔	๗๘
บทที่ ๗๕	๗๙
บทที่ ๗๖	๘๐
บทที่ ๗๗	๘๑
บทที่ ๗๘	๘๒
บทที่ ๗๙	๘๓
บทที่ ๘๐	๘๔
บทที่ ๘๑	๘๕
บทที่ ๘๒	๘๖
บทที่ ๘๓	๘๗
บทที่ ๘๔	๘๘
บทที่ ๘๕	๘๙
บทที่ ๘๖	๙๐
บทที่ ๘๗	๙๑
บทที่ ๘๘	๙๒
บทที่ ๘๙	๙๓
บทที่ ๙๐	๙๔
บทที่ ๙๑	๙๕
บทที่ ๙๒	๙๖
บทที่ ๙๓	๙๗
บทที่ ๙๔	๙๘
บทที่ ๙๕	๙๙
บทที่ ๙๖	๑๐๐

๔. เมื่อดำเนินไปแล้ว สามารถกดย้อนกลับด้วยปุ่มด้านล่างสีแดง วงกลม ย้อนกลับมาหน้าสารบัญได้

สามารถ

๕. เมื่อถึงหน้าสื่อวิดีโอ สามารถกดเล่นได้เลย

แบบสอบถามความพึงพอใจ
ที่มีต่อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดมงคล อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งคำถามเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อรับทราบข้อเสนออื่น ๆ จากนักเรียน

ดังนั้น ขอให้นักเรียนประเมินความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความพึงพอใจของตนเองมากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งหมายความว่าระดับความคิดเห็น ดังนี้

๔	หมายถึง	ความคิดเห็น เห็นด้วยอยู่ในระดับ มากที่สุด
๓	หมายถึง	ความคิดเห็น เห็นด้วยอยู่ในระดับ มาก
๒	หมายถึง	ความคิดเห็น เห็นด้วยอยู่ในระดับ ปานกลาง
๑	หมายถึง	ความคิดเห็น เห็นด้วยอยู่ในระดับ น้อย

ความคิดเห็นของนักเรียนครั้งนี้ “ไม่มีผลกระทบต่อคะแนนใด ๆ ทั้งสิ้น” คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการของส่วนรวมทั้งในระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ จึงขอให้นักเรียนตั้งใจตอบคำถามตามความเป็นจริง

ผู้วิจัย

พระมหาพรเมธ ฐานวฑฒโก

นิสิตปริญญาโท สาขาการสอนสังคมศึกษา

คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

อายุ ๑๐ ๑๑ ๑๒
 เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่องหลักธรรมนำชาวพุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอแนะ
	๑	๒	๓	๔	
๑.การนำเสนอเนื้อหา					
๑.๑ การนำเสนอเนื้อหาต่อการทำความเข้าใจ					
๑.๒ การนำเสนอมีภาษาที่เข้าใจง่าย					
๑.๓ การจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เหมาะสม					
๑.๔ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม					
๑.๕ แบบฝึกหัดมีจำนวนเหมาะสม					
๒.การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เรื่อง หลักธรรมนำชาวพุทธ					
๒.๑ การใช้งานต่าง ๆ มีความสะดวกเข้าใจง่าย					
๒.๒ มีการจัดวางองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้เหมาะสมและน่าสนใจ					
๒.๓ ตัวอักษรมีความชัดเจนเหมาะสม มีสีเส้นสวยงาม					
๒.๔ เสียงประกอบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และบทเรียนนั้น ๆ					
๒.๕ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการตอบสนองโต้ตอบกับนักเรียนอย่างน่าสนใจ					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอแนะ
	๑	๒	๓	๔	
๓. ความพึงพอใจในการเรียน					
๓.๑ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความ สนุกในการเรียน					
๓.๒ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและภาษาที่ใช้ใน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
๓.๓ นักเรียนได้เรียนรู้จากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์อย่างครบถ้วน ทั้งรูปภาพ เสียง และสื่อวิดีโอ					
๓.๔ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง					
๓.๕ นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอบคุณสำหรับข้อมูล -

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา นามสกุล	:	พระมหาวรเมธ ฐานวฑฒโก (นวลรักษา)
วัน เดือน ปีเกิด	:	วันเสาร์ ที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖
ภูมิลำเนา	:	๑๔๒/๔๘๑ หมู่ ๒ ตำบลกกโก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	:	พ.ศ. ๒๕๔๘ สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๕๑ สำเร็จชั้นกรรมเอก สำนักเรียนวัดพระพุทธบาท อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๐ สำเร็จปริญญาธรรม ๖ ประโยค สำนักเรียนวัดมงคล ชัยพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๐ สำเร็จปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ เอกวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หน้าที่การงาน	:	ครูสอนปริยัติธรรมและฝ่ายปกครองศาสนศึกษาวัดมงคลชัยพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ครูพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โรงเรียนวัดมงคล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี
เข้าศึกษา	:	๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐
สำเร็จการศึกษา	:	๒๑ มกราคม ๒๕๖๒
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	วัดมงคลชัยพัฒนา ๔๕ หมู่ ๕ ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ๑๘๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๙-๖๐๘๙-๕๗๑๓ E-mail: woramet2536@gmail.com